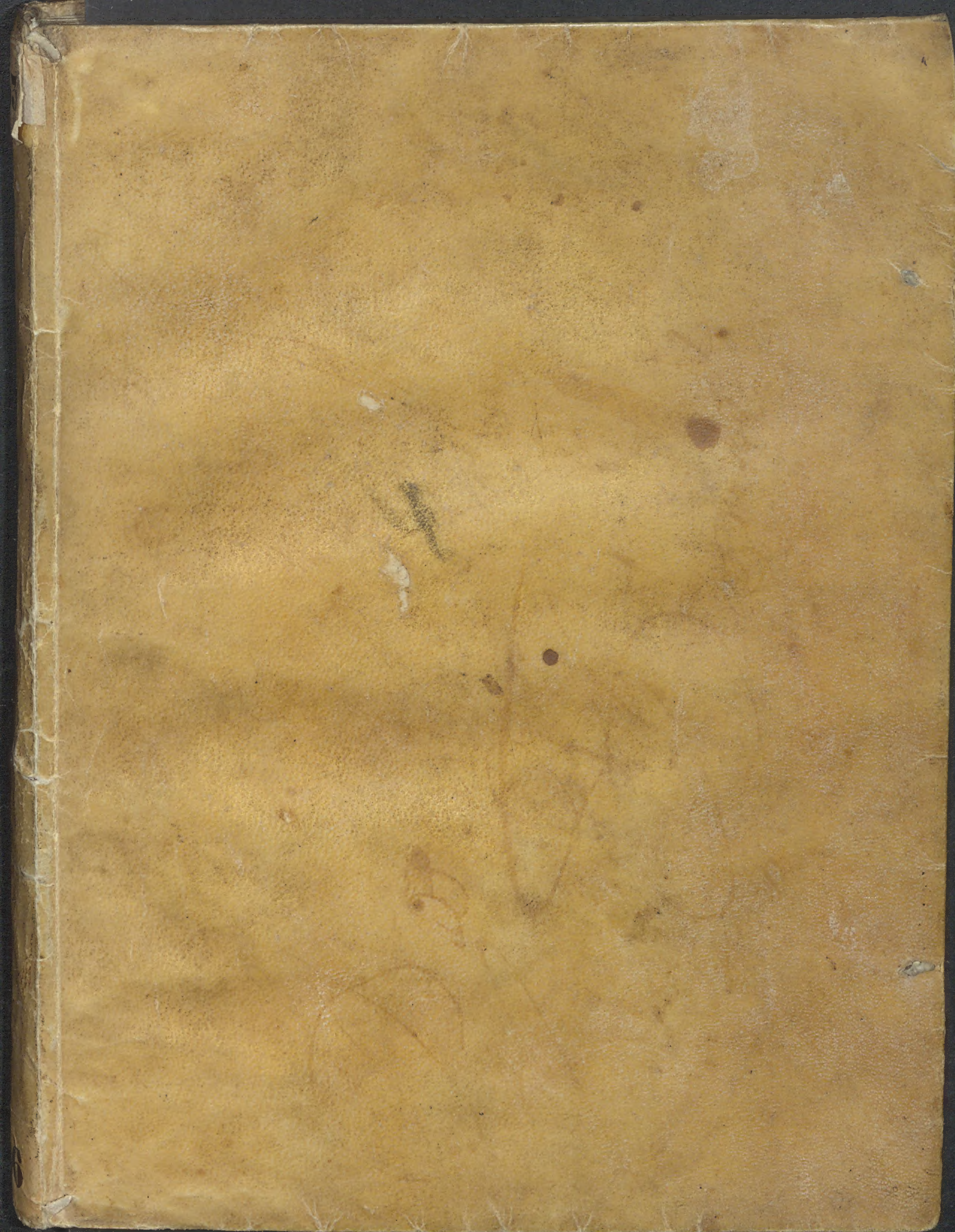

M.S. en 4.º pergamino con 355 f.

Commentarii in leges varias.

Rotulata

no se entiende

Est-M.s. Tab. F.

Index legum quae explicant. in Hac expositione imp. Alexan. in l. certi iuris. 5. C. de loc. et cd.

Pars Prima.

§. ult. inst. qq. modis re contr. obl. num. 3. fol. 3.
l. potior. et. §. sicolonus. 2. ff. qui potiores in pignore habeant. num. 4. fol. 4. et nº. 12. fol.
l. si in conducta. 5. C. in qq. cau. pig. vl. hy. ta. contr. num. 4. fol. 4. et num. 14. fol. 16. et in. 2. parte
l. eo iure. 4. ff. in qq. cau. pig. vl. hy. tacite. contr. nu. 5. fol. 5.
l. generali. 6. ff. de pig. et hyp. num. 6. fol. 7.
l. eo iure. 4. §. tabula. fin. ff. in qq. cau. pig. vl. hy. ta. num. 7. fol. 8.
l. urbana. 198. de ver. s. num. 7. fol. 8. et. 9.
l. pen. ff. qq. mod. pig. vl. hy. sol. num. 9. fol. 10. cum. 2. seqq.
l. si rem. 9. §. omnis pecunia. ff. de pigner. actione. num. 9. fol. 11. et. 12.
l. item. 6. in prin. et. §. qui paratus. ff. qq. mod. pig. vl. hy. sol. num. 9. fol. 11.
l. 1. ff. de migrando. num. 9. fol. 12. in fin.
§. item serviana. 7. inst. de actionib. num. 12. in prin. fol. 16.

L. et si quis. 14. § si colonus. 1. ff. de Religiosis et sump. fun. num. 12. fol. 17.

L. in prediis. 7. § 1. ff. in qq. cau. pig. vel hy. tacite con. num. 12. fol. 17. et num. 6. fol. 7. et 14. fol. 22.

L. si in lege. 24. § si colonus. 1. ff. locati et conducti num. 6. fol. 7. et precipue num. 13. in princ. fol. 18.

L. solutum. 11. § solutam. 5. ff. de pignor. action. num. 13. fol. 18.

L. qui fideiussor. 53. ff. locati num. 15. fol. 22.

L. 1. § 1. de migrando. num. 16. fol. 23.

II

Secunda pars n(ost)ri Commentarii

L. debitor. 32. de pign. et hyp. num. 1. fol. 31.
L. cum tabernam. 34. de pignor. et hypotecis. numero 2. fol. 33.
L. si horreum. 3. ff. in quib. cau. pig. vel hyp. ta. contra. num. 2. fol. 33.
L. rem alienam. 41. ff. de pignor. act. num. 2. fol. 34.
L. ult. C. in quib. cau. pig. vel hyp. ta. contra. num. 3. fol. 35. et 36. et 37.
L. hoc interdictum. 2. ff. de migrando. num. 3. fol. 36. et num. 4. fol. 37.
L. Unica. § g. et cum lex. 15. C. de rei uxoriae actione in ex stip. num. 4. fol. 37.
L. penult. ff. in quib. cau. pign. vel hyp. tac. contra. num. 9. fol. 42.
L. si in inducta. 5. C. in quib. cau. pig. vel hyp. tac. contra. num. 11. fol. 46. et num. 13. fol. 48.
L. in praediis. 7. § 1. ff. in quib. cau. pig. vel hyp. tac. contra. num. 11. fol. 46. et 47.

Tertia, et ultima pars nostri commentarii

L. ex empto. 11. §. si quis uinum. 6. ff. de action. emp. et uen. num. 3. fol. 57. et 58.
L. cuicumque. 5. §. item si institor. 15. ff. de instit. action. num. 3. fol. 57.
L. 1. §. 1. ff. de saluiano interdicto. numero. 6. fol. 62. et num. 31. fol. 100. et 35. fol. 108.
L. si eum uenditor. 66. ff. de euictionibus. num. 10. fol. 67. usque ad. 69.
L. si in rem. 25. ff. de Rei uindic. num. 12. fol. 71.
L. et quemadmodum. 15. §. 1. ff. de pignorib. et hypot. num. 12. fol. 71.
L. rem alienam. 41. ff. de pignor. action. num. 19. fol. 81. et in 2. parte num. 2. fol. 34.
L. 1. §. ult. ff. de saluian. inter. num. 20. fol. 83.
L. si seruus. 61. §. locaui. 8. de furtis. num. 22. fol. 87.
L. 1. C. de precario. et saluiano interd. num. 2 et seq. fol. 90. et 91. et. 35. fol. 106. et 107.
L. si debitor. 10. de pign. et hyp. num. 30. fol. 97.
L. ult. ff. de saluiano interdicto num. 30. fol. 98.
L. alieno. 20. §. 1. ff. de pignor. act. num. 30. fol. 99.
L. si debitor. 10. ff. de pignor. et hypot. num. 31. fol. 100. et num. 35. fol. 108.

L. 1. in prin. ff. de Salviano interdicto. num. 3A. fol. 10A.

L. 1. §. gen. ff. de interdictis. num. 35. fol. 106.

Leges omnes huius commentarii hic scribuntur, ut si quando ineptus, aut mendosus sit ordo primę, aut 2e., aut 3e. partis, legem quam quaeras, prompta habeas

A

L. Aliena 20. §. 1. ff. de significat. action. pars. 3. num. 30. fol. 99.

B. nihil.

C

L. cuicumq. 5. §. item si institor. 15. ff. de instit. actione pars. 3. num. 3. fol. 57.
L. cum tabernam. 34. de pignorib. et hypp. pars. 2. num. 1. fol. 31

D

l. debitor. 32. ff. de pignor. et hypotec. pars. 2. num. 1. fol. 31.

e

L. eo iure. 4. ff. in quib. cau. pign. vl. hyp. tac. contr. pars. 1. num. 5. fol. 5.
L. eo iure. 4. §. stabulo. fin. ff. in qq. cau. pig. vl. hyp. tac. contr. pars. 1. num. 7. fol. 8.
L. etsi quis. 14. §. si colonus. 1. ff. de Religiosis, et sump. fun. pars. 1. num. 12. fol. 17.
L. ex empto. 11. §. Inquilino. 6. ff. de actionib. empti et venditi pars. 3. num. 3. fol. 57. et 58.
L. et quemadmodum. 15. §. 1. ff. de pignor. et hypote. pars. 3. num. 12. fol. 71.

E. nihil.

G

L. generali. 6. ff. de pignor. et hypot. pars. 1. num. 6. fol. 7.

H

L. Hoc interdictum. 2. ff. de Migrando pars. 2.

num. 3. fol. 36. et num. 4. fol. 37.

I

l. item. 6. in precio. et § qui paratus. ff. qq. modis pig. vl. hy. solvit. part. 1. num. 9. fol. 11.
§. item serviana. 7. inst. de actionib. part. 1. num. 12. fol. 16.
l. in praediis. 7. § 1. ff. in qq. cau. pig. vl. hy. ta. 3 tit. par. 1. num. 12. fol. 17. et num. 6. fol. 7. et num. 15. fol. 122. et in parte. 2. num. 11. fol. 46. et 47.

L nihil.

M nihil.

N nihil.

O nihil.

P

l. potior. 11. § sicolonus. 2. ff. qui potiores in pign.

habeant. par. 1. num. 4. fol. 4. et num. 12. fol. 16.
L. pen. ff. qq. mod. pig. vl. hyp. sol. par. 1. num. 9. fol. 10. cum duob. seqq.
L. pen. ff. inqq. cau. pig. vl. hyp. tac. contr. par. 2. num. 9. fol. 42.
L. 1. ff. de migrando par. 1. num. 9. fol. 12. in fine
L. 1. §. 1. ff. de migrando par. 1. num. 16. fol. 23.
L. 1. §. 1. ff. de Salviano interdicto num. 6. par. 3. num. 6. fol. 62. et num. 31. fol. 100. et num. 35. fol. 108.
L. 1. §. ult. ff. de Salviano interd. par. 3. num. 20. fol. 83.
L. 1. C. de precario. par. 3. num. 24. cum seq. fol. 90. et 91. et num. 35. fol. 106. et 107.
L. 1. in prin. ff. de Salvian. interd. par. 3. num. 34. fol. 104.
L. 1. §. pen. ff. de interdictis par. 3. num. 35. fol. 106.

Q

L. qui fideiussor. 53. ff. locati et conducti par. 1. num. 15. fol. 22.

R

L. rem alienam. 41. ff. de pignor. actione par. 3. num. 19. fol. 81.
L. rem alienam. 41. ff. de pign. actione par. 2. nu. 2. fol. 34.

S

L. sin inducta. 5. C. in qq. cau. pig. vl. hyp. tac. 3hit.° pars. 1. num. 4. fol. 4. et num. 14. fol. 16. et in parte 2. num. 11. fol. 46. et num. 13. fol. 48.
L. si rem. 9. §. omnis pecunia ff. de pignor. action. pars. 1. num. 9. fol. 11. et. 12.
L. si in lege. 24. §. si colonus. 1. ff. locati et conducti p. 1. num. 6. fol. 7. et num. 13. fol. 18.
L. solutam. 11. §. solutam. 5. ff. de pignor. actione pars. 1. num. 13. fol. 18.
L. si horreum. 3. ff. in qq. cau. pig. vl. hyp. ta. 3hit.° pars. 2. num. 2. fol. 33.
L. si cum venditor. 66. ff. de euictionibus pars. 3. num. 10. fol. 67. usq. ad 69.
L. si in rem. 25. ff. de Rei vindicat. pars. 3. nu. 12. fol. 71.
L. si servus. 67. §. locaui. 8. ff. de furtis pars. 3. num. 22. fol. 87.
L. si debitor. 10. ff. de pignor. et hypot. pars. 3. num. 30. fol. 97. et num. 31. fol. 100. et 35. fol. 108.

T nihil.

V

§ ult. inst. qq. mod. re 3hit.° obl. pars. 2. num. 3. fol. 3.

L. Urbano. 198. ff. de V. S. part. 1. num. 7. fol. 8. et. 9.
L. ult. C. si agg. cau. pig. vel hyp. ta. sh. part. 2. num. 3. fol. 35. cum duob. seqq.
L. Unica. §. et cum lex. 15. C. de Rei uxoriae actione ex stipulatu &c. part. 2. num. 4. fol. 37.
L. ult. ff. de Salviano interdicto part. 3. num. 30. fol. 98.

T

V

VII

e. 1. l. certi iuris. 5. C

Expossitio Alexandri, in l. certi iuris. 5. C. de locato, et conducto

Expossita, à D. D. D. Fran.co Nuñez de Zamora catedræ C. meritissimo moderatori.

anno domini. 1653.

N. 1.

Conclussio, quæ a doctoribus antiquis ex nostro textu deducitur hæc est, invecta, et illata a colono in prædium Rusticum locatore sciente, tacite pro pensione rustici prædii, nexu pignoris obstricta sunt: si vero ab inquilino, in prædium urbanum a se conductum illata sit supellex, res vel aliæ, ut ibi sint durante tempore conductionis, domino locatori pro mercede sunt obligatæ etiam ipso ignorante illata sit. ita nostrum textum intellexere post glossam in præsenti Baldus, et Salicetus ad nostram legem num. 1. quos sequitur Mensingerus in § item Servianæ. inst. de actionibus. num. 15. et licet quoad secundam conclusionis partem nuper consentiant antiquis, quoad primam curo Vulgo a modernis reprehenditur; quippe contendunt, quod illata et invecta in prædium Rusticum etiam locatore sciente nullo modo pro pensione tacite obligen

tur, nisi ita scriptum sit nominatim tenent Iacob. Cuiac. ad num. 1. et in paraphrasi tit. ad eo C. in qq. caus. pign. vel hypp. tacite contr. columna 2. infin. cum sequenti Done de pignoribus cap. quib. in causis pignus tacite contrat. Balduinus de pignorib. cap. 6. Pichard. in q. item Serviana instit. de Action. num. 20. q longe verius e. ut ex infra dicendis apparebit.

N. 2. Vt membrum facia declarari intelligenda disputationis eius ex decisione inquirendum primo an in vecta, et illata a colono in prædium Rusticum tacite sint pensione obligata. 2. an idem in inquilino procedat; q ut clarius percipiat animaduertendum e. q inquilinus ille dicit. qui domum alienam certa mercede habitat, modo in agro edificata sit, modo in Vrbe, nam prædium Vrbanum æstimat ex habitatione, n ex loco in quo edificatum e. l. urbana 198. cum Vulgatis de V. S. de rerum relatione cum l. 2. de servit. Rust. præd. vid. dicent Iacob. Cuiac. in l. 1. de servitutib. Franc. Duaren. ad l. 9. de pactis. Hugo Don. lib. 11. comment. cap. 2. in qq. si tempus n instaret amplius immoraret; colonus autem e. n qui domum, s qui prædium Rusticum nummis colit l. rei 37. de adquir. poss. ibi a colono in agro a quibus autem a inquilino l. si a pers. 26. §. 1. de furtis. Columella lib. 1. de re Rustica cap. 7. docet Brison. lib. 3. de V. S. verbo colonus, vnde prædium Rusticum coloni dicit. si sub colono possidet. l. si in lege 24. §. colonus. locati l. sic. 20. §. prædia de fundo instruct. docet Brison. ubi sup.

N. 3. Vlterius aduertendum e. q pignus conventione nuda constituit. l. si tibi 17. §. de pignore de pactis. l. 1. in prin. de pign. action. l. maior 23. C. de pignorib. §. item Serviana

Inquilinus quis sit?

Colonus quis

ciana. inst. de action. docent Cuiac. ad pandectas et lib. 3. Pau li ad editum in d. l. 17. et ad tit. C. de pignorib. ante legem primam Balduinus de pignorib. cap. 4. Duaren. ad tit. de pignerat. act. cap. 1.; conventio autem, vel expressa est, vel tacita, de tacita quae in ducitur in rebus inquilini in aedibus, et illatis sermo est nunc; cum tacitum pignus dicimus hoc significamus, quod absque consensu, et verbis expressis constituit. licet regulariter conventio necessaria sit ut praetoria in rem actio ad illius persequutionem dandam notat Duaren. ubi sup. et melius, quam Cuiac. ante d. l. 1. C. de pignorib. qui putat, quod pignus alienando non conventione, et consensu nudo sed re constituitur; quod multum differt quia ex conventionali pignore praetoria nascitur actio d. §. item [...]. ex reali contra civilis fiunt. ex in §. ult. quibus modis re contrah. oblig.: sed melius Duaren. ubi sup. advertit, quod illo loco non tractat pignus re constitui; sed quod pignoratitia actio contra locum habet in pignore tradito creditori; neque enim necessaria est ubi nulla traditio intervenit, et ideo in l. 1. de pig. act. pignoris conventi, et traditi dicta constituit non ad intellectum actionis hypotecariae, sed pignoratitiae tantum modo, ut bene advertit Duaren. ubi sup. falsum autem est asserere quod illo casu actio, quae de pignore datur civilis est cum Justin. in d. §. item [...]. praetoriam esse docet, praeterea verum non est quod contractus pignoris conventione constans re contrahatur si traditio intervenit, nam sic omnes contractus consensu constantes si traditione contraherentur et, initiarentur, reales efficerentur; quod longe ab veritate abest: emptio enim quae consensu constat, si res ante vel post conventionem tradita sit non re sed consensu constat l. qua ratione. 9. §. interdum. de adquir. rer. dom. traditio enim in contractibus consensu constantibus non mutat naturam illorum, sed ad implementum deservit Oswald. in no tatis ad lib. 13. commentarii Donelli cap. 1. littera F. in contractibus re con

interpretat. §. ult. quib. mod. re contrah. obl.

N. 4.

tantib. non adimplementum, sed ab institutione tt. quib. mo
dis re contrah. oblig. in inst

Licet pignus ex conventione constituatur
et in ordine ad prelationem, et ante illationem tempus conventionis
inspiciatur l. potior. 11. cum vulgatis. qui potiores in pign. habeant, in
hoc speciale in invectis, et illatis, quod etsi nominatim de illis obligandis
conventio inita sit; prelatio, non ex tempore conventionis, sed illationis sumi
tur d.l. potior. 11. §. si colonus, quem inductum, non quod conditionalis sit
hoc pactum, ut glossa, et Bart. docent ind. §. si colonus. quod sic conven
tionis tempus spectandum d.l. 11. in princ. precipue cum illatio, et
collatio non pendeat ex facto creditoris, sed ex facto debitoris, et conducto [illegible]
sit; nam si penderet ex facto creditoris cessaret Accursii ratio: igit.
ita placuit, quod ante invectionem, et illationem non est corpus, quod pignori
subiiciatur; illatio itaque declarat quid pignori obligetur non pactum, neque
conventio cum nullum corpus determinetur, neque pignus ante con
stitutionem corporis in quo radicatur nexus, et obligatio constitui po
test; Unde si non invecta, et illata sed res alia certa pro pensione locatori
obligaretur, non ex tempore locationis, sed conventionis pignus constituerit.
ut Diocletian. docet in l. sin inducta. §. C. in qq. caus. pig. vel hyp. tacite
contrah. ubi proponit quod mancipia, que convenit cum colono conductore
ut pignori pro pensione essent, nexui subiecta sunt, etiamsi non inferantur
in predium Rusticum conductum, et obligatio contracta est ex tempore con
ventionis: at si generaliter convenit quod invecta, et illata pignori sint
mancipia Rustico ad predium colendum missa, pignori obligantur non
ex tempore conventionis, sed ex tempore illationis; observat Cuiac. licet
non hac perspicuitate in notis posteriorib. ad §. inst. de actionib. in
§. item Serviana. Ex qq. apparent due specialitates pignoris invecto
rum, et illatorum rerum, tam in predium Urbanum, quam
Rusticum; .1. quod in predio urbano nexui pignoris subiiciuntur sine
conventione

explicat. l. potior. 11. §. si colonus. 2. ff. qui potiores in pig. habeant. et num. 12

explicat. l. si inducta §. C. in qq. caus. pig. vel hy. tacite contrah. et infra, num. 19. in princ.

conventione ulla expressa. 2. q etiam innominatim conventum de oppignorandis illis pignori non obligant. ex tempore conventionis sed ex tempore illationis, quod postremum praecipue in colono viget cuius fricula nexu pignori non obligant. absque conventione expressa, et ideo de colono loquuntur iura in d. l. 11. §. si colonus. et in d. l. 5. nempe quia pactio expressa inita fuit

Sed licet regulariter, ut pignus constituatur conventio expressa desideretur aliquando ex tacita et praesumpta nascitur aliquando vero favore creditoris, vel causae absque ulla conventione tacita, vel expressa introducitur: tale est illud pignus quod in favorem fisci, dotis, et pupilli, a lege creatur (quorum latius prosequerer si tempus non instaret) interim videatur Don. de pignorib. cap. in quibus causis pignus tacite contrahatur. Balduin. d. cap. 6. Cuiac. lib. 10. respons. Pap. in l. 1. in quibus causis pig. vel hyp. tacite contrahitur et in parafrastica ad eundem tit. in C. Negusantius de pignorib. membro 4. secundae partis per totum, qui sub dit num. 1. generaliter, et vere, quod pignus tacitum a lege constituit creat, atque erigit vel favore creditoris vel causae, ut in exemplis superioribus quae lex fere et semper inductrix est taciti pignoris praeterquam illud, quod in rebus inductis, et illatis ab inquilino in domum conductam constituit quod ex lege certa non nascitur sed moribus introductum est non praeter voluntatem et devoluntatem conductoris, sed ex praesumpta illius voluntate deat Cuiac. lib. 3. Pauli ad edictum in l. 4. de pactis et nt. fau. de error. pragmat. decad. 1. err. 1. Duaren. in d. l. 4. de pactis quod evidenter probat ex Neratio in l. eo iure. 4. in quibus causis pig. vel hyp. tacite contrahit. ubi ait nos eo iure uti nullam indicans legem ex qua id ortum sit, cum cetera pignora tacita semper leges praescribant ex qua lege constitutione vel originem sumpserint l. 1. ff. eodem notat erudite Ant. fau. d. err. 1. = ex quibus venit reprehendendus

N. 5.

explicat l. eo iure. 4. ff. in quibus causis pig. vel hyp. tacit. contrahit.

26

Vald. ad reg. l. num. 2. asserens q. pignus tacitum in inductis, et illato rerum inductarum allega, ex presumpta voluntate conductoris inquilini, videlicet, ut coloni adhuc res sentit dig. lex. c. vilius. l. q. constitutione huius pignoris tribuit legi, cum moribus inductum sit. quia coloni fricola idest invecta, et illata in praedium rusticum pensio ne obligari tacite docet eum Brius ...

N. 61. Et si quaeratur ratio ob quam pignus hoc tacite inductum fuit in fricola inquilini ... ut Budaeus interpretatur in l. 11. §. solutum. dig. de pign. act. ubi Gotofred. et facit in ... Cuiac. ad reg. l. colum. 1. in fin. ... e. q. olim in locandis ... habitationibus in utraque Roma locatoris securitate pensionis, et ... supellex pignori ... nominatim ... quod autem frequenter atque vulgo fit ... bonae fidei ... omittatur ... q. si nolit. 31. §. ... de ... edicto notant Cuiac. et Baldu. ubi sup. quae ratio certior est quam quae a Fabro redditur dicto errore. l. qui ait, ideo nexui pignoris obstringi invecta, et illata in praedium urbanum ex illatione, absque ulla conventione expressa, quia cum mediante locatione, et conductione in domum conductam inferantur factum ipsum locationi, et conductioni in domum conductam inferantur factumque suum demonstrat q. voluit conductor ea pignoris vinculo astringere: sed id non placet, quia non ut pensio solvatur, sed ut conducta domo fruatur suppellectilem in domum transfert conductor, praeterea quia si sola ratio illationis in rem conductam attenderetur, etiam quae colonus intulisset in praedium rusticum ... pignori essent, at non sunt ... certior ... et verior ... ratio Cuiacii, quam sup. tradidimus, atque ... q. licet in praediis rusticis non sint pigno ricineae

verius

ri in ducta, et illata, absq; speciali conventione, in fructus tacite obli-
gati sunt pro securitate pensionis solvendae l. in praediis. 7. in qq. cau-
sis pig. vl. hyp. tac. Contr. l. si lege. 26. §. si colonus. locati l. 53. cod.
l. 3. §. 1. de administ. rerum ad ciuit. pert. et ratio e. quia frequen-
ter conveniri solebant inter se domini, et coloni, et africanus docet
in l. si servus. 64. §. locavit desertis, ubi notavit Cuiac. lib. 8. quaest.
africani et alibi passim: quod tam pignus quod adversus inquilinum
in friuola, quam q; adversus colonum in fructus constituit. ortus
e. moribus ex frequentia conventionis, oppignorandi invecta, et +
illata in praedium Urbanum; fructus in praediis Rusticis: id pig-
nus invectorum praecipue ex tacita voluntate conductoris constituit. mat.
quod dominus e. eorum quae infert; fructuum vero ex voluntate lo-
catoris, quia dominus e. fundi, et fructuum dum pendent d. §. locavi
Vulgata l. fructus. de Rei vind. = Praedictae superiorum Resolu-
tionum obstat consideratio, quae deducit. ex l. generali 6. de pignor.
ubi docemur quod in generali vinculo expressi pignoris non continet.
supellex, quia non censet. debitorem obligasse, id quod sibi tam necessa-
rium e. quod si in generali pignore expresse deventos supellex non
continet. neq; in tacitum venire oportet ex praesumpta voluntate
cum voluntas potius repugnet, quia obligata non credunt. in pigno-
conventionatum expressae, cui difficultati respondet Baldu in ius
d. cap. 6. quod in proposito veri simile e. de supellectilis obligatione ac-
tum fuisse, et hanc veluti conditionem locationis fuisse, quod licet
verum sit obscuritate laborat, sequentiq; modo declarandum: non
quod solebant exteris, et incognitis locari habitationes, nisi sub expres-
sso pignore supellectilis, quod libenter patiebat. conductor, ut haberet
unde se reciperet, itaq; cum habitatio homini naturaliter debeat.
+ ~~l. habitatio. de capitis dim.~~ ea propter sub expresso hoc pignore ha-
bitationes conducebant. et moribus tacita pactio praesumitur

l. in praediis. 7. in qq. cau-
pig. vl. hyp. tac. Contr. l.
si in l. 29. §. si colonus.
~~de stilicio etiam~~ ff.
locati, et conducti et alm
num. 23.

interpretat. difficilis
ter in l. 6. ff. de pignor.
et hyp. vide insq; ad fin-
num.

+ haberet

circa obligandam supellectilem q. n. e. nec procedit in generali hyppothecarerum, q. ab ea eximuntur illa quae maxime necessaria sunt debitori cum satis sit reliqua bona obligari, in praesenti autem reliqua bona n. obligant. sed solum supellex, etsi maxime necessaria sit debitori, q. propter maxime necessaria idest habitationem obligat. de qui generali pignoris videat. Con. de pignoribus cap. de pretorio pignore Cuiac. ad tit. C. quae res pig. oblig. pos. Pichard. ad l. 16. de privilegiis cred. num. 63. in §. 20. inst. de actionibus

N. 7. Et si quaerat. quare homines ita paciscebant. et in res illas pignora retinebant respondendum e. q. cum domus forte nullos fructus ferat, ad securitatem pensionis utile, et prudens e. fricola conductoris in causam pignoris recipere, ut si finita locatione n. possint transferri a conductore ad alium locum nisi pensione soluta, l. 1. §. 1. de migrando: praedia autem Rustica, cum fructifera sint domini locatores, satis sibi consulebant ob pignoratione fructuum, cum plus in illis e. soleat quam in mercede, ita Duaren. docet ad l. 4. de pactis et Picchard. in d. §. item Serviana. num. 16. de action. sed haec ratio n. e. a priori, q. solum denotat ob quae fructus a colono et fricola ab inquilino oppignorent. n. vero aperit quare pignus in superioribus rebus tacite retineat. Verum ex eo optime infert. Neratii intellectus in l. 4. §. stabula. in qq. causis pig. vel hyp. tac. ubi docemur q. stabula, et meritoria et si domui n. adiaceant, in rustica sint, habent tamen praedii Urbani intellectum, quoad causam taciti pignoris, nempe q. cum forte nullos fructus ferant solebant locatores prospicere ut illata in illis pignori sint pro securitate pensionis, quae circa etiam si omissa sit haec cautio insit, q. assidue e. ita Duaren ubi sup.

explicat. subtilissime St. in l. eo iure. 4. §. stabula. seu ff. in qq. causis pig. vel hyp. tac. contr.

Ubi supp. de siliatione vero l. §. 1. cum l. urbana c. 99. de V.S.
Videndus Don. lib. 11. comment. cap. 4. ubi Ocualdus litt. P. d
agente stat. de siliatione, quia Neratius de tabulis brutorum
quaesiti paratis vid. §. 1. loquitur quae stat Rustica praedia
V.S. vero de mansionib. quas nos patrio idiomate Bentot
Caurias, o messones, appellamus, cuiusque viatores, qui veniunt
atque delitescunt haec sunt urbana praedia, quia habitationi pa
rata licet in Rure aedificata sint; sed et quae brutis parata dum
si in rure sunt habent intellectum urbanorum praediorum
quo ad causam taciti pignoris, quia bruta stabulata in eis re
tineri possunt ex causa, et nexu pignoris domino mercedis
solutae. N. 8.

Ex eodem principio fit quod sicuti stabulum
Rusticum habet intellectum praedii urbani, quo ad causam
taciti pignoris, quia nullos fructus fert, ita similiter, et molen
dinum habitabile habet intellectum Rustici praedii ne fri
vola molitorum retineri possunt, ut pignus, primo quia mo
lendinum non habitationi principaliter, sed molitioni pa
rat. secundo quia fructus quotidiani illius praemia de reti
neri possunt neque ad invecta, et illata manus porrigen
da e. cum adsint fructus, et quod ita tenendum autoritate
Baldi ad dictam l. qui docet quod molendinum ad naturam
Rustici praedii accedit, et verum e. primo quia proventus quo
tidianos habet, sicut et praedium Rusticum. 2. quia habita
tioni non parat. hactenus illum sequor non quatenus docet
quod invecta, et illata in molendinum pignori obnoxia
sunt, si invite domino illata sint, ex errore, et secundum merito
nam opinionem sic; ex his apparet verius, qui navem conduxit
praenaulo, seu vectura obligatus est, non quia navis domus sit similis

an molendinum praedium Rusticum, an Urbanum sit?

an navis praedium sit?

ut Baldus ad nram l. voluit num. 10. qa navis prædio rus tico, vl. urbano n comparat. siquidem inter mobilia numerat. l. 1. §. siquis de navi, de vi, et vi arm.; et qa fructus nullos fert, atq. ideo bene e. q inuecta in illam pro pensione obligent. et osulat. locatori.

N. 9. Ex dictis num. 7. ratio formalis apparet ob quam tacitum pignus introductum e. in urbanis habitationib. ex qq. pendet resolutio questionis elegantissimi, nempe et iam cum nominatim res aliqua oppignorat. ad securitatem pensionis, que p domo soluenda e. inuecta, et illata a conductore uinculo pignoris subiciant.; utrum conuenit ut mancipia cer ta oppignorent. ab inquilino, n nec hoc in casu inuecta friuola in causa pignoris erunt; et Cinus tenet q n quz sequit. Sa liut. ad nram l. num. 5. qd improbat. a Baldo ad nrs tx num. 18. ratio Cini, qa specificatio nominis tollit prosecutione legis quam valide improbat Bald. ubi sup. et Iason in l. sdqa q. num. 3. cum seqq. igit. licet certa Cini uera sit, ratio tn. il lius fugienda, qa tacitam hyppotecam legit tribuit, cum uerius sit q nulla lege introducta e. ut sup. pbauimus, ad resolutio il lius nouiter ex Labeone apud Tabolen. pbat. ex l. pen. ff. qq. caus

† qq. modis pig. vl. hy. pponit. specialis l. pen. ff. quibus modis pig. vl. hyp. soluit.

pig. vl. hy. soluit. ubi pponit. q cum colono nominatim conuenit, (qa in colono expressa conuentio desiderat. ut inuecta, et illata pignori sint) conuenit. q. ut inuecta, et illata pignori essent donec merces conductionis solueret. aut satisfactum fuisset, illatio subsequuta fuit deinde conductori mercedis nomine fideiussorem dedit; querit. an inuecta, et illata semel in fun do translato, ut ibi sint a uinculo pignoris liberent. et respondet. q n; licet prima ratione uideret. q n, qa pignoris causa

pponit. difficultas l. 9. §. omnis. ff. de pig. act.

e. indiuidua, et donec soluta sit omis pecunia a nexu n liberet.

l. 9. §. ois

l. 9. §. ōis. de pign. act. l. 1. et 2. cum vulgatis. C. de luitione pignoris: id dici potest q duæ actiones circa obligationem esse tali n̄ possunt, nempe pignoris, et fideiussoris, quo circa dato postea fideiussore pignora prius data liberantur: Verum hoc dici n̄ potest, quia plures eiusdem naturæ, vel diversæ actiones possunt intervenire circa eandemque obligationem (scilicet pignus, fideiussor, et mandator l. gravius. 71. de fideiussor. cum dal. cum quis. 31. de solution. et liber. neque id aliqua lege impeditum est) quæ cum ita sint attenta iuris ratione indifficilis e. resolutio, et ratio. d. l. pen: glossa et Bart. putaverunt, ideo pignus liberare, quod antea constitutum in friuolis coloni, quia satisfactum fuit creditori; et pignus solutione, et satisfactione solvitur l. item liberatur. in princ. et in §. qui paratus. ff. quibus modis pig. vel hyp. solu. antiquos sequitur Cuiac. ad pandectas ciuil. 2. §. 1. column. 2. litera C. ff. de Rhenda cons. id hæc sententia licet in se vera sit hinc decisioni minime aptatur. quia locum habere potuisset si novatio intervenisset: sed datio ne fideiussoris n̄ novatur præcedens obligatio, imo accedit, atque remanet, ut vere notat Osuald. ad lib. 15. Don. cap. 48. litera A. q̄ dici nequit, q in d. l. pen. de satisfactione vera agatur sed de adiiciendo arctiori vinculo veteri obligationi: respondendum itaque e. q hoc speciale e. in pignore inuectorum, et illatorum quia cum alia res pignori obligatur pro securitate pensionis modo inuecta a colono expresso pacto, modo ab inquilino tacita obligata sint antea constituta obligatio pignoris tollitur, et colonus libere migrari possit in aliam colonia et inquilinus in aliam domum, igitur si ad liberandum pignus iam constitutum in inuectis, et illatis sufficit datio fideiussoris a fortiori fatendum, q stante illatio non ab initio

Sequitur explicatio l. pen. ff. quibus modis pig. vel hyp. solvit. cum decisione l. item liberat. 6. in princ. et §. qui paratus. ff. eodem tit. quibus mod. pig. &c.

interpretatur. similiter, et subtiliter l. pen. ff. quibus modis pig. vel. &c.

vel res alias, vel fideiussor pro securitate pensionis datus sit incerta, et illata non sunt pignori; cum cesset ratio formalis constitutionis taciti pignoris, quia saltem resultat a creditoris ex voluntate expressa illius, neque opus sit recurrere ad intellectum; et sub intellectum tacitum pignus cum expressum adest, neque obstat decisio textus in dicta l. 9. §. omnis. nam respondendum est quod dato fideiussore satisfactum creditori et si soluta non sit merces locationis, quia pignus invectorum, et illatorum facilius, quam reliqua pignora solvit. ut inquilinus migrare possit, et colonus abire, cui specialitati causam dedit favor habitationis, et privilegium agriculturae; ne si fricola inquilinus auferre non possit habitare cogatur sine supellectile quae non minus necessaria, quam ipsa habitatio argumento l. si victum. 34. ff. de re iudicata, ibidemque inductum ex interpretatione prudentum, quod datio fideiussoris habeat intellectum satisfactionis, licet alioquin datione fideiussoris, neque reus principalis, neque accessiones liberentur: in colono vero, ita statum est favore agriculturae argumento textus in authentica. Agricultores. C. quae res pignori obligari possunt. ne si invecta retineantur postquam fideiussorem dedit migrare non possit, nec alibi colere; sed possunt quia satisfactum creditori hoc casu datione simplicis fideiussoris, non quia re vera satisfactum sit, sed quia ita fingitur ex favore, et equitate. ex his opportune duo loca noviter, et eleganter ad hanc tractationem trahuntur et declarantur nempe l. 6. quibus mod. pig. vel hyp. solvitur quae iungenda est cum l. 1. ff. de migrando, nam utraque est ex lib. 73. Ulpiani ad edictum in quo de interdicto de migrando tractavit, quod competit conductori domus, ut res possit auferre, tacite, vel expresse obligatas si solvat

Taciti

Taciti pignoris

interpretatur similiter l. 9. §. omnis. 3. ff. de pignerat. actione

Exponitur difficultas, et respondetur l. 6. quibus mod. pig. vel hy. solu. et l. 1. ff. de migrando.

si soluat, aut faciat satis. d. l. 1. d. l. 6. id satisfactio; ut apparet, ex uera interpretatione dictę legis pen. erit etiam datio, et constitutio fideiussoris; quod cum Labeo negavisset merito a Jauoleno notatus est ind. l. pen. ex ratione specialitatis de qua sup. q. ut peculiare et rarum signandum e. = ex dictis in presenti et num. 9. apparet diffe rre pignus illatarum, et inuectarum rerum ab aliis pigno ribus duobus. primo in stitutione, nam alia pignora pacto sti= tuunt. hoc licet pactum adsit n pactione, sed etiam simul illatione etm. 2. q. a alia pignora datione fideiussoris n liberant. hoc autem datione fideiussoris liberat. etsi pecunia soluta n sit

Manet q. fir N. 10

mum q inuecta, et illata in stdictum predium Vrbanum tacite iure pignoris obligant. l. 2. l. 4. l. pen. ff. in qq. causis pig. vl. hyp. tac. Stat. l. ult. C. eodem l. solutum. 11. §. solutam. de pignor. act. l. 4. de pactis obseruant praefer Cuiac. Pich. Balduin. Don. et fo cer. locis superius expensis. Ant. fau. de error. pragmat. decade 60. error. 7. cum seqq. Mendoca lib. 2. disput. cap. 4. num. 16. et sequenti, et ante oes Iason in d. l. itaq. q. 4. de pactis num. 1: inuec ta autem et illata in predium Rusticum pignori n obligant. nisi id nominatim conuenerit; et ideo expresse conventionis fit men tio, quoties de inuectis, et illatis oppignorandis a colono agit. l. 5. C. in qq. causis pig. vl. hyp. ta. Stat. l. si in l. 24. §. si colonus. locati d. l. pen. qq. modis pig. vl. hyp. soluit. §. item Seruiana. inst. de action. iuncto Teophilo ibi et §. hoc interdictum inst. de interdictis obseruant sup. laudati; tacitum n pignus q stitui tur a colono n e. inuectis, et illatis. sed in fructibus predii a se ducti ut probauimus num. 7: nagi uera e. opinio Accursianorum existimantium q in hoc solum ratione taciti pignoris diffe

(margin note: §. adipiscendę. 3. vers. interdictum.)

ceunt urbana prædia a Rusticis, q in Rusticis quantumvis
n sit nova scientia expressa, tn scientia domini locatoris re
quirit. nempe q n ignoret illationem eorum, quæ a colono
inferunt: in Urbanis vero etiam si illationem ignoret pigno
ri obligant. atq ita tenet fere ois antiquorum schola, ut ap
paret ex his, quæ notat Pichard. in d. §. 7. num. 12. inst. de ac
tion. quorum sententia autoritate, et ratione destruit. ab auto
ritate ex locis superius gestis; a ratione etiam enervat. quia si ob
scientiam solam pignus in friuolis induendum, ipse adquid
desiderarat. ex parte locatoris cui pignus obligatur, cum pig
nus n constituat. ex præcipue, q creditor velit, sed quia debitor pa
tiat res suas nexui obligari: clarius dico, licet pignus pacto
re constituat. l. si tibi. 17. §. de pignore. de pactis vindis sup.
num. 2. adductis, et in ordine ad hoc voluntas creditoris
requirat. præcipua tn. e. debitoris; cum de nexu rei suæ agat.
agit itaq pignus ex parte creditoris unico requisito voluntatis,
+ q facile semper elicit. qui sunt unquam res quæ pignora ut
consulat securitati suæ: ex parte autem debitoris duplex requi
situs desiderat. primum voluntatis obligandi rem pigno
ri ob incommodum q illi afert. 2 dominium cum pignoris +
vinculo res aliena n obliget. l. rem alienam. cum vulg. alijs
de pign. act. et ideo n nisi ex evidenti demonstratione rem
suam præsumit. obligare, et constat, quia si invecta, et illata expresse
a colono obligent. n oia, quæ infert, sed quæ ita infert, ut ibi per
petuo sint idest durante tempore locationis obligant. l. in præ
dijs. 7. §. 1. in qq. causis pig. vl. hyp. taci. 3h.; quia ex temporaria
colatione n præsumit. tota perpetua pignoris obligatio §. si scien
tia sola constitutrix. e. pignoris illatorum n creditoris cuius
maxime interest, sed debitoris attendenda. e. siquidem ei nocet
obligatio

obligatio, et in periculum amittendi fere proximum illud rei
trahit ut c. § aliquando. instit. qq. alienare licet, vl. n. facit princ. aeci lit aliquando
ratio legis. 1. de R. I. N. 11.

Neq. pro doctoribus facit Alexander num. in nra l. certi iuris. §. ibi sciente locatore, ex qq. illi inferunt incipit explicatio l. neq. certi iuris. §. C. de locato.
q. coloni res, et pignori obligent. scientia locatoris numeri. e.
n. pactum expressum, ut Cuiac. lib. 3. Pauli ad edictum in l.
l. 4. de pactis, et ad numerum putat q. to scientia, et voluntas
in nra lege n. pro scientia nuda, sed pro scientia quae intervenit q. a
pactum celebratum fecit ex audiendum, cuius intellectus aute
reliaudat fortunium Garcia, illumq. amplectunt. Balduin.
d. cap. 6. et Don. d. cap. in qq. causis pig. tac. Th. Mendoça de
pactis d. lib. 2. cap. 4. num. 17. agg. efficere, et re n. dissentit Du
ren. in d. l. 4. neq. ab illis recedendum. e. q. a cum pignus vo
luntate dominorum obligari asserat Alexand. et ad distinc
tionem pignoris friculariorum in prediis Rusticis requirat.
expressa conventio, ubi adest dominorum voluntas expressa
+ adest conventio; q. a to dominorum n. solum ad locatorem do
minum rei locatae referendum. e., sed etiam ad conductorem qui
dominus pignoris. e. debet, et rem nexui subiicere possit, igt.
cum voluntas dominorum in nra l. desideret. pactio ex
pressa demonstrat. namque alia potest. e. voluntas expre
ssa, quam pactum conventum; domini §. ibi sunt locator pre
dii rustici, conductor rei obligatae; nam ut inferius dicemus, et
in uecta, et illata obligent. debent e. in dominio conductoris
q. omnino notandum, q. a absq. divinatione, et violentia
secundum hanc sententiam consonat principiis iuris decisio nrae
legis, quae sententia licet materialiter sit aliorum perspicatiori ex
positionis, et explicationis nrae diligentiae debet. §. cum agit.

de restitutione pignoris in d. l. certi iuris § dominorum appellatione, et locator et conductor comprehenduntur. sed cum agitur de acquisitione solum domini prediorum intelliguntur. ut clare demonstrant uerba nostrae legis ibi dominis prediorum quae species est ea illius legis: plures domini predium commune locauere duobus, tribus ue colonis sub expresso pignore inuectorum, et illatorum, et ideo obligant. idest nexui subiiciunt. quia ex uoluntate dominorum per pactum expressum pignorant. nec tamen obstat, quod in 2a parte nostrae legis scientiae meminit Alexander, non uoluntatis. quia scientia sola sufficit, nam ut bene docet Mendoça ubi sup. non infertur, in urbanis illata absque scientia domini locatoris tacite oppignorant. ergo in Rusticis scientia desideratur. nam non scientia, sed uoluntas requiritur. idest pactum expressum ut etiam sup. diximus. itaque tenendum omisso Ant. Fau. de error. praem. decade. 60. err. 8. qui tendit, quod in nra l. non de pacto expresso, sed de uoluntate agitur, quae magis est quam pactum tacitum minus quam expressum; sed reuera Ant. Fau. neque attendit, neque penetrauit meam decisionem, quod si per tempus liceret euidenter demonstrarem, sed maiora nos uocant.

Solutio replicationis secundae partis nrae l. circa scientiam

N. 12.

Superest ut diluamus opposita alia quae aduersus nram sententiam et doctorum antiquorum resolutionem uideri possent, et inprimis Iustin. obiicio in § item Seruiana. inst. de action: ubi docemur, quod Seruiana actio a praetore Seruio introducta est ad uindicationem pignoris a colono restituti in inuectis, et illatis, et tamen pacti expressi non meminit, ergo quia tacite obligantur. et licet aliqui, ita tenuerint, uerius tamen est quod fructus ibi nominatim obligata fuit ut constat aperte ex Theophilo, et ex ipso text. in § interdictis. inst. de interdictis docent Cuiac. in notis prioribus, et posteriorib. ad eum locum Ant. Fau. de errorib. praem. decade 60. err. 7. Pickar. in d. § item Seru. num. 20. neque etiam obstat tex. in d. l. potior. 11. § si colonus

interpretatur l. potior. 11. § si colonus. 2. ff. qui

si colonus. ff. qui potiores in pign. hab. ex quibus probari posse quod si expressa
Pactio fiat a colono de obligandis invectis non pactione, sed illatione
obligant. Et quia illatio sufficit, et pactum superfluum est. Sed res-
pondendum est quod utrumque desiderat. simul, nempe pactio 21
et illatio, ut pignus in praedio rustico constituat. et bene notat
Ant. Faber de err. pragm. decad. 60. err. 8. sed magis contra an-
tiquis urget decisio tex. in l. si quis. 14. §. si colonus. ff. de Relig. et sump.
fun. ubi si colonus, vel inquilinus decesserit, possunt ex invectis
et illatis funerari, et quia pignus in utroque tacitum constitutum est
et ita tenere videt. Osuald. in notatis ad lib. 23. Comment. Donn. cap.
15. litera H. asserens quod privilegium funerariae actionis
non solum adversus creditores chirografarios, sed et pignorati-
tios tacitos locum sibi facit, igitur quia coloni res tacite obligant.
pro pensione, sicut, et inquilini; sed verius est quod iurisconsultus ibi
generaliter docet, quod funeraria praelationem habeat omni
creditori hypothecario modo tacitum pignus modo expressum
habeat; expressi exemplum in colono ponit. cuius fructus
expresse solum obligant. tacite vero in inquilino docet Pich.
ad l. privilegia. 16. de privilegiis cred. num. 25. in §. 20. inst.
de actionib. ulterius minus obstat Pomp. in l. in praediis. 7. §. 1. ff. in
qq. causis pig. vl. hyp. ta. contr. ubi non solum fructus, sed etiam illata a
colono tacite obligari docet, nam respondendum est quod loquitur de illa-
tis in praedium urbanum, ut num. 19. dicemus; sed si colonus expres-
se oppignoravit invecta, et illata, et transacto tempore locationis in
reconductione remansit; pignora, quae in priori conductione expresse obli-
gavit, durant in secunda, et tacita reconductione l. item quaerit. 13.
+ §. ex conducto. ff. locati; quia l. [illegible] 16. C. eodem, quia eadem tacita volun-
tas, quae introducit reconductionem ab initio expresse contrahendo eadem
est. quae introducit repetitionem tacitam pignorum licet in constitut.a

potiores in pignore habeant.

explicat. l. et si quis. 14. §. si colonus. ff. de Relig. et sump. fun.

interpretat. l. in praediis. 7. §. 1. ff. in qq. causis pig. vl. hy. tac. contr.

+ eadem

eorum in prima locatione pactione expressa fuit opus notat Baldum. de pign. cap. 6. Cuiac. ad eam l. 5. columna 2. litera B. Ant. Gomez. 2 tomo Varior. cap. 3. num. 15. et seqq. si vero pignus proprium, vel alienum fuit specialiter domino obligatum pro prima locatione vel fideiussor datus, in re-conductione tacita resurgere illum non videt. nec pignus, nec fideiussio, quia novo iure, et nova stipulatione opus est. respectu eorum eum semel liberatio nem sequuti sunt observat Gomez in quibus.

N. 13. Insuper ex iis circa a nobis statuta inter colonum, et inquilinum manifesta

secunda explicatio l. si in lege. 24. § si colonus. ff. locati. et l. solutam. 11. § solutam. de pign. act

probat. ex decisione tex. cum in l. 24. § si colonus. locati una cum l. solutam. 11. § solutam. de pign. act. ex quarum coniunctione statuere. Licet verum ea quae de statutione taciti pignoris in invectis, et illatis, tam in praedio urbano, tam in rustico in fructib. seqq. noto eximus, atque etiam quod sine expressa conventione illata a colono domino locatori non obligantur: igitur si colonus colonicam alteri locaverit cum eoque pactum fecerit de oppignorandis invectis et

anquirat obligatio alteri per alterum. et l. stipulatio 38. § alteri de V. O.

illatis fricola secundi coloni non obligantur domino fundi d. § si colonus, quia pactione expressa est. et alteri per alterum non quaeritur obligatio. l. stipulatio. 38. § alteri. de V. O. Si vero inquilinus domum ad se conductam locaverit alteri fricola secundi inquilini domino pro pensione ei solvenda obligantur. d. l. 11. § solutam. de pign. act. neque sic alteri per alterum quaerit obligatio, nempe domino qui prius locavit per inquilinum, qui iterum aliis locavit, quia tacita pactio ex qua nexui subiiciuntur invecta, et illata, cum ipso domino fingitur interposita d. § solutam, et sic occasione locationis ab alio celebratae, idest ab inquilino, pignora nova domino quaeruntur ex vi pactionis tacitae quae cum ipso domino fingitur. docent Ant. Fav. in ration. ad tex. in d. § solutam colu

ma pen.

ma pen. franc. Duaren. ad tz dig. act. cap. 4. colum na 2. et Balduin. d. cap. 6. Et hoc differt colonus secundus ab inquilino secundo, q coloni secundi fructus oes pignori obligant. p securitate maioris pensionis, quae domino debet. ex prima locatione; v.g. primus colonus in 100. conduxit praedium a domino, secundus vero in 80. conduxit, praedium a primo colono, fructus a secundo percepti p 100. non p 80. solum obligant. d. § si colonus. Diversum. e. in inquilino, cuius fricola, solum p pensione a se solvenda astringunt. non p ea, quae a primo inquilino debet. d. § a solutam.; v.g. conduxit aliquis domum in 100. quam minori pretio postea locavit; invecta a secundo inquilino obligant. p pensione a se solvenda, non p ea quae a primo debet. si maior sit; sed fructus a colono coloni percepti tacite obligant. p pensione primi, etnsi maior sit, quam sua teste Paulo in d. l. 24. § si colonus. et ratio. e. qa fructus a quocumq; percipiant. quo ad causam taciti pignoris, idem. e. ac si a primo colono percepti fuissent d. § si colonus.; et si a primo colono percepti fuissent p tota pensione obligarent. tacite, q etsi a secundo: inquilini secundi alia ratio. e. neq; n. credibile. e. inquilinum secundum in amplius, quam in suam pensionem fricola sua obligare voluisset, cum nemo in dubio res proprias iactare praesumat. Vulgata l. cum de indebito. de probation. et ratio a priori huius elegantissimae dnae, recte colligit. ex eo quod sup. num. 6. tradidimus, nempe q invecta, et illata obligant. potius ex voluntate conductoris, quam locatoris, cum sua sint; sed fructus pignori obligant. potius ex voluntate domini locantis, quam conductoris, qa sui sunt dum pendent l. fructus. de Rei vind. l. si servus. 62. § locavi. de furtis, et ideo pignus

Prosequit. explicatio d. §. si colonus. i. d. l. si in l. 24. et explicatio §. a solutam. §. d. l. solutam.

BIBLIOTECA PROVINCIAL UNIVERSITARIA DE SEVILLA

qa a domino locante constitutum credit. ratione maio
ris pensionis constituit. nec se inscio invito, vel ignorante
amittat ius pignoris, q sibi in fructibus competit 3 regu
lam ex in l. 11. de R. I. et ita ex iure certo lege loca exaudien
da sunt omissa Mendoç divinatione d. lib. 2. cap. 5. nu.
8. = Cum q. coloni res idest friuola nisi expressa conventio
ne n. obligent., apparet q nec partiarii coloni invecta, et
illata, nisi ex pacto expresso domino n. obligant. atq ideo
frustra id in quaestionem revocat. ex antiquis a Mendoça
d. cap. 5. num. 6.

N. 14. Opportune quaerit. quibus conveniunt tacitum
pignus, q in praediis Rusticis constituit. in fructib. et q in urbanis
habitationibus constituit. in invectis, et illatis, et res ita q sunt
in constitutione qa sicut pignus tacitum in invectis creat. si in do
mum inferant. l. eo iure. cum similib. ff. in qq. caus. pig. vl hyp.
tac. 3h. ita similiter, et fructus a colono percepti tacite obligant.
l. in praediis. 7. eodem. secundo et in eo equant. q sicut q eo
tiens ab inquilino, aliud pignus, securitasue alia expressa do
P. cessat tacitum pignus invectis, et illatis, ut num. 9. notavi
mus, ita similiter, et fructuum tacitum pignus cessat si a colono
res aliqua expresse opignoret. nempe invecta, et illata, vl. man
cipia, ut accidit in l. 5. C in qq. caus. pig. vl. hyp. tac. 3h: et ideo
omnia iura in qq. invecta, et illata a colono obligant. nul
lam mentionem de fructuum opignoratione faciunt, qa ta
citum cessat, ubi adest expressa voluntas, atq ita exaudienda
sunt iura in l. potior. 11. §. si colonus. qui pot. et in l. pen. qq
mod. pig. vl. hyp. sol. In casu quo respectu domini fundi cessat
pignus praesentis coloni tacitum pignus fructuum suscitat
ut domino consulat. ut in specie d. l. 24. §. si colonus. ff. locati

de qua

de qua num. superiori egimus. Sed differunt pignus fructuum tacitum a pignore illatorum primo in constitutio- Differentia 1.
ne, quia pignus illatorum praecipue pendet ex volunta-
te inquilini, fructuum vero ex voluntate domini locantis
ut num. 6. et praecedenti notavimus; secundo quia si suppe- 2
lex post inductionem factam, et priusquam inferat. alii
oppignoret. potior secundus, quam primus creditor. d. l.
11. §. si colonus. ff. qui pot. sed in causa taciti pignoris, quod in
fructibus constituit. adversus colonum, dominus potior
omnibus aliis creditoribus, etiam tempore anterioribus,
quia fructus ex re sua proveniunt, nec illo invito colligi pos-
sent d. l. 61. §. locavi. de furtis facit etiam tex. in l. etiam super-
ficies. 15. ff. qui potior. tertio differunt quia fructus a colono 3
coloni percepti, domino obligant. pro pensione ei debita a
primo colono, licet sit maior, quam quae a colono colo-
ni solvenda est. d. l. 24. §. 1.: sed frivola secundi inquilini
pro pensione ase solvenda, non pro ea quam primus inquilinus
solvere debet obligant. domino d. l. 11. §. solutam. cum eis 4
sup. num. 13. notatis, quarto differunt quia si inquilinus
gratis habitationem alicui concesserit frivola inquilini
donatarii domino pro pensione non obligant. l. 5. ff. in quib.
causis pig. vel hyp. tac. con.; secus si colonus gratis fundum fru-
endum alicui concesserit, etiam fructus a donatario colono
percepti domino obligati sunt, pro pensione, quia in eadem
causa sunt ac si fuissent a colono primo percepti d. l. 24. §.
1. quinto differunt quia dominus praedii urbani non possi- 5
det frivolarum pignus, ut recte advertit Salicetus ad
nostram l. num. 8. sed dominus praedii rustici possidet
pignus fructuum ante perceptionem, quia fructus dum

pendent partes sunt fundi, et ideo si se incuito aufer
ant. furtum comitit. d. l. 61. §. locavi. notat Ant. Fau.
licet n. hac perspiquitate de error. pragmat. decade. 61.
6 err. 7. sexto differunt qa invecta, et illata pignori
sunt si ea inferant. ut ibi perpetuo sint d. l. 7. §. 1. in qqb.
cau. pig. vl. hyp. ta. 3h. fructus autm tacite obligant. etm
si alibi eo ipso quo percipiunt. transferant. et hec est
7 mens vera Pomp. in d. l. 7. septimo differunt qa fructus
a colono tacite domino obligant. et in urbico, et in provin
ciali solo, pignus vero tacitum in urbanis habitationi
bus ante constitutionem Justiniani solum in Romano so
lo obtinebat ut docet eleganter Ant. Fau. de error. pragm.
decade. 60. errore 10.

N. 15.

interpretat. l. qui fideius=sor. 53. ff. locati, et cdu

Ex dictis in principio numeri prece
dentis venit interpretandus Pap. in l. fideiussor. 53. locati et conducti
ubi si quis dedit fideiussorem mancipi, idest locatori prediorum
publicorum, ut Gotofred. interpretat. sed Cuia. lib. 11. respon.
Papi. in d. l. 53. mancipem, n. locatorem, s. conductorem appe
llat prediorum publicorum q verius. e: qa predia reipublice, cu
ratores reipublice locare consueverant l. 3. §. 1. de administ. rer.
ad civit. pert. notat Pancirolus lib. singulari de magistratibus
municipalib. cap. 11. mancipi. g. apud Pap. locavit predia reipub.
n. qa predia reipublice a mancipe locent. s. qa colonus manceps
qui a curatore reipublice predia conduxit illa aliis locavit Colonis
et accepit pro securitate pensionis ab illis solvende fideiussorem qui
fideiussor reipublice n. tenet. teneret. autm sine dubio, si apud
curatorem fideiussisset, n. tenet. reipublice, qa fideiussio fit per
verborum obligationem l. grece. ff. de fideiussor. l. blanditus. C.
eodem, g. fideiussor reipublice n. obligat. ne alteri per alterum
queratur

queratur obligatio; sicut autem invecta, et illata a colono coloni expresse oppignorata domino non obligantur d. l. 24. §. 1. locati ita similiter nec fideiussor, qui mancipi locatori datus est reipublicae non obligatur, quia apud mancipem, idest colonum reipublicae non apud ipsam se obligavit, sed quando deficit expressum pignus seu fideiussio data a colono coloni, respectu veri domini ius taciti pignoris in fructibus suscitatur sensus est cum pignus in re certa, vel in invectis, et illatis a colono constitutum est vel fideiussor datus est fructus pignori non obligantur ut numero praecedenti diximus, igitur cum domino pignus constitutum est vel securitas alia data est, fructus tacite non sunt obligati, sed si colonus alteri illo caverit, et secundus colonus pignus, vel fideiussorem dederit, remanent fructus tacite obligati domino vero; pignus, vel fideiussor colono apud quem radicatur secunda locatio, et sic utrique consulitur domino fructuum oppignoratione tacita, colono autem expresso pignore conventionato, et haec est Papi. mens, et sententia in d. l. 53. §. fructus praedii Rustici a quo cunque percipiantur perpetuo domino pro securitate pensionis obligantur si aliter expresse conventum non sit, ut saepius diximus

Hactenus egimus de iuribus praedii urbani, et rustici, quo ad causam taciti pignoris, et demonstravimus quod invecta, et illata tantum tacito iure in urbanis habitationibus obligantur non vero in praediis Rusticis, nisi id specialiter actum sit, ex quo Vlpian. interpraetator in l. 1. §. 1. de migrando ubi supponit quod inquilino, qui pensionem solvit, si migrare vult competit interdictum illud, ut fricola sua ducere posset, postquam pensionem solvit, aut satisfecit; sed colono non competit, quia interdictum hoc solum inquilini favore, et non coloni introductum est quia invecta, et illata a colono N. 16. explicatur l. 1. §. 1. de Migrando

in prędium rusticum pro pensione tacite non obligant. Ant. fau. de error. pragm. decad. 58. err. 3. Pichard. in d. §. 7. inst. de action. num. 15. Cuiac. in paratitlis ad tit. ff. de migrando, et ratio rationis est, quia dominus domus[+] et si non possideat friuola inquilini potest autoritate propria illa prędudere sine iudicis decreto vel interuentione l. pen. in qq. cau. pig. vel hyp. ta. sit. quę facultas illimitat. perinter dictum de migrando cum pensio ab inquilino soluta est cui libere res suas auferre conceditur. Ant. fau. de err. pragmat. decade. 61. err. 3: Et licet illud interdictum non det. colono, extra ordinem a pretore ei subuenit. si dominus retineat friuo la illius, et pensio soluta est. quo in casu cognitione pretoria, nullo dato iudice friuola colono traduntur. et notat eximie Franc. Duaren. ad tit. ff. ex qq. causis maior. 25. secundo pro pagina mihi 150 columna 2. et ad ruum tit. de migrando ex qq. apparet quod colono nec directe, nec utiliter competit in terdictum de migrando, quia si utile competeret ad remedium extraordinarię cognitionis recurrere opus non est, et sic perinter Faust conceditur d. decade. 61. err. 3. sed dices, aut inuec ta, et illata a colono pignori obligata sunt, aut non, si pigno ri obligata sunt, quare post solutionem saltem utiliter non competit illud interdictum, licet directum non det. quia uerbis comprehensus non est. sed respondendum cum Ant. fau. ubi supra, quod dominus domus res inquilini tacite obligatas sunt eas quod prędudere potest propria autoritate d. l. pen. quod numquam permissum fuit domino prędii rustici, et ideo si de facto pre cludant. colono succurrit. extra ordinem, et statim aufe rat, et hoc modo ciuiliter res suas persequatur; criminaliter est dominus prędii Rustici, reus erit legis Julię de vi. l. ex tat. 18.

[+] domus

ff. quod mirum est, notat Mendoca d. l. 2. disputz. cap. 5. num. 5. et iniuriarum etiam tenebit. argutol. qui iniuriæ 20. de iniurijs, Proquaternis Mendoca ubi sup. docet quod prædii urbani locator non potest propria autoritate præcludere res inquilini falsus. e licet pro eo stet Cuiac. lib. 17. obseruat. cap. 39: nam ex superioribus satis refelunt. et ex autoritate communis opinionis, neque pro illis facit l. pignoris. 10. C. de pign. act. quia licet regulariter creditor non possit propria autoritate pignoris possessionem capere Cuiac. ad l. 3. C. de pignoribus, suspiciendum. e. pignus inuectorum, et illatorum, in prædijs urbanis, quod præcludi potest a domino propria autoritate dummodo nusquam res neque amoueat, ut statim diximus, at quod ita statui oportuit, ut consuleret. utilitati locatoris domus, nam cum hoc ius olim in Roma ueteri admissum erat aduersus conductores cenaculariorum permissum fuit locatori res eorum detinere, et præcludere propria autoritate, ne si denegaret. fuga arrepta periret ius suum domino: ergo sicut licet fugientem debitorem propria autoritate detineret l. ait prætor. 10. §. si debitorem. ff. quæ in fraud. cred. quid mirum, quod inuecta, et illata ab inquilino, qui de fuga suspectus. e præcludi possint non expectata iudicis autoritate; quæ si iisero interponeret. medio tempore abeunte inquilino, et hæc. e. ratio d. l. pen: coloni alia ratio. e. quia et si res eius expresso pacto obligent. migrare ei permittendum, quia coloni plerumque patrium solum colunt, vel. ubi colocant lares ibi perpetuo remanent atque ideo non fuit opus permittere domino, ut præcludat inuecta, et illata ab eo sine iudicis autoritate, neque ipsi colono opus fuit interdicto demigrando, quia res suas detineri a

Margin (right, beside "autoritate dummodo…"): signe

Margin (left, beside "pectata iudicis…"): +

domino nō poterant = q sup. dixi domino domus per mittendum res inquilini præcludere notandum. e. qa ablatio, et amotio nec cui impositio ei nō permitit., sed tm præclusio, et custodia, ut recte Cuiac. a se dicentius docet ad l. 10. C. de pign. act. columna 2. in prin. ex ratione de qua sup. de loco autm movere illa nō potest nisi inquilinus sit domonem tunc amovebit ꝓpria autoritate, ut arcuius periculo liberent. l. utiq; 34. de dam. infecto de qua videndus Mendoça d. lib. 2. cap. 5. num. 6. sed q Mendoca considerari noue potest decissio tx. in l. cum domini 56. locati, si animadvertamus q illata in horreum conductum tacite ꝓ pensione obligant. domino l. 3. in qq. cau. pig. vl. hyp. ta. sh. et necdo minus locator possit signare inuecta in horreum oportet, q præcedat iussus præfecti vigilum, ꝓpria autm autoritate signari nequiunt inuecta, et illata arguto tx in l. si iniuriis de iniuriis sed respondendum. e. q præclussio fit autoritate locatoris nullo prævio iussu magistratus; signum autem, ut apponat. necessaria e iudicis autoritas ut C. ut nemini liceat sine iudicis autoritate signa &c docet Cuiac. lib. 12. resp onsor. Modestini d. l. 20. Rebard. lib. 5. Var. cap. 16. sed q sup. ex Cuiac. et aliis de præclussione diximus Iason in l. 4. de pactis tenet q fieri debet postquam pensio debita e. et cursus e. ut aparet ex d. l. 56. de qua videndus Ant. Gomez lib. 2. Variar. cap. 3. num. 6. Cuiac. ad tit. ff. locati colum na 12. littera B.

N. 17. Sed qa in interdictum demigranto incidimus examinare oportet, an superfluum remedium illius qa cum det. conductori, ut pignora sua adducat, post quam pensionem soluit, nō necessarium uidet. qa si solu

ta e

ta e. pensio potest migrare inquilinus, et friuola secum fe
rre vl. per actionem pignoratitiam d.l. 11. §. solutam. de
pig. act. vl. ex conducto l. inquilini 33. de dam. infecto, coga
re autem dominum domus, ut caueat damni infecti ne
quit, qa cautio damni infecti subsidiaria e. Oscalld. in
notatis ad lib. 15. comment. Don. cap. 96. littera E. q. ii suc
currit. actione ex conducto n. cautione damni infecti; cu
q. duplex illi remedium post quam soluit competat ad quid
+ nouum fecit interdictum de migrando ꝓ respondendum
.e. q actiones pigneratitis, et locati cum bonis fidei sint lon
gus, et periculorum. e. illarum exitus Cuiac. in l. 1. in prin.
C. de rei vx. act. at interdictum celerem exitum habet,
Cuiac. ad tit. C. de interdictis, quapropter sumario hoc iu
dicio ei subuenit. in quo, ex quo apparet solutam. e. pen
sionem illi succurrit. ut migrare posit reliquis exceptioni
bus actionem indaginem requirentibus ad alium iudi
cium reseruatis, qa in interdicto n. agit. de iure pigno
ris, ut in Seruiana actione, sed de restituenda possessio
ne rei inuectis, et illatis, ut bene Faber aduertit de erro.
pracm. decade. 54. err. 3. N. fin.

In presenti melius quam ali
bi examinanda venit illa questio utrum scilicet domi
no edis locatis ad adipiscendam possessionem rerum ab
inquilino illatarum Saluianum interdictum utile
dandum sit, q afirmant fere oes doctores, ut notat Ant.
Fau. de err. pracm. decad. 61. err. 1. et 2. ille uero negat,
cuius sententiam amplector n. ratione illius, et rao e. ma
nifesta, nempe qa dominus edis locatis potest ppria
autoritate prescludere friuola inquilini d.l. utiq; 3 A. d.

l. pen. cum §. absq; iudicij autoritate illi succulat. reget interdicto Salviano ad adipiscendam possessionem rerum inuectarum, et illatarum ab inquilino; domino autem praedii Rustici qa fricula coloni praecludere non licet ut supra diximus summario remedio interdicti Salviani succ. lit. ut adversus colonum experiat. et possessor restituat. pignorum expresse iunctorum l. 1. et per totam. ff. de Salu. int. Cuius textus. c. vera, et genuina intentio, ut demonstrabimus in secunda parte

Huius commentarii
utinam ad gloriam
dei omnipoten
tis sit

F

Secunda pars n̄r̄itx, in qua agendū d' requisitis n̄c̄riis, ad ɔstitutꝫ taciti pignoris inuec=toriū, et illatoriū, in prędio Vrbano, vel expre=ssi, in Rustico; In Salmantina vniuersitate elaborata, anno dom̄ni 1653.

Inuecta, et illata tacite obligant. domino N. 1.
Locatori p pensione domus, a cōductore, et late demonstrauimus
in prima parte n̄ri cōmentarii; q ut interueniat primo requi
rit. q inferant. res, et ibi perpetuo sint, vel saltem durante tempore
locationis, et cōductionis, porro si temporis causa in cōductum an inuectio temporaria
prędium res inferant. eo vinculo pignoris, n̄ afficiunt. l. 7. §. 1. pignus cōstituat l. debitor.
inpp. causis pig. vel. hy. tac. contrah. eleganter in l. debitor. 32. de pign 32. de pig. et hyp.

et hypot. neq. n. temporaria illatio eius perpetuum pignoris induceret potest: Psi semel reconducta sint eo animo, ut ibi perpetuo existant, licet inde postea transferant. ius pignoris ad quintum domino locatori, ex priori facto inductoris, ex posterio re n. aufert. qa semel debitum pignus rei adheret donec omnis pecunia solvat. l. 9. § omnis. de pign. act. l. victus. 35. l. sicum venditor. 66. de Evictionib. notat Neguzanc. de pignorib. 2 partem. libro. 4. num. 142. q perpetuo earum modo tacite obligent. invecta, et illata in urbanis habitationibus modo expresse, ut in Regibus d. l. 7. aut in alio quodlibet pignore invectorum, et illatorum d. l. debitor. 32. tenet Mendoca lib. 2. disputatz cap. 5. num. 3. in fin. ubi exemplis illustrant quando illatio temporaria presumat. quando vero perpetua sit; ex dictis, et precipue ex doctrina Neguzan. cii ubi sup. liquide comprehendit. errasse Ant. fau. de error. pragmatz. decade. 60. err. 4. dum asserit, q invecta, et illata solum pignoris nexu teneri in urbanis habitationibus quandiu precludi possunt a locatore, id est dum in domo sunt; qa si exportentur ferant. a vinculo pignoris liberant. et ideo, neq. actio, neq. remedium competit ad persecutionem earum exportatarum, qa cum potuit locator facto proprio eas detinere l. pen. ff. h. x. t. neq. id fecit, rem sui prejudicii admisit, q famen solum in urbanis habitationibus obtinere docet, ubi preclusio fieri autoritate privata creditoris potest, n. in Rusticis predijs ubi preclusio cessat et ideo dat. et Serviana actio, et Salvianum interdictum pro possessione pignoris a colono ablati, invectis, et illatis l. 1. ff. de Salvian. interd. iuncto. § item Serviana 7. inst. de action. Verum hec sententia merito displicet, cum longe verius sit q Serviana utilis dat. locatori domus pro persecutione sui pignoris, etiam si ex domo translatum sit alibi, ut in tertia parte huius

tractatus

tractatus a nobis latius demonstrabit.

N. 2.

incipit explicatio tx. in l. ex tabernam. 34. de pig. et hyp.

Hinc dubitat. an illa-
tae merces in tabernam negociatoriam adductam, ut ibi commercio sint, tacite conventione domino locatori obligent. et negant, vulgo doctores ex earatione, quia in tabernam negociatoriam, illatae res non inferuntur. ut ibi perpetuo sint, sed ad praesentaneum consumptionem; refertque communi placito doctorum Mendoca lib. 2. disput. cap. 9. num. 18. et seqq, et Pichardus ins. item Serviana. 7. num. 22. cum 10. seqq, inst. de action. ex quo aperte probat. quod taberna oppignorata per expressum pactum merces, quae in ea sunt vinculo pignoris subiiciunt. ergo et taberna locata merces in eam illatae, ex eo taciti pignoris obligant. atque ita tenet Mendoca ubi sup. fretus hoc fundamento:, sed profecto parum hoc urget contra doctores, qui loquunt. de pignore constituendo, tacite, vel expresse, ex illatione, et convectione, in quo temporaria depositio non sufficit ad constitutionem pignoris d. l. 7. §. 1. in qq causis pig. vel. hy. ta. 3h. Scaevola autem in d. l. 34. loquit. de pignore tabernae ipsius, quod non metimur ex illatione, sed ex conventione = Efficatius autem enervat. opinio doctorum ex l. 3. in qq. cau. pig. vel. hy. ta. 3h. ex quo probat. quod illata in horreis, tacite conventione obligant. locatori eorum; et in horreis solum reponunt. et inferunt. quae consumptioni parant., quae talia sunt triticum, vinum, oleum, et similia, unde tenendum, quod illatae merces, et paratae, consumptioni, vel commercio in horreo, vel taberna conducta, licet consumptio earum sit praesentanea tacite conventione obligant. locatori: quia ut perpetua in fundo. e. dicant. sufficit quod a conductore in eo reponant., usque ad eius durationem, idest usque ad consumptionem; licet haec intra brevissimum tempus facienda sint, atque ita tenendum cum Mendoca ubi sup.: neque n. temporaria illatio dici potest, quae

explicat. l. si horreum. 3. ff. in qq. cau. pig. vel. hy. ta. 3hit.

durat, quando res exiit, seu exibit, et in dominio dustoris. e. aliis caso illationis temporis causa factæ, neque eius rei, neque nomen mutant l. ex facto. 35. §. rerum. de her. inst. facit etiam tx in l. si ita legatum. 86. de leg. 3. et ideo ex eis ius taciti pignoris, in urbanis, vel. expresse in rusticis prædiis, non inducit. d. l. 7. §. 1. = Unum tamen e. quod probatio illationis, pertinet ad locatorem creditorem, ex eo q. e. fundamentum suæ intentionis, atque ideo ab ipso probanda e. illatio argumento tx in l. 2. de probation. et ita cum Bart. et antiquioribus firmandum licet dissentiat Mendoca d. lib. 2 disp. cap. 5. num. 11. = 2.º requiritur ut pignus in inuectis, et illatis constituatur, quod res, quæ inferuntur sint coloni, vel inquilini, nam cum res aliena, non obliget. expresso pacto l. rem alienam. 91. de pign. act. ubi notauit Cuiac. lib. 3. quæst. Pauli et lib. 11. respon. Papi. in l. 1. de pignoribus. tenet expresse Iason in l. 9. num. 1. vers. 2. ff. de pactis, Salicetus ad eam l. num. 1. Nisi a bonæ fidei possessore, qui e. in usucapiendi conditione, res illata sit uinculo pignoris subiicit. ut recte notat Baldus ad eam l. num. 19. qua actionem in rem habent, idest Publicianam l. a. eo. 18. ff. de pig. et hyp. et respectu huius iuris ab ipso, et si non domino obligari potest absque præiudicio domini quandiu usucapio completa non e. post ad implementum autem illius aduersus omnes efficaciter experietur creditor, cum iam effecta sit propria debitoris: qui plura cupit, quoad hunc articulum consulat Mendocam d. lib. 2. disputat. cap. 9. num. 36. et seqq. 3.º requirit. quod conductor, qui inuecta, et illata obligat tacite, vel expresse habilis sit ad contrahendum, alioquin, si pupillus sit non obid quod res inferat obligabuntur. de quo etiam consulendus Mendoca ubi proxime num. 31. et seqq. cuius

explicat. difficilis tx in l. rem alienam. 91. ff. de pignor. actione

Fuq.

inspectio

inspectio, cum potius esset ex iure Stroouiso, quam ex certo diffinitione Clostorum incuperi a nobis habet.

N. 3.

Quarto animad uertendum, q licet inuecta, et illata in praedium urbanum tacite obligarent domino locatori id solum in Roma obseruabat, n in Italia, n in prouinciis l. ult. C. in qq. cau. pig. vel hy. tac. cont. tenent Hugo Don. de pignorib. cap. in qq. causis pig. vel hyp. tac. cont. Balduinus de pignor. cap. 6. Cuiac. ad d. C. in qq. cau. pig. vel hyp. ta. cont. columna 2. Ant. fauor. de error. pragm. decade 60. err. 10.; et ratio erat q in Roma ob frequentiam peregrinorum, et multitudinem ciuium, plerumq ignoti erant conductores dominis, qui, ut securitati suae consulerent in pignus ex praesse periculo conductorum accipiebant, quae conuentio ob frequentiam sui, si omittebat. facto habebat. argumento tex in l. qui nolit. 31. §. q assiduo. de aedilit. edicto uinctis quae sup. notauimus in prima parte nri commentarii num. 6. id Ant. fauer ubi proxime, et si eius agnoscat fidus autoritate d. l. ult. a ratione communi discedit, putans q ita Romae obseruabat. n ex ratione de qua sup. id alia publici iuris, nempe ut si ciuitatis aedificiis ampliaretur, et ciues ad aedificandum incitarentur, q impensis, et semper leges, ac senatus consulta fauore, et priuilegiis prosequuti sunt l. cetera ff. l. §. 1. de leg. 2. l. 2. C. de aedificiis priuat. cum similib. Verum haec ratio n placet quia si haec fuisset inductrix tacitj pignoris, n solum Romae, sed etiam in prouinciis obseruaret. Et qua sint priuilegia, aedificantibus concesso, tunc Romae, tunc in prouincialibus urbibus argumento tex in l. ult. ff. ne quid in loco pub. id Mendoca d. lib. 2. disput. cap. 9. et num. 10. et praecipue 12. principali, et communi sententiae se opponit a se

incipit explicatio difficilis tex. in l. ult. C. in qq. cau. pig. vel hyp. ta. cont.

inductrix

reni, q ius taciti pignoris, olim n solum in Roma, sed etm in omni orbe Romano cstituebat. in locatione urbanorum prędiorum, et mouet. sequentib. fundamentis, primo ex l. 2. 3. et 9. et fere pertotum. tit. ff. in qq. cau. pig. vl. hy. ta. contr. ubi generaliter docemur, q inuecta, et illata tacite oppignorant. ab inquilino, nulla facta distintione locorum, g. qa illud ius etm in puinciis exigebat, alioquin iC.torum responsa mutila, et mancha fuissent; preterea, et secundo cciderat inscriptionem leg. 2. ff. de migrando, quę desumpta e. ex Gaio lib. 26. ad edictum prouinciale, et interdictum illud dat. inquilino pensione soluta, ut migrare possit l. 1. ff. de migrando, g. qa tacitum pignus etm in puinciis obseruat. (hocq; fundamentum inhabitabile appellat, tertio cciderat inscriptio d. l. ult. C. in qq. cau. pig. vl. hy. ta. contr. quę missa e. ad Joanem prefectum pretorio, unde infert, q inuecta, et illata in prędium urbanum, n solum Romę, sed etm in puinciis obligabant. intentum huius fundamenti quale sit autori, et musis tm notum e. sic autn mens illius aperienda: prefectus pretorio ius n reddit Romę, sed in diocesibus, et tractibus suis (dicg. pancirolus de imperio orientis cap. 2. et Guterius de officiis domus augustę lib. 2. cap. 6.) Romę autn ius reddebat pretor, et prefectus urbis, n prefectus pretorio, nisi de causis diocesanorum suorum, qui in urbe sacra erant, ut recte notat Guter. d. lib. 2. cap. 1. colum. penult. cum d. l. ult. ad prefectum pretorio missa sit apparet q tacitum pignus, n solum Romę sed etm in alliis puinciis frequentabat. innebitabile

explicat. l. 2. ff. de Migrando cuncta l. 1. ff. eodem tit.

Prosequit. explicatio l. ult. C. in qq. cau. pig. vl. hy. ta. contr.

N. 9. Sed hęc me n remouent ab uera Donelli Bald. et Cuiac. sententia, cui n obstant quę in 3rium ponderant, qa ut faciamus satis aduertendum e. q urbis appellatione nullo alio expresso Roma intelligit. per antonomasiam g. sed ius quidem. inst. de iure nat. gent. et ciu.

§. cum

q. cum testi generaliter, et indistincte, in urbanis habitatio
nibus ius pignoris constitui dount, tm de Romanis exaudiendi
sunt, alioquin implacabiliter pugnarent fere oes leges tit. ff.
in qq. cau. pig. vl. hy. ta. 3. l. cum d. ult. C. eodem: nec novum
e. q ipsi distinctionem locorum prætermittant, nam prohibitio
alienandi dotales fundos solum in Roma, et coloniis iuris I-
talici observabat, et huius cohortationis testi n memi
nere citt. ff. de fundo dotali, sed Iustin. in l. Unic. §. et cum lex
C. de rei uxoriæ act, neque ob id testorum responsa mancha
sunt, qa illi secundum ius certum q suo tempore vigebat
respondebat, nulla facta locorum, et regionum dria, q id in
re nota ociosum foret = Nec etm obstat inscriptio legis. 2. ff.
de Migrando, nam licet negari n possit q Caius ibi de domo pro
uinciali loquat, negandum tn e. q de tacito pignore in ea a-
gat, sed de expresso, et nominatim conuento, et ratio e. qa in-
terdictum de Migrando receptum fuit a prætore n in pignore
tacite a binquilino obligato, sed in expresso, ut ex verbis l. 1. ff. de
Migrando apparet ibi ex his rebus de qq. interte, et actorem
conuenit, scilicet expresse, ut docet Ant. fau. de error. pragmat.
decade. 62. err. 3. Cum ergo prætor nominatim loquutus sit
de pignore expresse a binquilino obligato pro pensione aedium
da nihil mirum, q etm ad provinciales habitationes porrigat.
et hæc e. ratio d. l. 2. in inscriptione, et n ea, quæ a Mendoca fin
git. Ulterius desumptum argumentum ex inscriptione d. l. ult. in
qq. e. nam ad præfectum prætorio emissa e., n qa ante illam constitut.
ius taciti pignoris in provinciis observaret, sed qa observandum e. in il
lis virtute illius constitutionis, quocirca ad præfectum prætorio Iustinian.
scripsit, ut solemnia publicationis novæ legis adimpleat (dequo vi
dendus Panzirolus de imperio orientis cap. 72.) concludendum q.

Reganitr et explicat. l. un. §. et cum lex. 15. C. de rei vxor. act. in ex stipul.

interpretat. l. 2. ff. de migrando.

explicat. l. 1. ff. de Mi grando

interpretat. l. ult. C. in qq. cau. pig. vl. hy. ta. 3.

q. invecta, et illata pignori obligabant. olim in Roma, hodie autem in omni Romano orbe d. l. ult. C. eod. tit. (secundae partis §. primus in quo agendum de rebus quae quibus tacitum pignus obligat. et de vi, et potestate illius)

Secundae partis §. 1. in quo agendum de rebus quae quibus tacitum pignus obligat, et de vi, et potest. illius

In Salmantino licaeo elaboratus an. dom. 1653.

N. 5. Hactenus egimus de requisitis necessariis ad constitutionem taciti pignoris, vel expressi, invectorum et illatorum, superest, ut videamus quae quibus rebus praestationibus ve obliget. et earbus e. q. pro pensione a conductore soluenda tenet. docet Balduin. de pignor. cap. 6. atq; alii passim ex auctoritate tex. in l. 2. ff. in quibus causis pig. vel. hy. ta. contrah.; sed non solum pro pensione obstringit., sed etiam pro domus conducte deterioratione d. l. 2. nam pro omne id, q. venit in actione locati pignus obligatum est: q. adeo verum e. ut quamvis inquilinus inquilini, qui gratis habitat, nihil ex suis friuolis pro

pensione

pensione obligat l. 5. ff. eodem tit. In. quo deteriorationem ex facto astricta erunt vinculo pignoris, et docent Negusantius de pign. 4. membro. 7. num. 137. et Ant. fau. in ultima parte ratio nalis l. 11. §. solutam. de pign. action.; et bene quia licet ratione pensionis pignus non constituat. cum gratuita habitatio cedit. In. ratione deteriorationis ipsius domus debitor constituit. qui gratis habitat mediante suo facto, et conductione prioris inquilini quo propter satisfacere debet ex friuolis suis, quia eadem conditio domini esse debet, ac si res deteriorata fuisset ab inquilino primo.

N. 6.

His ita stabilis quero inprimis, an locator domus inuecta, et illata, a conductore possideat vel detineat, et videtur quod sic primo quia inuecta, et illata sunt in pignoris causa tit. ff. et C. in quibus causis pig. vel hy. tac. contrahit. pignus autem est ius rei est proprie, quod creditori tradit. l. 9. §. proprie. ff. de pign. act. ergo cum pignus a creditore possideatur l. pignoris. 29. ff. de adquirend. vel amitt. possessione, inuecta, et illata, que in pignoris causa sunt à locatore possiden tur, secundo, et fortius facit, quod pro hypoteca non da tur pignoratitia, sed pro pignore tantum tradito, et observant doctores in §. item serui. inst. de action. et Duaren. ad tit. de pig. act. in pr. l. sed inquilino pro repetendis friuolis pigneratitia dat. l. 11. §. solutam. de pignor. act. ergo quod inuecta, et illata a creditore locatore pos sident. Tertio et pro hac parte facit quod interdictum Saluianum quod est adipiscende, non dat. domino domus, ut in prima parte num. 17. dixi mus sed conceditur interdictum de Migrando l. 1. et per totum. ff. de Migran. quod est restituende, ergo quia possident. a locatore inuecta, et illata non autem ab inquilino = Sed his non obstantibus contrarium tenendum est. nempe quod inuecta, et illata nullo modo possident. a locatore domus, cuius rei precipuum fundamentum est. quia licet inuecta, et illata tacite pigno

rent. creditori in. ad apprehendendam possessionem animo, et corpore opus e. l. quemadmodum. ff. de adquir. poss. quod impossibile e. quod locator fricola inquilini possideat cum pignus in illis ex illatione constituat., et illatio fieri potest ignorante creditore, ut in secunda parte nostrae legis decidit.; et idem e. cum locatore sciente res inferuntur quia scientia nuda, non habet intellectum apprehensionis, et facto, idest apprehensione opus e. ad adquirendam possessionem l. 3. §. in amittendo. ff. de adquir. poss. d. l. &. ff. eodem. et. secundo, et pro hac parte facit quod duo in solidum possidere non possunt, l. 3. §. ex contrario. de adquir. poss. invecta, autem, et illata ab inquilino possidentur. l. pen. ff. inqq. cau. pig. vl. hyp. ta. 3h. cuius haec e. vera, et humana ratio, si verba eius non concilientur. ut agnoscit Saliceus ad eam l. num. 5. et Ant. Fab. de error. pragmat. decade. 61. error. 1. columna. 2. Tertio quia Salvianum utile locatori domus dat. pro adipiscenda possessione rerum obligatarum quae non possident. ab eo alioquin non indiguisset remedio interdicti ut tenet Saliceus ubi supra, et Faber qui subtile, et verum hoc fundamentum appellat in rationale d. l. 11. §. solutam. de pig. act. pro finem ascribentur, quia de error. pragmat. decade. 61. error. 1. et. 2. asserit, quod neque utile interdictum Salvianum locatori domus non dat. quod, et nos requisivimus in prima parte huius commentarii pro fine, sed licet hoc fundamentum parum probet superiora firmissima sunt.

N. 7. Quibus ita constitutis opere pretium erit, ut faciamus satis fundamentis pro contraria parte adductis, neque obstat praecipuum deductum ex d. l. 11. §. solutam. de pig. act. quia licet Ant. Fab. in ultima parte rationalis fretus illius loci difficultate, et pondere existimet, quod locator domus fricola inquilini, quasi possidet, quia fictio in creditorem locatorem, quasi tradita, res illata censentur. nam id operatur. illatio in rem

in rem illius idest domum factam, ex quo fluit, quod postquam pen-
sio soluta e. a sductore dat. pigneratitia actio in dominum lo-
catorem: sed haec sententia non placet, quia nec vere, nec ficte possidet cre-
ditor fricula inquilini donec illa precludat d. l. pen. et ratio e. quia
nec rem apprehendit, nec sductor nomine illius induxit, neque
eo fine, ut creditore possideret. sed ad usum suum: dicendum
ergo, quod in d. quod solutam pigneratitia agit. quia creditor preclusit fri-
cula inquilini antequam pensio ei solveret. et recte Faber a se disce-
dens, adiecit de errorib. pragm. decade. 61. err. 2; neque obstat quod de
inotationes nomine pignoris inotationes, quia inuecta, et illata hypotecae potius,
quam pignus dici debent Ant. Fab. ubi sup. neque etiam obstat fun-
damentum desumptum ex l. 1. de Migrando nam interdictum
illud, bene competit, cum preclusa sunt fricula a creditore non
ita non antea N. 8.

Ulterius quaeritur an cui, et potestate taciti pignoris omnia
inuecta, et illata ab inquilino in praedium urbanum tacite obligent. vel
ea tantummodo ex quibus satisfieri possit creditori, et breviter resoluendum
e. quod ex rigore omnia fricula vinculo pignoris subiiciunt., quia quaelibet
res ex illatis, in solidum domino pro tota pensione obligata e.; nam to-
ta pignoris obligatio afficit res omnes generaliter, et particulariter
in qualibet re radicat. arguto tx in l. quamdiu C. de distractio. pign.
sed ex equitate, si res una ex illatis sufficiens e. ad solutionem totius pen-
sionis, solum illam retinere permittendum e. creditori, ut bene do-
cet Mendoça d. lib. 2. cap. 9. num. 28. neque n. occasione modicae
pensionis debitae locatori tota supellex inquilini retineri debet ar-
guto tx in l. cum albano 53. de leg. 2. et l. pen. in ff. cau. pig. vel hy-
po. ubi manumissio servi pro pensione obligati non impedit. si ex
aliis rebus pensio solui potest, ut num. seq. demonstrabit. N. 9.

Praeterea

explicat. l. pen. ff. in qq. cau. pig. vl. hy. ta. th.

quaerit. quae sit vis et potestas pignoris constituti in invectis, et illatis; sunt qui existiment, quod nullam eorum alienationem, non impediat arguto tx in d. l. pen. in qq. causis pig. vl. hy. ta. th. ubi manumissio servorum urbanorum illatorum in domum conductam non impedit. et m. si pignus teneret, certum quod vindicta inutiliter imponeret. l. 3. C. de qq. servo pig. dato man. atque ita tenet Jason in l. 9. depositi num. 2. et alii apud Mendozam d. lib. 2. cap. 5. n. 2. per totum in qq. referendis, et refellendis non moror, quia relatio in aliam opinionem confusionem parit, et pers. pequitati obest. dicendum ergo quod licet invecta, et illata pignori obligent. eorum alienatio non inhibet., sed cum sua causa fieri potest arguto tx in l. si debitor. 12. C. de distract. pign. ubi doctores; neque superioribus obstat decisio tx in d. l. pen. ubi cum non impediat manumissio servorum obligatorum, pignus in eis constitutum inutile videt. quia libertas quae semel competit revocari non potest, igit. licet quaelibet alienatio pignoris valeat, quia non obest creditori d. l. 12. manumissio ab initio impedienda erat, cui difficultati respondendum est quod manumissio servi specialiter obligati inutilis est d. l. 3. ff. de manumission. sed si generaliter servus obligatus est manumissio non impedit. si creditores non fraudent, quia ex bonis remanentibus apud debitorem solutio explicari potest, ut bene docet Faber in papinian. tt. 5. prin. 1. illat. 1. pignus autem rerum invectarum, et illatarum generale est, quia non rei certae et determinatae, sed indistincte omnia mobilia bona obligant. vel inferant. quo circa servus in quo tale pignus constitus manumitti potest l. 6. ff. in qq. causis pig. vl. hy. ta. th. notant Gotofredus in d. l. pen. littera H. Jacobus Cuiac. ad tt. C. de her. inst. columna 3. in fin: neque hanc doctrinam enervant verba d. l. pen. illi ex sumtione manifestari pignoris th. et qq. probat. quod etiam si pignus expres=

nus expresse, et specialiter deuentum sit in seruis, pro pensio ne adductore soluenda eorum manumissio non impedit, sed respondendum est cum Ant. Fab. de err. pragm. decade 61. err. 5. quod manifestarium pignus in d. l. pen. non est specificum, sed generale, et expressum; seruis est inuecta, et illata ab inquilino tacite obligant. l. 4. in quibus caus. pig. vel hy. ta. 3h. cum similibus, vel expresso pacto l. 1. ff. de Migrando quomodo cum quis pignus deuenit in inuectis, et illatis manumissio non impedit. quia generale est unde parum interest quod in d. l. pen. legatur manifestari pignoris nomine, et vulgo vel manifestaria deuentione cum Oloandro quia utriusque lecturae idem est sensus, ut Faber ubi sup. docet; errant quoque doctores qui pignoris manifestari nomine speciale intelligunt quos sequitur ibi Gotofredus littera N. sed male quod si speciale fuisset impediret manumissio d. l. 3. ff. de Manumission. quare propter distentia sequens seruanda est, nempe quod expressa vel tacita generalis deuentio per quam inuecta, et illata obligant non impedit manumissionem, speciale autem pignus, sic docent Cuiac. et Ant. Fab. locis superius expressis

Ex dictis luce clarius cum accipit Paulus in d. l. pen. ad pensionem, quare praeter lubet paulum immorari in aperienda illius loci sententia quia omni cum obseruatione dignissima est; igitur si inquilinus manifeste inuecta, et illata pignori obligauerit, ut fieri solet l. 3. de Migrando. N. 20.

notat Faber de error. pragm. decade 61. err. 3. vel tacite seruorum illatorum in domum, ut ibi perpetuo sint manumissio non impedit. quia generale pignus non obest libertati; sed si seruus specialiter obligati sint pro pensione, ut in specie l. 5. C. in quibus caus. pig. vel hy. ta. 3h. manumissio impedit. quia spe-

[margin: Item manumiss.]

ciale pignus ut diximus arcet potestatem manumittendi
etnisi creditores ñ fraudent. d. l. 3. ff. de Manumiss. q et Paul-
lus in d. l. gen. docet ibi manumittere mancipia obligata
pignoris nomine ñ possumus, manumittendi autem fa-
cultas ñ amittit. cum inquilinus in domo praecludit. id est
cum cænacula domus a creditore praecludit., inquilino debi-
tore intus existente; nam licet id fiat recte potest inquilinus ser-
vos manumittere, sicut poterat ante praeclusionem, et ratio e. qa ex
hac praeclusione ñ aufert. inquilino, possessio, nam remanent servi
sub custodia illius, sicut antea: neq; aliquid operat. praeclusio ab
facta. inquilino intra domum existenti, nec respectu illius nec re-
rum suarum; ñ in ordine ad inquilinum, qa nequit habere prae-
clusio, intellectus carceris privatae, sicut prohibiti sunt et. C. de pri- +siquidem
vatis carcerib.; et ideo libere potest reseratis foribus in publicum
exire, alioquin impediret. libertas, vl. daret. privata carcer, q e
trunq; incivile e.; praeterea neq; in ordine ad res d. praeclusio aliquid
operat. qa adhuc sunt in dominio, et possessione debitoris: et haec e.
praeclusio, cuius cum Celsus videret servos per fenestras manumi-
ttebat cum praeclusus et a creditore: verum si res tm praecludant.
manumitti servi ñ possunt, ut Paulus ait apud quem sic legendu
antequam pensionis nomine praecludant. ñ ut vulgo cum prae-
cludimur, qa praeclusio debitoris nihil operat. ut dixi, id cum
res praecludunt. absente inquilino manumissio impedit. qa per
apprehensionem factam creditoris generale pignus specificum effi-
cit., q manumissioni obest l. 3. C. de servo pignori dato man.; ul-
terius, qa per praeclusionem desinunt. eae res, idest frivola sub posses-
sione, et custodia inquilini, et incipiunt possideri a locatore arg.to
tex in l. clavibus 74 de contr. empt. et ratio e. qa res mobilis re-
gulariter catenus a nobis posidet. quatenus sub custodia nra e. l.

sicrem. 47. de adquir. poss. Ubi Cuiac. lib. 26. quest. Pap. exist. eo ipso q absente inquilino przclusio facta e. amisit custodiam, et simul possessione, qa ab eo illarum recuprari n possunt l. ult. §. si ad ianuam. ff. qui aut clam q sume notandum. e. q illius loci vera ratione, et sentia, quam n scivit asequti plene, et plene nec Cuiac. lib. 17. observat. cap. 37. neq Ant. Fab. de error. praemat. decade. 61. err. 6. neq Gotofred. in d.l. pen. nam male docent, q si ianua e. przclusa, et n fenestrz possunt servi manumitti ab inquilino, qui extra domum e. et facturi Celci l. C. sibi exaudiunt, ita ut post przclusam se absente domum servos ad fenestram vocatos coram populo manumisit id hec sentia n Ovenit verbis d.l. pen. qa Paulus refert q celsus servos per fenestram demonstra cit. §. instus erat erat, et eos secum ad fenestram aplicavit; Ulterius qa ut dixi przclusio absente inquilino facta transfert possessionem in creditorem d.l. claudius. 79. de Rhund. empt. d.l. ult. §. qti ad ianuam. ex qq. apparet primo q przclusio fieri potest a creditore vel locatore postquam dies pensionis solvende ce nit ppria autoritate, ut in prima parte num. 17. diximus Secundo notandum. e. q invecta, et illata possident. ab inquilino ante przclusionem, post eam vero a creditore ut num. 6. cum Salicito firmavimus, Tertio apparet q przclusione semel facta nequid domus recurari ab inquilino sine iudicis autoritate, aut si recurat. absq ea qui, aut clam tenet. d. §. si ad ianuam, atq etm furti reus invectorum illatorum, qa aufert possessionem creditori arg. tol. qq. si pignora. 27. cum similib. de pig. act. quappter d.l. pen. scripta e. seu inscripta a Paulo lib. singulari de officio prefecti vigilum, qui de furibus cognoscit teste odem Paulo in eodem lib. in l. 3. §. 1. quidem ff. de officio przf. vig. atq ideo coniugenda sunt hec loca, et textum in l. 56. locati, hec observant. si ut iusto przclusio facta a locato

re, quia si iniustarit creditor, qui praeclusit interdicto quia, aut clam tenet. d. §. si adversam. vel si iam pensio soluta e. interdicto de Migrando et si criminaliter experiri velit debitor, cum conductor in iniuriarum agere potest arguto tx in l. 20. ff. de iniuriis et famosis lib.

N. 11. Tandem pro complemento huius secundae partis examinandum superest cui incumbat probare res inuectas, et illatas fuisse eo animo, ut in fundo perpetuo sint, siue tacite siue expresse inuecta, et illata obligent. Bart. et Bald. in l. si in inducta §. l. in qq. cau. pig. vel hyp. ta. 3h. actori locatori hoc onus esse docet refert Mendoça lib. 2. disputat. cap. 5. num. 11. et seqq. quae sententia autoritate, et ratione fulcit. primo quia actori onus probandi intentum suae assertionis incumbit l. 2. de probationib. et cum nouo requirat. illatio ad constitutionem taciti vel expressi pignoris inuectorum, et illatorum l. 11. §. sico lonus. qui potiores in pig. atque etiam quod illatio eo animo fiat, ut res in fundo perpetuo sint l. 7. §. l. in qq. cau. pig. vel hy. ta. 3h. ergo creditori locatori incumbit onus probandi superiora requisita, secundo id suadet ex autoritate tx in l. si in inducta §. l. in qq. cau. pig. vel hy. ta. 3h. cuius verba sunt si in inducta, et illata in fundum, quae pignoris causa teneri placuerat mancipia fuerant, nec specialiter obligata monstrent. rector prouinciae ea restitui iubebit & Cum ergo Diocletianus decideret, ut mancipia retineant a locatore, debitae pensionis nomine, quae demonstrentur obligata fore, vel speciali vinculo vel generali inuectorum, et illatorum, apparet manifeste, quod creditori incumbit probatio, non huic sententiae valide se opponit Mendoca ubi sup. ostendens quod probatio non incumbit creditori locatori, sed conductori, qui si non probauerit res suas illatas non fuisse, ut vinculo pignoris subiectas a creditore fuisent nec spec. oblig.

+

occupari

occupari possunt, et mouet. sequenti ratiocinio, nam cum do
mus inducit. non solum habitationi, sed et custodiae causa, siue etiam re
rum mobilium, parat. quia in ea res inducit. quidquid supellectilis e
ut experientia demonstrat, ergo eo ipso q. locator probat rem supellec
tilis ec. etiam si illationem non demonstret satis fundata suam inten
tionem habet donec a conductore contrarium non probet.; quia quisque in dubio
praesumit. mobilia bona penes se habere: quibus non obstant fun
damenta pro communi sententia adducta, non primo quia licet actori locato
ri, ut actori incumbat onus probandi, aliquando tamen releuat.
ab eo, et reus. e. qui probare tenet. veluti cum praesumptio mili=
tat aduersus reum, ut late demonstrat Mon. lib. 2. 5. praesumpt:
cap. 5. per totum; unde cum in praesenti praesumptio pro actore loca
tore militet ex ratione Mendocae reo conductori onus probationis in
cumbit, neque tunc obstat decisio tex. in d. l. 5. quia non de urbano, sed de
rustico praedio loquit. quod custodiae non parat. sed culturae: quod autem Dio
cletianus in d. l. 7. de praedio rustico loquat. docent Cuiac. ad d. l.
in qq. caus. pig. vel hy. to. 3. et Mendoca ubi sup. ergo non e. mirum
q. in eo onus probationis actori sit, et non rei. — Sed haec me non re
mouent a sententia antiquorum, nam obseruandum e. q. licet, ut
in vecta, et illata in praedium rusticum obligent., necessaria sit
conuentio expressa, quae probanda omnino e. atque etiam illatio, ut ex d.
l. 5. apparet, et tamen praesumi poterat circa res rusticas, nam etsi fate
amur q. fere nulla e. custodia in praediis rusticis, tamen res in eis infe
runt. non custodiae, sed culturae causa, quae sufficit ad inducendum
pignus ergo. cum non praesumant. res rusticae illatae culturae causa, ni
si id probet. ita similiter neque supellex illata praesumit. ab inquilino
nisi illa a locatore demonstret.; cum sine illatione, neque in rustico
neque in urbano praedio pignus non constituat. d. l. potior. 11. §.
1. ff. qui potiores in pig. hab.

N. 12. Nos uero distinctionis federe utramq; sen-
tentiam ueram esse putamus, quod ut facilius percipiat. aduerten
dum est q inuecta, et illata pignori obligant. sed duo occurrant
primum illatio d. l. n. § 1. ff. qui potiores in pig. secundum q ii
sint inquilini, vel coloni, Et ut initio huius secunde partis expr.
obauimus, que requisita sunt et predio urbano, et rustico; ex
his uero quedam facti sunt†; et hec non presumunt. alia uero   †externi
iuris sunt, et facti interni, et hec presumunt. igit. illatio cum fac
ti sit non presumit. quare propter probanda est d. l. si non ducta § Cum in
qq. cau. pig. vl. hy. ta. obl. sed si inquilinus fateat. illationem se
quutam esse. neget autem res repositas, ut perpetuo in domo sint id
est probandum, qa presumit. q supellex in predio urbano usui
et custodie reponit. : et instrumenta rustica in predio rustico
ad culturam missa esse par est credere, cum hec presumptio
nes naturales sint, et ideo si contra illas aliquid probandum est
onus est conductori aduersus quem militant, non uero locatori
qui faciunt, sed an res sit aliena vel conductoris qui intulit a loca
tore probandum non est, si experit. aduersus conductorem, qa ipse
nequit opponere exceptionem dominii l. 41. ff. de pign. act.
licet autem pignus in re aliena non consistat tamen debitor a quo oppigne
rata est questionem dominii mouere non potest Dom. in l. 1.
C. de precario num. 4. et 5. sed si experiat. creditor aduersus 3
possessorem probare debet dominium vel eius iure, vel ad rem
debitoris obpignorantis l. et que non dum. 15. § 1. q dicit. l. ff. de
pig. et hyp. de quo nos latius acturi sumus in tertia
parte huius commentarii.

N. 13. Sentia d. l. 5. occasione questionis pre
cedentis, minus plene tetigimus in superioribus, sed cum perdi-
ficilis sit decisio d. l. iubet illam iusto commentario decorare

Sequit. explicatio d. l. si non ducta § Cum in qq. cau. pig. vl. hy. tac. obl.

in primis

in primis ergo aduertendum, q inuecta, et illata in predia rusticum absque manifestaria conuentione pignori n obligant. §. Adipiscende. 3. vers. hoc interdictum. inst. de interdictis sed n conuentio solum, sed et illatio desiderat. ad constitutionem pignoris, ut sepius diximus, sed si mancipia specialiter pro pensione obligant. illatio necessaria n. e. sed conuentio sufficit ut pignori subiiciant. q utrunque proprijs rationibus procedit, q generale pignus inuectorum, et illatorum n efficit res uinculo et nexui donec in predium inferant. sed speciale pignus statim a tempore conuentionis efficit res absque illatione; et 2 specialiter mancipia pro pensione obligata proponant. in specie d. l. §. manumitti n poterunt, sed cum generaliter obligata sunt manumitti possunt ante apprehensionem creditoris, sed de manumitione nihil Cesares responderunt in specie d. l. §. q ratio n de manumitione sed de obligatione fuit, sed satis id intelligit. ex dispositione iuris; creditor. §. idest locator predii rustici probare debet duo cum generaliter inuecta, et illata pro pensione obligant. primum conuentio expressa secundum illatio, si uero specialiter mancipia obligent. tm probat conuentionem, n uero illationem, ut in seruiano obtineat utrunque pignus aduersus colonum constitutum, siue in inuectis, et illatis, siue in re alia facit usuare tacitum, et sub intellectum fructuum, ut diximus in prima parte huius commentarii num. .11.: Sed si generaliter inuecta, et illata, neque specialiter mancipia a colono obligata n sunt dominus n potest retinere illas ratione pensionum sibi debitarum, ex qua decisione obseruandum. e. q si res pignori n. e. obligata retineri a creditore nequit ob chirografariam pecuniam sibi debitam, ut docte obseruat Pon. de pignorib. cap. de pignore conuentionali auctori

state ne l. 5. et aliarum quas ibi ingerit; pignus autem ex uno et eodem causa datum ob chirographariam pecuniam pignus retineri posse, non autem licet, ut pignus retinere quis non potest illa causa subiectum .c. nexui, et vinculo reali; aufert ergo colonus in specie d. l. 5. mancipia si nec specialiter, nec generaliter pro pensione sint obligata, quantumvis pensio domino locatori debeat. et requirat. quo remedio illi succurrit ad prosequenda mancipia, vel res suas iniuste a creditore detentas respondendum breviter q. vindicatione directa, vel interdicto de utrobi argumento text. in l. 1. ff. utrobi, scilicet si in possessione coloni maiore parte anni fuerunt, interdictum autem de migrando illi non competit in specie d. l. 5. ex multiplici causa, Prima quia inquilino tantum competit non colono l. 1. § 1. ff. de Migrando Secunda et fortior, quia interdictum illud post satisfactionem, aut solutionem competit et in specie d. l. 5. ante solutionem pensionis a se debitae colonus fricuola sua non obligata prosequitur. et haec dicta sufficiant

pro commentario l. 5. C. de locato
et conducto Salmanticae die 16.
Mensis Maii anno a nativitate domini
1653.

Tertia nri tx pars vbi de remediis quib⁹ creditor persequitur pignus inuectorum, et illatorum, tam in vrbanum, quam rusticum predium agitur.

Auctore D. D. D. Fran.

Hactenus egimus de iuris predii .N. 1.
Vrbani, et rustici circa constitutionem pignoris inuectorum
et illatorum, et in secunda parte de requisitis necessariis ad consti

Actionem illius, superest inquirendum, agendumque quibus re-
mediis consultum sit locatori creditori, ad persequtionem hu-
ius pignoris quae est materia Iustiniani in § item Servia-
na inst. de actionib. igitur praetor ad persequendas res ex-
presse a colono obligatas pro pensione introduxit actionem Ser-
vianam in rem, quae ita dicitur a Servio Sulpitio eius inven-
tore, et autore, ut notant Bald. in d. § item Serviana num.
1. inst. de actionib. et Pichardus ibidem et Mendoca lib. 2.
de pactis cap. 4. num. 29. introducta vero fuit, ut diximus
ad persequendas res pro pensione a colono obligatas, non enim ci-
vili nulla prodita erat actio ad vindicandum pignus pacto
constitutum, itaque placuit Servio ex pacto pignoris cum colono
conuento actionem dare, quae longe recentior, et utilissima, et
frequentissima est quae est certior ratio quam quae a Mendo-
ca traditur d. l. 2. cap. 2. num. 29. quae utilitas cum non solum
vigeat in pignore a colono constituto in causa locationis, sed in
quolibet alio pignore placuit etiam praetori (cuius nomen ig-
noratur) quasi Servianam actionem dare pro vindicatione
cuiusque pignoris, etiam si per pactum constitutum sit l. si tibi de-
cem 17. § de pignore 2. ff. de pactis d. § item Serviana quae
et pignoratitia dicitur in l. 3. § 1. autem ff. ad exhibend. et in l.
Titius 9. ff. quibus mod. pig. vel hyp. sol. atque etiam in l. si rem 91.
ff. de pig. act. observant Brison. lib. 17. de Ver. Sig. verbo
Serviano et Cuiac. lib. 6. quaest. Pauli in d. l. 91. sed aliquando
non quasi Serviana, sed Serviana simpliciter dicitur, veluti hypo-
thecaria l. si pignore 29. fam. ercisc. l. evictus 35. l. si cui
venditor 66. ff. de evictionib. et aliis innumeris locis quibus
bus a Brisonio ubi sup. docet etiam Cuiac. lib. 23. Pauli ad
edictum in d. l. 29. vel similiter, et Pegaciano quartofalci-
dia

tia simpliciter aliquando dicit. qa ad exemplum legis falci
dia introducta e. ut recte aduertit Duarenus ad tit. ff. ad l.
falc. cap. 7. columna 2. §. et quasi Seruiana actio, qa ad ex
emplum Seruiane introducta e. Seruiana dicit. vl. hypothe
caria d. l. 29. ff. fam. ercisc. qa hypotecam plerumq; vl.
pignus persequit. de qua ultra superiores videndus Dua
renus ad tit. de pig. act. cap. 7. colum. 3. et ad l. 9. de pactis. N. 2.

Veruminli
mine dubium elegans discutiendum e. in quod n̄ animaduertere
doctores; diximus q Seruiana actio creata fuit a pretore ad
persequenda pignora a colono expresse obligato p pensione qa
deficiebat omne ciuile auxilium ad persequutionem huiusmodi pig
noris qa ex pacto actio n̄ dat. l. iuris gentium 7. §. Sed cum nulla.
9. ff. de pactis sed iure pretorio ex pacto pignoris actio dat. l. 17. §. de
pignore. de pactis sed p reçq; consideratione argui potest qa licet
ex pacto actio n̄ det. ex pacto tn̄ in̄ continenti ad iecto bone fidei
negocio actio dat. d. l. 7. §. quinimo. 5. cum vulgatis ff. de pactis:
§. licet pactum pignoris pactum sit nudum p adimplemen
to illius agi actione locati poterat qa ad adimplementum pacti q
inest in̄ rebus experiri licet actione que nascit. ex rebus l. ex em
pto. 11. §. inquilina ff. de action. empti: sed ut clarius pcedat hu
ius difficultatis examen aduertendum q n̄r sermo dirigit.
ad pactum cum colono interpositum in̄ continenti post celebra
tam locationem, et conductionem (n̄ curo ad eum q post inter
uallum captum e.) q inherere locationi facile pbari potest
ex Mendoça licet aliud agens lib. 2. disputat. cap. 9. num. 21. que
distinctio in expresso pignore a colono constituto locum habet, qa tci
tum, q adeuntus inquilinum constituit. semper in ipsa locatio
ne celebratum fingere nihil impedit, qui ocasione locationis

absq. aliis certis expressis ex presumpta voluntate nascitur
atq. orit. l. 9. ff. de pactis cum vulgatis, sed pro solutione adver
tendum generaliter e. q licet pignus pro securitate debiti pre
dentis ex contractu bonae fidei datum sit, tn nunquam actione
ex contractu agere ad pignus persequutionem possumus, q satis in
dubitat. qa proditum n. e. in ullo iuris loco, et ratio e. mani
festa qa actione ex contractu petimus id q nobis dari, fieri ve opor
tet §. sic itaq. discretis. 19. inst. de actionib.; pignoris autem
persequutio in rem actio e. l. pignoris. 18. de pignorib. quo
praeter actio in personam, quae ex contractu resultat ad petendum
pignus etsi in continenti conventum in bonae fidei negocio in
utilis prorsus e. neq. n. personalis actio vindicationi pigno
ris deservire potest cum effectus utriusq. actionis diversi et
diversi sint d. §. sic itaq. discretis. — Ulterius dato quam
tum eius ex absurdo, q reliqua pacta pignorum inhaere
rent contractibus tn pactum pignoris invectorum, et illa
torum inesse n poterat locationi, qa n conventio solo, sed
et illatio desiderat. ad constitutionem huius pignoris
l. 11. §. si colonus. ff. qui potiores. neq. illatione sequuta retro
tractio fit ad tempus contractus d. §. si colonus q sufficit ad tol=
lendum intellectum continentis, atq. ideo actione ex con
tractu agi n poterat, sed haec ratio necessaria n. e. sed ex abundan
ti, et specialiter tm procedit in pignore invectorum, et il=
latorum, qa ut diximus ad persequutionem pignoris
in contractu, vl. post contractum constitutum n dat. actio in per
sonam: sed si in pacto n ut pignori res certa sit, sed genera
liter, ut pignus det. convenit, agi poterit actione ex contractu
si contractus bonae fidei e. ad implementum conventionis argu
to l. pacta conventa. 72 ff. de contrahend. empt. qo aliud e.

agere

agere ad restitutionem pignoris pacto promissi, q actio
ne in personam peti potest aliud vero agere de ipso pigno
re iam restituto vindicando, atque actio, in personam
inutilis est.

Neq superiori resolutioni obstat, q arrha quae da- N.3.
tur ad securitatem rtus, et fidei promissae in conventione adimplemen- explicat quid sit arrha
to, ut recte tenet Don Nicolas de Castro ad princ. inst. de empt. et vend. et quid contineat.
§. 19. num. 36. resoluto rtu. v.g. emptionis ex conceptione data e.
petit. actione ex empto, vel. conditione sine causa aliave simili d. l. ex explicat l. ex empto. 11.
empto. 11. §. 11, qui vina. 6. ff. de act. emp. et vend. Arrha pignus §. 11, qui vina. 6. ff. de
e. ll. 1. C. si rector prouin. vel. ad eum pertinentes sponsalitias de- act. emp. et vend.
derint arrhas tenent Bald. et Jaso in l. rtus. C. de fide instrum.
et alii apud Don Nicolaum Castrensem de empt. et vend. d.
§. 20. num. 48. q cum arrha, quae pignus e. repetatur actio
ne ex empto, vel. conditione ut videt. ergo nec iuri conveniens dis
tinctio nostra, siquidem arrhale pignus liceat persequi act. in per
sonam, quae ex ipso rtu nascit. : quae ut plenius, et perfectius
intelligi possint; advertendum e. q arrha n. e. proprie pignus,
qa pignus equat valorem debiti fere semper, arrha vero n.
equat rei emptae valorem, nam longe inferioris estimationis
est, quam ipsum debitum rtum; dat. tn in simbolum rtus
celebrati, ut tenet Nicolas Castrensis ubi proxime, quae dicta mani
feste apparet ex l. cuicunque §. §. item si institor. ff. de inst. act. explicat l. cuicunque §. §.
ubi servus negociationi olearie a domino prepositus, ut vende item si institor. 15. ff. de
ret pecunia presenti, pignus accipiendo dominum obligat act. inst. act.
institoria, qa in pignore securitas e. plena, sicut in pretio, cum
equet valorem debiti, secus arrha accepta, et n pecunia dominum
n obligat, qa iussi fines excessit, q n licet, sicuti neq mandati

sed pretium olei venditi si numeratum est, dominus tenet. ad restituendam arrham actione inst.ª quia occasione emptionis cinquam a domino pretii. est arrham accepit, et recte gessit negotium, cum ad presens pretium vendidit, ita Castrensis ubi sup. sed non hac perspicuitate, ex qq. liquet quod licet arrha pignus dicatur in d. l. 1. C. si rector Provincie, non tamen pignus est sed abusive ita dicitur quia sicut pignus firmat conventionem, ita, et arrha, sed longe inferiori vinculo, ex his tamen apparet, quod pignus, et arrha differunt iuxta superiorem doctrinam, et preterea in eo quod pignoris vindicatio datur creditori, arrhae vero repetitio debitori, vel emptori a Iure dispositum est ut in d. §. is qui vina. vel si fidem adimpleverit debitori autem soluta pecunia datur pigneratitia actio in personam ad repetendum pignus traditum creditori l. 1. et per totum ff. de pign. act.ª nam id actum, et conventum, ut postquam pecunia omnis soluta sit, vel satisfactum est, creditori pignus redd. datur debitori l. si rem. 9. §. omnis. 3. de pign. act.ª neque ego necessarium quin debitori ad repetendum pignus in stinenti post Iustum conventum daret. actio ex Iure, postquam omnis pecunia soluta est condictio sicuti datur Con. repetendo arrha. et sed necessarium non est cum ad id Condita sit pigneratitia actio, que longe commodior est siquidem questio dominii retorqueri non potest in hac actione sed et conditio sine causa et petit Con. repetendo pignore l. 4. §. 1. ff. de reb. cred. notat Cuiac. ad eam C. de conditione ex lege in qua par est arrhe et pignoris repetitio, quia, et arrha conditione sine causa repetitur d. §. is, qui vina. vel alia qualibet, quia ubi una datur et omnes alie conditiones competunt, ut notat eleganter Cuiac. per text. ibi in d. §. is qui vina.

Prosequitur explicatio d. §. is, qui vina. l. de act. emp.

N. 4.

Superest alia inspectio non minus difficilis

illis, quam superior, nam pignoris conventio nominata e. l. 1. §. ult. ff. de pactis. ex quo videbat. dicendum, q actionem p̄ducebat civilem, sicuti faciunt oēs nominati conventionis l. iuris gentium. 7. de pactis ubi doctores §. male diximus. q iure civili nulla Edicta. e. actio ad persecutionem pignoris cui dubitationi aliter, atq aliter responderi potest ex doctrina Cuiac. et Mendocę de quorum sententiis suo ordine peragendum. e. igit. Cuiac. in paraphrastica ad tit. C. de pignoribus ante l. 1. illius collumnę. 1. littera C. distinguit traditum pignus a pignore n traditio, id conventione nuda constituto putans q cum pignus traditum n. e. nulla actio civilis competit ad persequtionem illius, q.a ex pacto iure civili actio n nascit. id ex pretorio iure actio dat. p persequtione pignoris conventi l. si tibi. 17. §. de pignore. ff. de pactis; sed si pignus traditum. e. creditori n̄ tia n. e. pretoria actio, nam civilis competit, q.a pignoris conventio eo casu n. e. nuda, id contractus re constans §. ult. inst. qq. mod. re contr. ob. de quo pignore ex audit Cuiac. textus in d. l. 1. §. ult. de pactis, id hęc sententia in prima parte huius tractatus num. 1. in fin. a nobis explossa. e. q.a secundum eam evenit q aliquando pignus consensu contrahit, aliquando vero re, q. u. nequit q.a natura contractus consensu constantis ex post facto n alterat. neq; per traditionem, vel interventum rei efficit. re constans; q.a traditio, ut explicavimus d. num. 1. in contractus consensu constantibus n constitutione, ad implementum deservit ipsius contractus; at in contractibus re constantibus traditioni et rei interventus n ad adimplementum, id ad constitutionem et creationem obligationis deservit, secundum etiam Cuiacii sententia in format. neq; consideratione, q.a actio hypotecaria in posibi

bile e. et civicile, q sit civilis, et ratio e. qa potestate actionis hypothecariis possessionem pignoris vindicamus teste Papin. in l. si eum venditor. 66. ff. de evictionib. Ø iure civili ad a- movendam possessionem, adipiscendamque nulla actio ex l. 12. tabul. competit teste Elio Gallo apud Cuiac. lib. 26. quæst. Pap. in l. 18. §. ult. ff. de vi, et vi armata, de quo nos inferius, §. male docet Cuiac, q traditum pignus si illius possessio a creditore amittat. per sequit. ab eo actione civili qa ad possidendum iure veteri nulla actio civilis ɔstituta e. Ø interdictis, vel aliis remediis præto- riis opus e. teste Cuiac. ubi sup.

N. 5. Aliter superiori difficultati respon- debat Mendoça lib. 2. disput. cap. 4. num. 21. qui putat, q ɔventio pignoris expressa, vl tacita, ɔtus e. nominatus d. l. 1. §. ult. de pac tis. Habet n. pignus specificum nomen per quod a reliquis ɔti- bus distinguit. et suam naturam demonstrat, q n solum de pigno- re expresso dici potest, sd etiam de pignore tacito, qd et pignus dicit. tit. ff. et C. in qq. cau. pig. vl. hy. ta. ɔh. et verum e. qa expres sum, et tacitum natura n differunt, §. si expressum pignus ɔtus e. et tacitum ɔtus erit, n nuda ɔventio, seu pactio, quo ɔsidera- tione in Tribonianum invehit. in l. 4. de pactis inter pacta nuda, et tacita pignus invectorum, et illatorum a inquilino in prædium urbanum ac ɔductum recensit, cum pactio hæc n sit nuda sd ɔtus nominatus cui difficultati respondet ab eo dupliciter; Primo q ɔtus pignoris; vel accessorie, vl principa- liter ɔsiderari valet, principaliter cum post celebratum ɔc- tum ɔvenit expresse de pignore inter partes, quæ ɔventio n est pactum nudum sd ɔtus; accessorie cum pignus hoc inducit. a lege seu moribus ex præsumpta voluntate, et in invectis, et

illatis

illatis quam accessorie videatur. quia accedit ad contractum locationis et conductionis, et ideo pactum est nudum l. 7. §. quinimo. de pac tis supra dicta sententia non placet, quia sicut contractus pignoris expressus contractus est. sicuti expressa verbis obligatio l. unica. in princ. C. de rei uxo riae actione neque tunc obstat quod sine locatione pignus tacitum non constituit. nam id non facit quod non sit contractus, nam et omne pignus accessio est cum ratione debiti ex quacumque iusta causa praeceden tis oreat. Rursus et circa errat Mendoca quod naturam pacti in continenti adiecti tribuit pignori tacito in rectorum, et illatorum Verius non est quod non conveniunt, quia pro adimplemento pacti in conti nenti adiecti post contractum bonae fidei, agitur actione ex contractu pignus autem tacitum, et expressum persequi non licet actione ex contractu, pignus autem tacitum, et expressum persequi non licet actione ex contractu, ut supra probavimus, praeterea dum Mendoca asserit quod conventio expressa pignoris contractus est falsum est quia pactum est nudum ex quo iure civili non nascitur actio. l. 17. §. de pigno re. ff. de pactis ubi Cuiac. ad pandectas secundam sententiam Mendocae non refero brevitati studens igitur his omissis Verius distinguendum videtur cum Duareno ad tit. ff. de pignor. actione cap. 1. qui pignoris duplicem significationem esse docet primam pro conventione pignoris, et secundum hanc partem est nudum d. l. 17. §. de pignore. ff. de pactis Secundam pro re ipsa obligata pignori, et in hoc sensu pignus nomen habere videtur docet Ulp. in d. l. 1. §. ult. de pactis et ita etiam accipitur in tit. ff. et C. de distractione pignorum §. pignus nomen habet idest res pignori obligata ipsa vero conventio pignoris pactum est nu dum d. l. si tibi. 17. §. de pignore. 2. ff. de pactis, neque non pignus di citur pactum pignoris, sed pactio pignoris quod est expeditissimum et observatione dignum.

N. 6.

Superiora si liciter obscura-
bant actionis Servianae, et quasi Servianae naturam quapropter
nimium duxi illa prius elucidare, quam ad reliqua explican-
da devenire; Serviana autem actio pro persequutione rerum
a colono obligatarum introducta e. a praetore ut num. 1. dixi-
mus, et directo competit ad persequendum invecta, et illata a colo-
no expresse obligata tam adversus illum, quam adversus ter-
tium detentatorem § item Serviana 1. inst. de action. quasi
Serviana autem competit ad persequenda pignora alia; sed adver-
sus superiorem resolutionem obstat auctor Iuliani responsum

explicat. l. 1. § 1. ff. de Sal-
uiano interdicto et Vide
infra num. 20.

in l. 1. § 1. ff. de Salvian. interd. ubi si pro parte res a colono obliget.
duobus locatoribus non directa Serviana, sed utilis tm. illis dat.
§ male statuimus Servianam directam, ad persequenda invec-
ta coloni expresse obligata competere Ant. Fab. de erroribus prag.
decade. 59. err. 5. inferri docet, qa pro parte tm. res fuit obligata
a colono, et ut Serviana competat directe, oportet q res in soli-
dum obliget. Quae sententia falsa e. qa idem ius in parte, q in toto
observat. l. quae de toto. 76. in prin. ff. de rei vindicat. et sic
in Serviana directa ad persequutionem rei pro parte obligatae; di-
cendum e. omisso Fabro q Iur. ind. § 1. utilem actionem Servia-
nam directam appellat, ut tot utilis, non prout vulgo, sed pro eo q e. ef-
ficax accipiat. ut in l. si longius. 18. § si filius fam. ubi glossa in ver-
bo utili. ff. de iudiciis, docet etiam illigeras innotatis ad lib. ?i ?
mentis Dom. cap. 2. littera H. infin. qui docet q aliquando
utilis actio pro eo q e. efficax accipit., sensus e. erit illius loci q
res a colono pro parte duobus obligata e. Salvianum alteri loca-
tori in alterum dat. Pontificaliter ut inferius dicemus, sed Ser-
viana actione utiliter, idest efficaciter interse experiunt.
l. 2. ff. eodem t. et Ratio e. qa in Salviano de iure pignoris

magit.

in agit., et de possessione in Serviana sic; et cuius parte res obli
gata e. in solidum competit per Salvianum, et non per Servia
nam, cum in hac actione de iure pignoris agat. et hic e. sensus illius
perobscuri loci in quo Faber non parum allucinatus e.

Sed an pro persequu N. 7.
tione pignoris tacite obligati ab inquilino cum pro in invectis, et illa
tis competat Serviana utilis quaestionis e. et fere oes doctores
affirmative respondent, dari quasi Servianam locatori te
nent Pichard. in § item Serviana. 7. num. 6. et 12. inst. de
action. Mendoza d. lib. 2. disput. cap. 5. num. 3. vs decimo quae
ro post Bald. ad num. d. 5. quaest. 6. Et tenere obstat, q pignus hoc
tacitum adversus inquilinum moribus introductum, ut sup.
diximus in prima parte. et cum vetustudo pars sit iuris civilis
videbat. statendum q competebat actio civilis pro illius perse
quutione arguto lex in l. legitima. ff. de pactis et non praetoria quo
si Serviana, cui difficultati recte respondet Mendoza d. lib.
2. cap. 4. num. 22. q cum expresso conventio pignoris so
lum producat actionem praetoriam, et tacita etiam, ne robustius
sit ius taciti pignoris, quam expressi, neque obstat q moribus
introductum sit hoc pignus, nam pacto. e. quae moribus pro
bata e. l. 4. ff. de pactis ex pacto autem tacito, vel expresso pigno
ris actio nascit. iure praetorio, non iure civili regulariter =.
Sed huic verissimae resolutioni sese opponit Ant. Fab. decerr.
pragm. decade 60. err. 4. ostendens q neque Serviana, neque
quasi Serviana competit locatori domus pro persequendis
frivolis, tacite ab inquilino obligatis ad q movet. sequenti
bus; Primo qa domino locatori domus licet praecludere
illam pro propria authoritate l. pen. ff. in quib. cau. pig. vel hyp.
tac. 3o. quamq praetor si permisit rerum translationem ani

64

sit ius pignoris, sibi n. imputet, qui cum prohibere potuit translationem id omissit, quo circa sibi praeiudicavit in omissione pignoris, quia invecta, et illata statim ex quo translata sunt a vinculo pignoris liberant. quod similiter in fructibus praedii rustici procedere docet Ant. Faber n. licet tacite obligent. pro pensione l. in praediis. 7. ff. in quibus cau. pig. vel hyp. tac. contr. si ex fundo transferant. locatore patiente ius pignoris solvit. quia cum potuisset prohibere translationem l. si servus. 61. §. locavit. 8. de furtis neque fecit sibi praeiudicium

Secundo ultra Fabrum in confirmationem suae sententiae considero quod actio furti patri consilium n. dat. l. servi. 67. de furtis, nam cum ipse potuisset in furem statuere remedio actionis n. egit. ergo cum locator per praeclusionem potuit sibi consulere auctoritate privata n. debet actionem habere

Tertio et pro hac parte facit, ut Faber advertit quod in toto tit. ff. et C. in quibus cau. pig. vel hyp. ta. contr. licet fiat crebra mentio causarum ex quibus pignus tacite contrahatur et praecipue rationem invectorum, et illatorum tamen in nullo loco proditum quod competat civile remedium actionis Servianae vel quasi Servianae ad persequtionem huius pignoris = Haec sunt Fabriana fundamenta, quibus n. obstantibus a communi opinione recedendum n. e. quia cum obligatio pignoris in invectis, et illatis semel contracta e. facto debitoris mutari nequit ne sit in potestate illius an sit obligatus nec ne, l. utrum. 27. de constituta pecunia. nec pignus translatione liberat. sed solutione pecuniae, aut satisfactione, quia pignoris ea e. natura, ut postquam semel constitutum e. citra solutionem n. liberet. item per modos quos alia actiones liberant. l. cum quis. 38. §. ult. de solutionib. ubi Cuiac. tract. 7. ad African. praeterea procedat.

dat. qa ut in secunda parte huius tractatus diximus post quam res illata e. in prædium urbanum et nisi transle rat. alibi vinculo pignoris obligata remanet, ultimo hæc pars euidentius firmat. ex l. quæsitum. 14. ff. de pignorib. quæ de quasi Serviana loquit. damnanda in inquilinum non Lex illa Ulpiani. c. ex lib. 53. ad edictum in quo de interdic to de Migrando agit. Ulp. l. 1. ff. de Migrando q et uerba demons trant, qa abitum a quo pignus constitutum in pensiones diui sum e. et pensiones oblocationum soluunt. l. quibalneum. 9. ff. qui potiores. in p. hab. ubi notat Cuiac. lib. 8. quæst. African. Lan cirolus in thesauro Variar. lectionum lib. 1. cap. 96. Antonio Augustinus lib. 4. emendat. cap. 14.

Nec obstat quæ q Fabro sup. expendebamus nam n implicat q domino locatori dat. manus iniectio auctoritate priuata et q ciuiliter experiri possit, nam et domino areæ in qua alter ædificat dat. facultas vl. destrue endi ædificatum p pria auctoritate. vl. per remedium nun tiationis noui operis ut docte notat Valencia Cuiac. de circum pluitatico prima parte quæst. 18. num. 4 et licet cum ui repe llere liceat in statimenti si omittat. uindicta n censet remi ssum ius competens p sequendi eum. vl. ciuiliter, vl. crimi naliter l. 3. §. igit. ff. de ui, et ui arm. neque his obstat q patri actio furti n dat. in filium, qa id fit nam inter patrem, et fi lium nulla lis. e. potest l. 4. ~~de~~ de iudiciis id inter locatorem et conductorem iudicium consistere potest, et ideo omissa persecu tio n generat præiudicium actioni quasi Servianæ minus obs tat q in tit. in qq. cau. etc. n fiat mentio actionis quasi Servianæ nam nec in t. illo de aliis causis constitutis taciti pignoris men tio n fit, remedii alicuius, id n ob id fatendum, inferendum

q nec Serviana, nec quasi Serviana competit pro persequutione tacitorum pignorum: Rursus q pignus tacitum in inquilinum inductum persequi liceat actione quasi Serviana ex l. 14. de pignorib. evidenter probavimus ex quo satisfactum remanet de primo, ad ultimum Antonio Fabro, et eius sententia destructo

N. 9. Maneat q. firmum q invecta, et illata a colono in prædium adductum directa actione Serviana persequit. locator, quasi serviana vero invecta, et illata ab inquilino modo tacite ut in l. 4. de pactis, modo expresse ut in l. 1. de Migrando obligent. qa cum actio Serviana pro persequutione pignoris expresse constituti introducta sint etiam cum ab inquilino expresse pignus constitutum e. deficiunt verba quæ n. de illo, sd de colono loquunt. et ideo directa n dat. sed utilis actio accommodat. qa mens legis adest, q sufficit ad productionem actionis utilis et late demonstrat Vicaldus in notis ad libr. II. Amentz bon. cap. 2. littera H. et in terminis resolvit. a Negusancio de pignorib. 4. pars. memb. 1. num. 5. ex quo fit q si colonus prædium sterile adducit e numque area vel stabulum. q habet in terminum prædii urbani quoad causa tacitae pignoris l. 4. §. 1. inq. cau. pig. vel. pro persequutione huius pignoris n Serviana directa, sd quasi Serviana debet. nam licet a colono sumpsit, tacitum tn. e. et ut Serviana competat directa expresso pacto ex parte coloni desiderat. ut recte Mendoza d lib. 2. disputz. cap. 9. num. 13. licet n hac perspicuitate ⟹. Sed antequam hinc abeamus opportet examinare quantum hypotecaria actio, seu quasi Serviana differt a Serviana actione, et discriminant. causa, materia, et auctore et Primo origine discedunt qa differunt Serviana.

Serviana a Servio pretore, quasi Serviana vero ab alio pretore cuius nomen ignoramus creata, non ex auctoritate prudentum introducta, ut aliqui male docent, nam Justinian. in §. item Serviana Servianam, et quasi Servianam actionem pretoriam. ee. docet, sed si auctoritate prudentum introducta est. quasi Serviana non pretoria, sed civilis est actio Oualld. d. lib. 11. cap. 2. littera E. preterea quia ex auctoritate prudentum nulla actio constituta est quia non fuit officium illorum, actiones constituere, sed predictos iure civili vel pretorio inter pretura an competant vscald. ex donel. ubi supra et ideo tenendum cum Mendoça d. lib. 2. cap. 3. num. 25. quod quasi Serviana actio pretoria est. Secundo Materia differunt, quia per Servianam directam res mobiles persequimur nempe invecta, et illata a colono perquasi Servianam autem non solum mobilia, sed et immobilia, que obligantur Mendoça ubi sup. Tertio a causa quia Serviana directa tribuens adversus colonum ex ea causa conductionis debentem, et obligantem fricula, seu ex presse competit quasi Serviana autem omne pignus ad firmitatem cuius cumque obligationis persequimur.

Hactenus de Servianę actionis origine, et ratione egimus, superest ut de vi, et potestate illius agamus. eam nobis Pan. in l. si cum venditor. ff. de evictionib. ase= verans per Servianam actiones creditorem avocare possessionem rei oppignoratę non vero perpetuo, sed temporis causa donec pecunia ei solvatur l. 35. de evictionib. docet Cujac. lib. 28. quest. Pap. in d. l. ff. lat. Fab. de err. pragm. decade. 63. err. 10. in quo eminet dicta essentialis vindicationis pignoris, que datur creditori, et rei vindicationis que domino competit, vel actionis

N. 10.

explicat. l. si venditor. ff. de evictionibus

in rem, que aliis accommodat, qui ius ad rem habet, quales sunt emphiteuticarius superficiarius, et similis qui omnes dicunt l. 1. ff. si ager vectig. vel emphith. pet. l. 1. § quantum de super ficieb. l. superficiario. 74. de Rei vind. docet Velasquez de iure emphiteutico quest. 13. n. vero Rursus Cuiac. lib. 21. Pauli ad edictum in d. l. 74. dicit n. has vindicationes de dominio vel quasi dominium competunt, quia vindicatio lis e. dominii l. eiidis. 18. de usuris notat Osuald. ad lib. 20. Domenti cap. 2. littera A. Cuiac. ad pandectas in l. 25. de oblig. et actio. nam propter dominium rei vindicatio competit principaliter, sed vindicatio pignoris non propter dominium, sed propter possessionem solum datur l. 66. de evictionib. quia propter Servianam actio pretoria e. que in legitimis actionibus, nemo ex iure gentium possessionem suam vocare audet, idest vindicare, sed ad interdictum uti possidetis, vel utrubi recurrendum e. ut ex Elio Gallo refert Cuiac. lib. 26. quest. Pap. in l. 18. § fin. ff. de vi et vi armata: cum ergo per Servianam actionem in rem que vindicatio e. l. 16. de pignorib. possessionem advocemus apparet, quod et pretoria et non civilis hec actio, atque etiam quantum distet a reliquis vindicationibus, et precipue a rei vindicatione, quia in aliis de dominio pleno vel quasi dominio agit ex quo infertur quod si emptor vindicat rem emptam, vel qualem qualem atque in rem, non committit cautio de evictione, quia lis dominii, ut dicta d. l. 66. sed si per Servianam vindicat cautio de evictione committit quia de dominio non agit sed de adipiscenda pignoris possessione docet Cuiac. d. lib. 28. quest. Pap. in d. l. 66. Cristofre dus ad d. l. 10. de pignorib. et Menochius de adipiscenda possessionis remedio. 3. num. 11. ulterius quia nec rem habere possidere ea licet emptori per Servianam vindicanti cum pignoris causa perpetua non sit, sed tandiu durat, quandiu pignus solutum non e. ^habeat^

emptori

emptori autem perpetuo rem habere licere debet, nec actio de evictione committat. et hoc e munere et contra Pag. ind. l. 66. et sequuntur. quare tamen de possessione agat. in vindicatione pignoris, ratio e. in promptu, qa pignus in re propria consistere non potest l. neque pignus. de R. I. quamquam propter rationem pignoris creditor possessionis dominus efficit l. pignoris 36. de usucap. non vero igitur creditor per Servianam nec directum dominium, nec utile reperit, sequitur. cum sequantur postea vindicationes emphyteuta, superficiarius, et bonae fidei possessor per publicianam in rem actionem, qui omnes vel dominium utile, vel quasi dominium habent; creditor vero nullum dominium tale sequitur sed tamen ius possidendi, atque ideo per Servianam actionem possessionem nanciscitur; sed constabit quod etiam in vindicatione directa de restituenda possessione agitur l. qui restituere. 68. de Rei Vindicat. sed id negandum fortiter cum Oswaldo in notatis ad lib. 20. Donelli comment. cap. 2. litteram A. neque non de possessione, sed de dominio lis e. in vindicatione dicta l. 18. de Usuris nec quod possessio restituatur. facit quod sit lis possessionis, nam id evenit in consilio, qa ut domino fructuare, disponere, et possidere liceat Don. lib. 9. comment. cap. 9 porrò eo ipso quod iudex declarat rem petitoris esse l. ex diverso 35. § ubi autem. ff. de Rei vind. eam illi restitui iubet, ut iura dominii exequatur arbitrio voluntatis suae. Ex quo error Fabri deprehenditur de erroribus pragmaticorum decade. 59. err. 2. ubi actio quasi Serviana actio non competit ad acquirendam possessionem sed ad interesse assequendum id non falsum e. quia pro possessione competit d. l. 66. neque ad rem facit, quod creditori aliquando id quod sua interest sequatur. scilicet si res eius non restituatur arbitrio iudicis l. si fundus. 16. § in vindicatione. ff. de pign.

Sequitur explicatio d. l. si ex venditore 66. ff. de evictionibus.

nam hi non ex primaria Servianae actionis intentione, quae venit Rex secundaria si malit creditor acerbius dolum, et contumaciam non restituentis puniri; quae etiam in vindicatione directa accipiendus est. nam reliquae vindicationes, quae directis dominis dant. et quasi dominio propriae sunt.

N. 11.

Sed pro complemento exacto naturae actionis Servianae superest videndum, quid probare debeat creditor, ut obtineat in illo, vel cum experit. adversus debitorem, vel tertium rei possessorem et si adversus tertium pignus possessionem agat. ut licet l. 1. C. de precario, et Salviano interdicto l. ult. C. de oblig. et act. notat Cuiac. ad Africanum. 9. et ad l. 1. C. de conveniendis fisci debitor. lib. 10. et 9. quaest. African. in l. 44. §. 1. de damno infecto probandum est primo quod res pignori obligata fuit secundo dominium debitoris tempore obligationis constitutae l. ante omnia. 23. de probationib. l. et quae non dum. 15. §. quod dicitur. de pignorib. observant Cuiac. ad tit. C. si res aliena pignori data sit et lib. 11. resp. Pap. in l. 1. ff. de pignorib. Ant. Fab. de error. pragm. decade. 58. err. 1. Don. de pignorib. cap. quae res et quae obligari possit, utrumque propriis rationibus, quia sine pactione regulariter pignus non consistit l. 17. §. de pignore. ff. de pactis neque in re aliena l. si rem. 41. de pign. act. Verum ad obligationem pignoris constituendam ex parte debitoris dominium necessario non desideratur. sed ius in re sufficit, quale est constituentes superficiarii bonae fidei possessionis usufructuarii, et creditor, ut late demonstrat Cuiac. d. lib. 11. resp. Pap. in d. l. 1. de pignorib. ideo vel dominium, vel ius ad rem probare creditor debet, si adversus tertium pignoris possessorem experit. Sed cum adversus debitorem contentio solum probandone.

ta e. l. § C. ingg. cau. pig. vel. hy. ta. 3h. non dominium quod debitor nequit opponere exceptionem dominii docet Castrensis ad l. rem alienam. de pign. act. Afflictis decis. 383. num. ult. Ant. fab. de error. prag. decade. 62. err. 9. et decade. 63. error. 1.

N. 12.

Sed a superiori sententia communi calculo doctorum probata recedunt Mendoca et Faber ille primam, hic autem secundam illius partem, porro Mendoca nimbose ostendit, quod creditor, ut obtineat in actione Serviana, seu hypothecaria non cogitur probare dominium debitoris, sed rem albeo possessam fuisse obligationis tempore, quae authoritate, et ratione nititur, decadere a ratione, quod Serviana et hypothecaria actio favore creditoris introducta est quae propter ne in eius odium retorqueatur, adstringi dominium probatione longe difficilem l. in rem. 25. ff. de rei vindi. cum ibi notatis, non debet negari, non obstare ait lex in d. l. 15. § 1. de pignoribus quae textus etiam docet dominium probandum, sed tantummodo rem debitoris in bonis fuisse, idest albeo possessam obligationis tempore, ad quod sufficit possessio quae in bonis nostris est, quod a nobis possidetur l. bonorum. 49. de V. S. sed huic sententiae certa non est et satis satis refellitur ex authoritate communis opinionis, quae in Serviana actione dominii probationem requirit, praeter sup. laudatos sicut Faber de error. pragmat. decade 58. err. 9. fatetur quod aliquando dominii probatio, necessaria non est sed eius in re sufficit probare, ut superiori n. diximus quo circa textus in d. l. 15. § 1. ut generalem regulam statuere in bonis debitoris pignus fuisse tempore obligationis probari docuit, non ut excludere dominii probationem, sed ut admitteret

explicat. l. in rem. 25. ff. de Rei vend.

\+ explicat. etiam l. 15. § 1. de pignor.

cius quodlibet in re sufficere ad restitutionem pignoris
nec verus e. Ant. Fab. de error. prag. decade 63. err.
9. ubi ostendit q. domini probatione, qui Serviana ex
perit. agit utrio creditor, etmsi adversus debitorem age
tur in quo fallus e. Ant. Fab. nam adversus debitorem
vl dominum, id conventio solum probanda e. d.l. 5. in
ff. cau. pig. vl. hyp. to. sh. et in pignore inventorum, et
illatorum agit. adversus colonum conventio expressa, et
illatio probanda e. vero adversus inquilinum agit. illa
tio tm. nam conventio qa praesumit. et tacita sit l. 4. de pac
N. 13. tis cum eis sup. notatis.

Haec de Serviana actione dixisse
sufficiant ad cognoscendam eius naturam; superest autem ut
de Salviano interdicto agamus q. e. remedium adipiscen
dae possessionis causa rei a colono pro pensione obligatae paro
tum. l. 1. ff. de Salviano interd. id cum ad idem compe
tat Serviana directa d.l. 66. de obligationib. siquidem etm
per illam possessionem nanciscimur superfluum videt.
Salviani interdicti remedium solutione huius modi ni
hil e. difficilius in toto hac tractatione, q. qa plenissimum
examen requirit, et ad tractationem inventorum, et il
latorum spectat Salviani cognitio ea propter, ut naturam
illius plene comprehendamus sequentibus classibus prae classib.
sentem disputationem divido; Prima erit de auctore
et inventore Salviani interdicti, et ratione nominis
illius. Secundo deinde potestate Salviani interdicti
et discrimine essentiali eius, et actionis Servianae. Ter
tio de rebus quas persequi licet Salviani interdicti po
testate. Quarto de personis, et personis illarum adver

quid sit Salvianum interdictum.

sus quos

ius quos dat.r et qq. competit. Quinta de differentiis illius, et Serviani iudicii qq in partibus actissime comprehendit.r tota Salviani tractatio, et notandum sunt vel de superiores distributiones, q.a perspicuitati deserviunt, et initium preparant ad comprehensionem, que q.a omissę a Fabro Negusantio Menochio, et reliquis obscuritate, et inordinatione laborant, adeo, ut rem meo videri obscuriorem faciam, quam ipsa e. indiges tot decendi rationem qua utunt.r

N. 19.

Horum g. dirimendo animadvertere oportet, q sicuti Salvianam actionem a Servio Sulpicio introductam fuisse diximus consideralis, et inspectis salviani interdicti qualitatibus Mendoca lib. 2. disput. cap. 4. num. 27. putat q interdictum non Salvianum, sed Servianum dicendum e. a Servio Sulpicio eius inventore, et auctore quo circa Rubricam emmendat et in tt. de Salviano interdicto ¶to Salviano Serviano legit. Verum hęc commendatio temeraria e. et satis refellit.r ex quo refert.r alii Salviani ex Salutione vel a Salvando dictum putant quos Mendoca alii sup. reiicit merito nam ex hac ratione interdicta omnia Salviana vel Servatoria dici poterant, q.a potestate illorum salva ef. ficit.r causa possessionis; igit.r his ut pote in regnis omissis Verius cum Cuiacio, et aliis nuperis statim referendis dicendum vibet.r q Salvianum interdictum a Salvio Iuliano sesto eius inventore dictum e. ut explicat Cuiac. in paratitlis ad tt. ff. de Salviano interdicto et in parafrastica ad tt. C. de precario et Salviano interdicto in fine et lib. 49. ff3 Iuliani in l. 1. ff. de Salvian. interdicto

Unde originem habeat Salvianum interdictum.

quem sequit. Menochius de adipiscenda possess. remedio .3. num. et aliis Bald. in § sequens. inst. de interdictis num. 24. Ant. Fab. de err. pragm. decade. 58. err. 6. et Gotofredus ad inscriptionem tit. ff. de Salu. interdicto; porro Julianus cum edictum perpetuum ordinasset nouis clausulis locupletauit illud nempe. tit. ff. de iungendis et emancipatis liberis eius. l. 3. illius. 6. et ideo interdicti observat Gotofredus ubi sup. facit etiam Cuiac. in praefatione ad libros ff. Juliani sed huic sententiae ex diametro opponit. Mendoça d. cap. 9. num. 27. intrepide asserens q. Caius qui floruit ante Juliani tempora huius interdicti inventator fuit siquidem l. 1. de Sal. interd. Caii e. sed fallit. Mendoça et Mendax e. qa ... d. l. 1. Juliani e. ex lib. 49. ff. de sumpto ut patet ex fide omnium exemplarium, et praecipue pandectarum florentinarum, quapropter a vera Cuiacii sententia recedendum n. e. et haec de origine, auctore, et nomine nostri interdicti sufficiant.

N. 15. Ad secundum deueniendo, scilicet deueniendum. e. q. Saluianum interdictum. e. remedium causa adipiscendae possessionis pignoris a colono obligati expresse propositum. l. 1. et per totum. ff. de Sal. interd. sed quis nam sit eius utilitas doctores ancii quaerunt, siquidem ut diximus sup. Seruiana actio parata e. et creata ad adipiscendam possessionem pignoris a colono pro pensione obligati d. § item Seruiana. 7. cum d. ll. Legum. quo propter Azo in summa ad C. de precario superfluum n. e. docet cum aduersus debitorem ipsum intentat. q. et requirit. Don. in l. 1. de precario num. 5. et Balduin. in d. § sequens. num. 27. inst. de interdic. et ratio huius sententiae e. e. qa utroque

remedio

remedio possessionum mancipitur creditor, et quaestio dominii a debitore non requiri requirit, neque in Serviana act. l. 41. ff. de pign. act. neque in Salviano interdicto non solum ex caratione, quia factum seu venit sed etiam quia in Salviano interdicto de iure pignoris non agit. sed de detentione et ancit res aliena nec spectat ad iudicium plenarium Servianae actionis, sed haec sententia placere nec potest, nec debet, quia fere superfluum reddidit Salviani interdicti remedium praecipue attenta sententia Ant. Fab. (de qua novissimo agit.) ostendentis quod Salvianum nec directe, nec utiliter non competit nisi adversus colonum, sed superioris sententiae auctores utilitatem quandam inveniunt in Salviano interdicto, quae non est in Serviana, quia in Serviana act. requirunt illi dominium debitoris obligantis probandum esse l. 15. § 1. ff. de pignor. cunctis sup. num. 11. notatis. sed in Salviano interdicto non dominium, sed possessio debitoris tempore obligationis ostitelis sufficit probari atque docuerunt plures apud Mendocam. d. lib. 2. cap. 4. num. 26. quibus addendi sunt Pichard. in §. item Serviana num. 7. inst. de actionib. Menochius de adipiscenda possessione remedio 3. num. 160. Ant. Fab. de errori. praem. decad. 98. err. 1. Balduin. ind. §. sequens. num. 24. sed haec sententia superiori nihil adiicit, quia cum agit. Serviana actione adversus debitorem non est necessarium, nec dominium, nec possessionum probare ut sup. cum Castrensi diximus, igitur utilitas, quae secundum hanc opinionem resultat ex Salviano non consideratur cum agit. adversus debitorem, sed cum agit. adversus tertium, quia si per Servianam pulsat. dominium debitoris probandum est. si si convenit. per Salvianum

utile, non dominium, sed possessio transferendo c. sed ab hac opinione aliter, et quasi aliter discedunt Faber, et Mendoca nam Mendoca putat quod in Salviano interdicto non transferatur de creditore possessio pignoris tempore obligationis, sed in Serviano iudicio quod etiam sup. constituimus, Faber autem trepide asseverat quod Salvianum interdictum, nec utiliter datur adversus tertium pignoris possessorem, d. ille de error. pragm. decade. 58. errore. 1. in quo Mendoca

N. 16. ubi supra ei assentit.

Sed postquam neuter ex illis aquiescit communis sententiae, operae pretium erit examinare quid uterque senserit, et Mendoca existimat, quod in eo potissimum differunt quod Serviana competit adversus tertium detentatorem pignoris. l. 1. C. de praetorio, et Salviano interdicto, Salvianum vero solum colonum, sed haec doctrina fricola, et falsa e. quia Salvianum utile, et doctores agnoscunt, etiam adversus tertium detentatorem competit. l. 1. ff. de Salv. interd. unde eiusdem potestatis sit utilis quam directa actio l. actio. 47. ff. de negotiis gestis apparet quod haec doctrina entitate, et pondere caret aliter ab opinione communi dissentit Ant. Fab. ind. decade. 58. err. 4. putans falsum esse quod ille qui Salviano experit. probare debeat rem a colono possessam ee. et ratio e. quia in hoc interdictum non retinendae, sed adipiscendae sit non e. compellendus dominus ad probandam possessionem coloni, quia si nihil tale probet, sed solam conventionem quod adipiscendae 3. vers. hoc interdictum. inst. de interdictis, neque non datur hoc interdictum, et restitutio fiat, sed ne prohibeatur creditor possessionem adipisci rei sibi obligatae, expresse, secundo quia cum in Serviano non requiratur possessionis probatio, sed

pacti

pacti, et dominii n. e. onerandus, qui remedio sum
mo Salviani experit.° ad eandem probationem, igit. proba
ba ventionem nudo pacto debit.° efficaciter Salvianum, quod
remedium e. adipiscendae, etiam adversus colonum, et si non
possideat, quia non est restituat, id est non competit creditori rem posses
sionem adipisci competit ad possessionem non igit, quo circa effi
caciter perscrabit.° et si non possideat tempore interdicti moti dum
modo possideat tempore sententiae ferendae argumento l. quaesitum.
§. 7. similib. ff. de peculio, sed huius Fabri argutiolae pugnan
tiam evidenter esse ostinent, et falsae sunt quia supponit quod
remedium adipiscendae non dant.° contra possessorem, quod est falsum,
quia interdictum quorum bonorum adipiscendae e. et non da
tur nisi contra possessorem l. 1. §. 1. cum tot. l. ult. ff. quorum bon.
de pugnantia evidentius apparet, quia supponit quod dat.° adver
sus debitorem non possidentem, et tandem concludit, quod opor
tet illum possidere tempore sententiae quod pugnam involuit,
quam et des inrmactiones, quae ad restituendum spectant
l. 68. de Rei vind. et tenent sufficit quod possessio sit penes reum
editionis tempore cum tot l. 30. cum tot ibi notatis quod ex Fa
brianis fundamentis recedi nequit a communi sententia et nul
lo cum sit. contrario fundamento ab eo occurrit.°] N. 17.

Sed ante quam hinc
abeamus examinare oportet, an sit vera distinctio quae ab illo insti
tuit.° inter Salvianum, et Servianam actionem, et vindica
tis, et argutus d. decade. 58. err. 2. quibus differre docet, Pri
mo ex parte actoris, Secundo ex parte rei, Primo ex par
te rei dico notoriam e. quia quasi serviana experit.° et ven
tionem, et dominium debitoris probat. l. ante §. de proba
tionibus, etiam si adversus debitorem agat; sed qui Salvianis

+ actoris

experit.ur nec dominium, nec possessionem probat, sed solum
detentionem, quapropter et si rei iure pignoris affecta non sit
vincet creditor in Salviano, quia non de iure pignoris, sed de
detentione agit.ur quando autem solum de pactione expressa in Sal
viano agat. probat ille ex §. interdum. inst. de interdictis
sed hac ratione admissa, convenit nihil differre Salvianum
a Serviano, quia neque cum Serviano experimur adversus
colonum, necesse est quod creditor probet rem in bonis illius
fuisse, ut sup. probavimus. et communiter adversus Anto.
Fab. sed non solum ex parte actoris sed etiam ex parte rei
differunt Salvianum, et Servianum quia Salvianum dat.ur
adversus reum non possidentem, Servianum autem adversus
possessorem, et ratio diversitatis est quia Servianum ad restituendum
dat. l. si fundus. ib. §. in vindicatione. ff. de pignoribus quo
propter adversus eum qui nec possidet, nec detinet, illa actio
danda non est et Salvianum interdictum non est restituen
dae, sed adipiscendae, et solum ex detentione nascit.ur quocirca
ea adversus debitorem, qui nihil possidet efficaciter dat.ur
ne prohibeat adipisci locatori praedii restituti possessionem
rei sibi pro pensione obligatae hoc est summa eorum, quae
Faber docet de error. pragmat. decade. 58. err. 5. sed non
placent quia ut sup. dixi remedia quae sunt adipiscendae
ex parte actoris, sunt restituendae ex parte rei l. 1. ff. quo
rum bonor. quapropter nec Salvianum dabit.ur adversus
debitorem nihil possidentem, neque obstabit si dicis
quod in Salviano de iure pignoris non agit.ur sed de detentione
tamen quia respondeo, quod et pignus pactione constituit.ur d. l. 17.
§. 1. de pactis, et tamen solum actio illius adversus detento
torem, et possessorem, et qui pro possessore habet.ur dat.ur Plur

saepe

sus nec pactio sola probanda in Salviano interdicto, ut habet ubiq; inculcat, sed et illatio necessaria est que probatur in tot Bal. l. 1. ff. de Salu. interd. non in uno loco, sed in pluribus et pacti, et illationis fit mentio. Et falsum est dicere quod tantum pactio probanda est. N. 18.

Ex his fere inexplicabile efficitur assignare utriusq; remedii essentialem differentiam, et mihi aliquandiu ita difficile, non semel visum fuit, ut fere desperarent de assequenda illa, sed ut vis, et potestas eorum, que dicenda sunt percipiantur. aduertendum primo, quod a colono inuecta, et illata domino locatori pro pensione pacto expresso obligantur. l. 11. §. 1. ff. qui potior. l. pen. ff. qq. mod. pig. vel hyp. solu. Secundo sciendum quod ille qui Serviana actione adversus debitorem experitur non habet necesse de dominio probare, sed tantum cum adversus tertium agitur et conventionem, et dominium probat, unde fluit, quod et ille qui Salviano experitur adversus debitorem colonum pactum, et illationem probat l. 5. C. in qq. cau. sed adversus tertium pactum illationem et dominium debitoris probare debet tam in Serviana quam in Salviano quia ut diximus in secunda parte nostri commentarii circa explicationem d. l. 5. debitoris inferentes presumuntur non alienas. Ulterius supponendum, quod interdicta iudicia rei sunt summaria in qq. de possessione agitur non perpetuo, sed interim dum de causa principali in iudicio proprietatis agitur et ideo interdicta dicuntur quia sententia que in illis profertur regulariter perpetuo ius non facit, sed interim dum de proprietate litigatur cui ex dicto Isidoro in paratitlis ad tit. C. de interdic. et sermone patrio iudicio de in

tertio dicimus proptissimè ex quo fluit, quod in interdic-
torum iudicio regulariter exceptiones altiorem in-
daginem desiderantes non admittuntur sed reseruantur ple-
nariis l. 1. §. idem Julianus ff. ad exhibend. ubi notat
Castro in aduersariis, et Con. lib. 29. comment. cap. 5.
et lib. 20. cap. 9. ubi Osuald. et Duaren. ad tit. de iudiciis
cap. de variis iudicum praeceptis num. 188. columna
2. occurrens satis apposite, et ad rem, quod in omni iudicio
praeparante quale est possessorium respectu iudicii propri-
etatis non admittitur exceptio altiorem indaginem postu-
in quo differunt Seruianum iudicium, et Saluianum. lans, et cum quaeritur quid Seruianum iudicium, et Sal-
uianum differant dico quod respectu probationis nihil
differunt, nam, et conuentio, et possessio debitoris in u-
troque probanda est cum aduersus debitorem experimur
et aduersus tertium conuentio si fuit pignus simplex
conuentio, et illatio si est pignus inuectorum l. 1. ff. de Sal-
uian. interd. sed non dominium, nam et aduersus tertium
possessorem competit Saluianum utile, neque obiici potest
a tertio exceptio dominii dicendo res non fuit debitoris
nam eo ipso quod obligata, et illata monstratur possessio
tradi creditori iubetur quia dominii exceptio, ut pote al-
tiorem indaginem postulans reseruatur iudicio ple-
nario proprietatis, quia in Saluiano non de iure pigno-
ris sed de possessione agitur et cum exceptio dominii
concernat ad ius, et sit difficillima dominii probatio l. si
qui in rem. 23. ff. de rei vind. siquidem in re aliena
pignus non consistit admittenda non est in hoc iudicio ex
regula d. §. idem Julianus. neque etiam cum aduersus
debitorem experitur leuis sunt probationes, quia probare de-

bet et conuen

bet, et quaestionem d. q. interdictum ac praeterea illationes l. 1. ff. de salu. interd. et possessionem, qa aduersus n. possidentem hoc interdictum n. dat. ut eam sup. 3. Fabrum diximus sed colonus replicare nequit, q et si res illatae sunt sue n. sunt, sed apud se depositae, et commendatae, et sic illatae custodiae causa, ne ut proprie eidem aliquae, nam nec exceptio admittit. in Salviano, sed reseruabit. plenario iudicio proprietatis, et haec e. diff. signis iudicii Seruiani et Saluiani, q in Seruiano agit. de iure pignoris. in Saluiano de possessione, sed quambis iuxta superiores terminos explicanda e. quo circa licet eam tradiderint Cuiac. lib. 5. obser. cap. 24. et lib. 49. ff. Iuliani in l. 1. ff. de salu. interd. et Menochius de adipiscenda possessione remedio. 3. num. 7. et Duaren. ad tit. ff. de Salu. interd. vix percipi ullo modo potest, qa propositio illa quamuis verissima insigni obscuritate laborat, neq. opus e. in ea proponenda sed in penetratione, et positionis illius et de significatione effectuum q nullus fecit hucusq;

Sed adhuc in tuto n. sumus qa cum agit. aduersus debitorem ipsum exceptio dominii n. admittit. l. si rem. 41. ff. de pign. actione. docet Don. in l. 1. C. de precario. q. n. solum in iudicio sumario, sed nec in iudicio plenario, quaestio dominii n. admittit. Doctores ubi sup. hoc fundamento freti asseuerant, q nihil Saluianum. a. Seruiana cum agimus aduersus verum debitorem differunt, sed ab hac opinione recedendum. e. iam sup. monui quo circa dicendum, q aliter atq. aliter n. admittit. in iudicio plenario, et in iudicio sumario, nam in plenario iu-

N. 19.

explicat. l. si rem. 41. de pign. actione.

dicio reo condemnato ob id q exceptio admissa n. e. appellatio admittit. et sic retrahit. executio iudicati de nec sententia transeat in rem iudicatam, q longissimi spatii temporis desiderat sed in iudicio summario Salviani sententia dicto creditore statim executioni mandat. appellatione remota, ut docet nominatim Negusan. de pignoribus membr. 1. num. 1. sequitur Alle noch. de adipiscenda possessione remedio 3. num. 158. et seqq. ut hoc obiter moneant (licet extranei) ex audienda sunt iura in l. 9. §. si quis ff. de pign. action. ubi in iudicio pigneratitio n. admittit. exceptio domi nii, neqe audit. creditor si postquam ei solutum est renuat restituere rem debitori dicens q illius n. e. nam licet hec exceptio n. admittat. poterit creditor appellare a sententia lata 3ia; in interdicto etm. de migrando q. petit locatori domus, postquam pecuniam solvit n. ad mittit. exceptio dominii l. 1. §. pen. ff. de Migrando et sic videt. superfluum remedium illius interdicti, si quidem idem operat. actio pigneratitia, sed responden dum. e. q n. e. superfluum, nam per interdictum statim restitutio facienda. e. appellatione remota in actione vero pigneratitia postquam sententia in rem iudicatam translata fuerit; ratio dris ex eo desumit. qa in interdictis appellare fas n. e. l. unica C. si de momento fuerit appell. ubi doctores obser vant que oia optime notanda sunt.

N. 20. Sed adversus id q dixi mus q in Salviano interdicto de iure pignoris n. agit. sed tantummodo de possessione adipiscenda obstat a

criter

criter, et nociter elegans Juliani responsum in l. 1. §. ult. ff. de Salvian. interd. ubi seres communis a colono in fundum illata sit (quæ certum est quod solum pro parte obligat. d. l. si communis res pign. data sit) quæstionis est an si per Salvianum experiat. locatur possessio illius rei in solidum ei danda sit, et videbat. quod sic quia ius pignoris, quod pro parte rem afficit tribuit ius possidendi in solidum, sicuti cum duobus locatoribus res pro parte obligata est, alterius adversus alterum non dat. Salvianum, quia pars pignoris facit, quod res in solidum possideat. ut num. 6. diximus §. ita similiter, et in præsenti dicendum videbat. quod licet res sit communis, et pro parte tamen obligata eius possessionem in solidum locator creditor adipisci debebat, ad hac ratione insuper habita respondit Julianus, quod partis obligatæ tamen a domino debitori possessio tradenda est creditori, non vero pro parte quæ aliena est. igit. quia in Salviano interdicto de iure pignoris agit. alioquin non pro parte, sed ex ase res possidet. neque inspiciret pro qua parte pignus teneret, sed an res obligata sit, ad huic difficultati respondendum est ex doctrina Luciae lib. 19. obs. Juliani in d. l. 1. ubi asserit quod tex. in d. §. ult. non de Salviano interdicto, sed de Serviana actione exaudiendus, quæ pro portione tantum creditori rem possideri permittit, quatenus ipsa obligata est in quo fere sentit superiori sententiæ Ant. Fab. de error. proem. decade. 59. err. 7. qui etiam fatet. quod de utili Serviana tex. in d. §. ult. exaudiendus est. cuius sententia ex parte vera est ex parte falsa, nam quatenus de Serviana dictus §. accipi vera est quatenus id de utili exaudit falso, et ratio est manifesta, quia Serviana directa dat. creditori

explicat. l. 1. §. ult. ff. de Salvian. interdi.

interpretat. a Lucio. d. l. 1. §. ult. de Salv. int.

ad persequendas res expressè a colono obligatas ut sup. num. 1. et 6. diximus igit. cum ibi agat. adversus colonum erit Serviana directo, n. utilis, sed libet expendere rationem Fabri, qui docet q. ideo Serviana directa n. com petit dm. adversus colonum, q. res p. parte obligata est sed haec ratio falsa e. q. ut diximus d. num. 6. directa Serviana competit quantumcumq. p. parte dm. pignus a colono constitutum teneat omitto praeterea Ant. Fab. de err. pragm. decade. 62. error. 10. nam ex superioribus satis praecipue explicata e. natura, et essentia Servianae actionis, et Salviani interdicti, quod forsitan Praeceptores actum n. e.

N. 21. Venio ad tertiam principalem n. interdicti partem, in qua examinandum p. qq. rebus com petat directe, vel utiliter, et quo ad directum attinet cum sup. diximus, q. dat. ad persequenda pignora a colono expressè obligata q. interdictum inst. de interdictis § 1. et per totum. ff. de Salv. interd. ex qq. expressa conventio ad constitutionem pignoris necessario supponenda e. q. ut late in prima parte fundavimus, ut in cuncta, et illa a colono pignori obligen tur opportet, q. conventio ad sit expressa, sed quaestionis e. an directum interdictum competat p. adipiscenda possessione pignoris taciti a colono constituti, ut puta in fructibus, qui tacite obligant. si aliud expressum pignus neq. datum, neq. constitutum e. l. si in l. 24. § i. colonus. 1. ff. locati l. in prae diis. 7. ff. in qq. cau. pig. vl. hy. ta. cum vulgatis, et docto res domino locatori p. adipiscenda fructuum possessione utile Salvianum accommodet docet Menoch. de adi piscenda possessione remedio. 3. num. 113. cum tribus se

quentib

quentibus, et ratio Menochii ea e. qa fructus in fundo conducto percepti tacite pro pensione obligant. que ratio e. evidenter improbat. qa Salvianum n pro pignore tacito, sed pro expresso a colono constituto, constitutum e. ut qui inveniuntur, sed ideo loquit secundum mentem occupatz et communis sententie doctorum putantium, q invecta et illata a colono tacite obligant si sciente domino inferant que sententia falsa e., ut in prima parte huius commentarii circa explicationem nrez l. certi iuris. 5. C. de locato, et conduct. demonstravimus, sed adhuc sustentatis superiores communis opinionis dicendo q pro adipiscenda fructuum possessione dat locatori Salvianus et pro adipiscenda possessione cuiuslibet pignoris Salvianum competit, sed n directe, sed utiliter, qa ut directus dat etm adversus colonum expressa conventio desiderat ut sup. num. 9. diximus de locatione agentes, exit in eo decipit Menochius ubi sup. qa directum Salvianum pro persequutione fructuum taciti obligatorum competere docet, cum verius sit q utile solum accommodat, sed hic error levis e. qa eadem e. uis, ac potestas, utilis ac directi interdicti argumento l. actio. 47. de negociis gestis superior sententia procedit n solum in fructibus industrialibus, sed etm in naturalibus docet Menochi. d. remedio. 3. num. 117. quem sequit Faber de erroribus pracmatz. decade. 61. err. 8. sed n procedit in re empta ex pretio fructuum, qa n subrogat in locum pignoris constituti in illis. l. 3. C. in quibus cau. pig. vl. hy. ta. contr. et ratio e. qa res empta ex pretio rei pignoris obligate, n succedit in obligatione, et nexu l. 1. ff. de dist. pign. docet Menochius

ubi sup. num. 121. et Cuiac. lib. 4. respon. Pap. in l. 1. § 1. de pignor. et ad tit. C. in qq. cau. pig. vl. hy. ta. con. columna. 1. in fin. et late disputat Ant. Faber de error. pragmat. decade 61. err. 9. et 10. igit. pro adipiscenda possessione rei ex fructuum pretio comparatae nec directum, nec utile Salvianum dabit. quia nullo vinculo pignoris affecta e. d. l. 3. apparet merito reprehensos a Menochio ubi sup. num. 120. et ab Antonio Fabro de error. pragm. d. err. 9. Doctores putantes, et asseren tes, quod pretium pignoris, et res empta ex illo succedit in lo cum illius, qui manifeste convincuntur ex d. l. 1. ff. de distractione pign.

N. 22. Aliter ab opinione communi doc torum vidit Ant. Fab. de error. praem. decade. 61. err. 5. et 8. et Menochium asserens quod pro adipiscenda possessione fruc tuum obligatorum praedii Rustici, sive expresse obligent. sive tacite, non competere Salvianum, nec directe, neque utiliter adque movet. seqq. fundamentis, Primo quia Salvianum competit pro adipiscenda possessione rerum coloni in duc tum praedium illatarum, in quo numero non sunt fructus quia illi in fundo nascunt. non vero ad eum veniunt. Secun do quia cessat ratio interdicti Salviani, nam illud adversus colonum propositum e. quia dominus locator non poterat pro prio authoritate, per praeclusionem sibi consulere, nam hoc solum admittit. in locatore praedii urbani. l. pen. ff. in qq. cau. pig. vl. hy. ta. con. locatori vero praedii rustici nun quam id permissum fuit, et ob id ad adipiscendam possessionem pignoris friculorum Salvianum introductum, id licet fricula Rustica non liceat praecludere licet locatori prohiba re colono, ne fructus colligat antequam ei pensio solvat.

l. si servus.

L. si servus. 63. §. locavi. ff. de furtis, et postquam a solo non percepti sunt inhibere potest locator ne se inconsulto ex fundo transferant. tenet Faber ubi sup. ergo si dominus qui perceptionum, et translationum inhibere potuit id omisserit non sui praeiudicii fuerit neque postea poterit sibi consulere per Salvianum, vel per Servianam actionem ut Faber concludit d. cor. 8. decade. 61. Ego hanc sententiam contra Fabrum, ex iisdem rationibus quae sup. num. 7. relatae sunt. Dandam Servianam actionem adversus inquilinum, nec contra Fabro facit Africanus in d. §. locavi quod licet est ius inhibendi ne fructus colligant dedat locatori, non dicit negat remedium Salviani interdicti, vel Servianae actionis utilis competere ad persequendos fructus quidem dum solo cohaerent, et perceptione fiunt coloni, et quoad dominium, et quoad possessionem, quare contra negandum est utile interdictum locatori accommodare, si cum a solo separati sunt nempe si tacite obligati sunt, vel directum, si expresse dicat Faber quidquid voluerit de explicatione ne vero dic. §. locavi non agimus, quod doctissimum est post Cuiac. tract. 7. ad Africanum. tempus erit absumere. Alia explicatio l. si servus. 61. §. locavi. ff. de furtis

Ulterius quaeritur an Salvianum det. locatori domus contra adipiscenda possessione rerum invectarum, et illatarum in domum conductam, et doctores vulgo firmant utile competere, et non directum, quia hoc solum dat. adversus colonum fundi sua expresso pacto obligantem ac in praesenti, quia nec colonus est sed inquilinus, et tacitum tamen abest pactio ex mente edicti utile Salvianum accomodat. tenet Negusantius de pignoribus 4. parte. membr. 1. num. 5. Pichar. ind. §. item Serviana. N. 23.

88

57. num. 32. inst. de action. Menoch. de adipiscenda possessione remedio 3. num. 46. et seqq. licet Brucimte(?) neat. Ant. Fab. de error. pragm. decade 61. err. 1. et 2 quos nos sequti fuimus in prima parte huius commentarii num. 17. ea ratione freti quia superfluum est remedium huius interdicti, cum possit locator privato iure et proprio authoritate sibi consulere per prezelutionem(?), id re per pensius examinata ac rectiorem communem sententiam putamus per ea quae num. 7. huius tertiae partis tradidimus, sed Faber ubi sup. ex alio ratiocinatione a sententia communi discidet asserens quod non dat. locatori dominus salvianum interdictum, quia tota vis illius in expresso pacto consistit d. § 3. vers. hoc interdictum. inst. de interdictis et fricola inquilini tacite obligant. l. 4. et vulgatis. ff. de pactis, sed levis est haec argutiola, quia sine expressa saltem tacita conventio pignoris adest. § si expressum pignus a domino, quam a colono constitutum facit locum salviano utili, et tacitum pignus adversus quemcumque praesumptus facit etiam locum praedicto remedio, quia idem operat. tacitum, et expressum, ut resolvit Mendoça lib. 2. disput. cap. 4. num. 21. et confirmat ex his quae num. praecedenti resolvimus adversus Fabrum de salviano utili reddendo pro adipiscenda possessione fructuum tacite obligatorum.

N. 24. Ultimo quoad hanc partem doctores quaerunt utrum pro adipiscenda cuiuslibet possessione pignoris salvianum interdictum utile competat, et videtur quod non, quia remedium hoc inventum est pro adipiscenda possessione pignoris expresse a colono constituti pro securitate pensionis,

ssionis, igit. ubi nulla pensio debet. nec directe, nec utiliter competere potest, id his, et aliis insuper habitis doctores contrarium tenent, q Salvianum cuilibet creditori competit ad persequendum pignus constitutum, qa et si verba Salviani interdicti deficiant mens tamen adest, quae e. consulere creditori pigneratitio, q sufficit ad hoc ut utile interdictum accommodet. cuilibet creditori, et qj docuit et tenuit. Neguzantius de pignorib. 9. parte. membro. 1. nu. 5. Pichard. in d. § item Servi. 7. num. 31. inst. de action. Cuiac. in notis ad lib. 5. sententiarum Pauli tt. 7. in fine. Fachineus. lib. 8. controvers. cap. 92. Menoch. d. rem. 3. nu. 17. cum pluribus seqq. quos Faber impugnat de errorib. praem. decade. 60. err. 5. fundamenta vero communis opinionis duo sunt, alterum singulare et rerum vulgare aliud sed perspicuum utrumque primum, et minus notum. e. q desumit. ex Paulo d. lib. 5. sentent. tt. 7. § ult. ubi dixit q omnibus bonis generaliter obligatis, nec ancilla, nec filius ex ea natus, neqj ex animalis, et inanimalis ea quae in usu quotidiano debitoris sunt obligata censentur. facit l. 6. ff. de pignorib. unde deludit Paulus q Servianam n. dat. creditori pro illarum rerum persequtione, nam illa tunc competit cum res vinculo pignoris nexa e. et sicuti Serviana n. dat. nec interdictum Salvianum utile e. ut Cuiac. ibi feliciter interpretat. licet eum ex pluribus afficiat Ant. fab. de. decade. 60. err. 5. sed in ipsum retorquenda sunt, nam ut seqq. apparebit, nec sententiam Pauli penetravit, nec Cuiac. dexteritatem assequutus e. igit. cum in rebus generale pignus tenuit debitor, compulsari potest. vel. serviana actione

vel utili interdicto Salviano, qa directum adversus colonum comparatum e. §. cum paulus de colonor. quest. in d. § ult. nisi de utili interdicto exaudiendus e. ex exacto iuris ratione, secundo qh hac sentio frequen

Ponderat. tx. in l. 1. C. de precario et Salv. interd.

dius ponderat. tx. in l. 1. C. de precario et Salviano interdicto in illis verbis adversus conductorem, debitorem ve. ubi Gordianus emisurus adversus quem competat Salvianum interdictum asserit q dat. adversus conductorem et debitorem. §. duos complectit. scilicet, colonum, et debitorem alium, qui sub pignore debent, sed adversus hunc secundum utile tm. interdictum accomodat. atq ita exaudiunt d. l. cum Bartolus ibi, et Cuiac. in parafrasi ad eundem tit. atq etm. Menoch. de adipiscenda possessione d. remedio 3. num. 19. qq fere sentit sd dubio calamo Don. in d. l. 1. igit. ut interdictum directum competat, tria sicut summarie probanda sunt, Primum causam conditionis praedii rustici, Secundum conventio expressa, Tertium illatio et numero ex his praedentibus dirimus, sd ut utile det. conventio pignoris solum probanda e. etm. adversus tertium pignoris possessorem qa questio dominii, ut pote altiorem indaginem postulans requiri nequit sd iudicio plenario serviana actioni reservat. d. l. et quem admodum. 15. § 1. ff. de pignorib. et hypot.

N. 25. Sed ab hac sentia discedit Ant. Fab de error. pragm. decade 60. err. 5. ex authoritate suo et aliorum quos ibi commemorat, et referunt. etm. a Menochio ubi sup. num. 21. et a Fachineo d. lib. 8. cap. 92. qui putant q Salvianum interdictum solus

competit.

competit locatori adversus colonum, non vero alii creditori pigneratitio, et ut difficultatem effugiant d. l. 1. Varies castigationibus, et correctionibus temerariis illam emendant. Thesaur. quam refutat Ant. Fab. totum eum versiculum adversus conductorem, debitoremve, ut probe inter priores glossam delendum esse monet. Don. vero in d. l. 1. Lucius castigat, et sic legit adversus conductoris rem, debitorisque. Sed prima emmendatio temeraria est, et contra fidem omnium exemplarium, quapropter reiicienda est. Prorsus, Donelli vero difficultatem non tollit, quia etiamsi illam sequamur adhuc convincitur quod pignore quolibet licet creditori Salviano experiri quia quia pignus persequitur potius adversus rem ipsam, quam adversus personam debitoris possidentis datur. Unde est mens Donelli sed ex ea nihil convincas quod non sibi iam ostendat quapropter emmendatio illius superflua est. Sed Ant. Fab. et ante eum Glossa, et Don. illa verba adversus conductorem debitoremve de colono exaudiendum solum non de alio debitore, ex alia causa debente secundumque sensus d. l. 1. hic est quod datur Salvianum adversus conductorem debitorem, idest pensionem debentem, quia si pensionem non debet non est prohibendus Salviano interdicto, quia extinctum est ius pignoris persolutionem. l. 9. §. omnis. 1. ff. de pig. act. sed licet his sensus sustentari potuisset cum Paulo consentia ubique nihil congruus respondeni potest, quapropter veriorem semper iudicavi primam sententiam esse. Verum quod Ant. Fab. ubique inculcat scilicet doctores sine expresso iuris testimonio suam abstraxisse sententiam; sed locus

Lectura Don. in d. l. 1. C. de precario.

interpretat. d. l. 1. C. de precario.

Pauli evidens est ad q. ipsa non respondit, et ex illo infragabilis efficitur communis sententia d. l. 1. = Sed adhuc ex intuto non sumus, nam restant scrupuli circa consideratione d. l. 1. qui removeri debent antequam hinc abeamus; diximus igitur q. Salvianum directum adversus colonum fructus suos expresse obligantem datur utilem vero adversus inquilinum sed ex ind. l. 1. non loquitur de colono ergo non de directo interdicto, sed de utili Salviano exaudienda est. sed ne obstent iura sup. dicta q. ibi de conductore dicitur de colono exaudiendus est. sed instabis etiam q. si directum adversus colonum datur et directum etiam dabitur adversus quemlibet et alium debitorem, siquidem conductori ibi parificatur sed respondendum est q. quatenus de conductore loquitur intelligeamus de colono qui directo interdicto tenetur exaudiendus est. quatenus vero de alio debitore pignoratitio de utili, ne obstent superius considerata, sed Lex ordinarius illa non distinxit, quia expedit in specto eadem utriusque vis, et potestas est arg. to l. actio ff. de neg. gest. neque novum est ut quod simpliciter de hoc interdicto ita ut q. scriptum est modo de directo, modo de utili interdicto exaudiamus secundum iuris rationem, nam in l. 1. ff. de Salu. interd. adversus tertium possessorem pignoris a colono constituti dari Salvianum habetur Iulianus, q. omnes doctores dempto Fabro, et aliis paucis de utili Salviano exaudiunt, ut statim dicemus ergo nihil mirum q. nos secundum iuris rationem ex ind. l. 1. de utili, et directo Salviano exaudiamus ne iuri toto repugnet manet ergo firmum, q. cui libet

alia interpretatio d. l. 1. C. de precario.

libet creditori dat. Salvianum utile p adipiscenda sui pignoris possessione, ut agnoscunt Cuiac. Mero sh. Richardus, et Negusantius suis locis sa pereius expensis.

Sed ne ocassio dubitandi de hoc resolu tione relinquat. advertendum e. q Ant. Fab. ubi sup. ubiq inculcat superfluum e. remedium Servianae actionis, u Sal vianum cuilibet creditori competit, nam Servianum iudi cium plenarium e. Salvianum vero interdictum summa rium, et facilime probationis ut diximus num. 23. q. erit inep tus, qui cum possit Serviana experiri, per Salvianum in tendat, sed hec argutia Fabri pondere caret, q. remedia inter dictorum summaria n reddunt superflua plenaria iudi ciorum ordinariorum. l. iurem. 22. de Rei vend. ubi ci ut qa sentia lata in Salviano ius n facit perpetuum, p in tentum dum causa principalis terminatur in plenario ut diximus sup. num. 17. ergo n. e. cur Faber superflui tatem superiorem videret. N.26.

Ad quartum membrum seu partem nri interdicti cum iam tempus postulat ut de veniamus in quo discutiendum, q quem competat in terdictum Salvianum, qa articulus licit parte foren ullam difficultatem contineat, ut e iuilem fecit Ant. Fab. ... ingenium, ut ex sequentibus apparebit igit. di rectum interdictum solum competit adversus colonum qa in edicto interdicti dicto, cum Iulianus loquitus. e. l. 1. D. C. de precario. neq hoc a nullo ex doctoribus negat. Pam utile dat. adversus tertium possessorem fructus coloni ex presse obligata possidentem detinentemve ingentis dubi N.27.

cationis e. et utile competere asserunt Cujac. lib. 49 q. 3. Juliani in d. l. 1. ff. de Salviano interdicto et lib. 5. obser vat. cap. 29. et ad tit. C. de precario et Sall. int. infer. Balduin. in §. sequens. num. 27. inst. de interdictis Pichard. in §. item serui. 7. num. 31. inst. de actionib. Fachineus lib. 8. controv. cap. 29. qq. asentit Menoch. relatus, et insequatus ab Ant. Fab. de error. pragmat. decade 38. err. 1. cum seqq. fundamenta communis opinionis sequentia sunt primum e. q. desumit. ex Juliano in l. 1. in prin. ff. de Sall. int. ubi docet q si colonus ancillam pregnantem pignoris expresse seu (ti nominis) in fundum induxerit, et eam vendiderit, si apud emptorem pariat eius q natum e. apprehendi, et possidendi gratia locatori utile interdictum in emptorem dat. q. qa tertius possessor licet directo interdicto conuenire n. posset d. l. 1. C. de precario utiliter efficaciter pulsat. ita Menoch. in concordiam redigit supe riora iura de adipiscenda possess. remedio 3. num. 36. Secundo quaedam sententia respondit Julianus in d. l. 1. §. 1. ubi proponit q si colonus fundum duorum conduxerit, et res aliquas sub pacto expresso pignoris in eum induxerit, ita ut utrique locatori in solidum obligatae sint quietm casus e. l. 10. ff. de pignoribus. ubi in Serviana actione q in d. §. 1. in Salviano disputatur dominis locatoribus ad adipiscenda possessione huius pignoris aduersus extraneum possessorem interdictum Salvianum dat. q vulgo doctores de utili interdicto accipiunt, atque ita expresse tenent praeter eos quos sup. laudabimus Dom in d. l. 1. C. de pre

carrio

cario et Salviano interdicto num. 5. et alii plu=
res quos consulto omitto. N.28

Ab hac autem sententia licet expressis tes=
timoniis iuris, et doctorum authoritate corroborata sit di=
cendum tamen videtur Mendoça lib. 2. disput. cap. 9. num. 26.
efficacius Ant. Fab. de error. pragm. decade 58. err. 1. cum
seqq. verbosse ostendens quod Salvianum interdictum solum
adversus colonum directe competit non autem utiliter adver=
sus tertium pignoris possessorem in quo demonstrando
et ingenii, et artes vires consumit, utrum nos ut claritati, et
perspicuitati consulamus triplicem facimus divisionem
ex Fabiana sententia in prima continebuntur generalia funda=
menta, et motiva rationum quae communem sententiam
falsam esse ostendit, secundo authoritates quae. ille pro
crevit suam opinionem adversantium respontionis, ad funda=
mento communis opinionis, quae cum duo sint, ut ex
superiori num. patet totidem erunt partes in quibus hac
disputatio dividetur. N.29.

Igitur Ant. Fab. in suo adstruenda sententia
et ingenii, et artes vires consumit, et primo considerat quod interdic=
ta ceterum fructum rem aspicere videantur cum tamen ipso personalia
sunt l. 1. §. fin. de interd. quod interdictum rerum nequit dari in ali=
cum, quam colonum cum quo pactum ullo tractum est quasi
tertium possessorem daretur quam tamen non personali
sed reale sit, et potestate etc. Pugg. Fab. d. decade 58. err. 1.
et 3. secundo et fortius in err. 2. d. decadis sic argumen=
tat. ex interdictis solum interdictum quod sit, aut etiam in
rem scriptum est et in tertium qui possidet edificium
licet nihil ipse edificaverit competit, ut patientiam demo

ditionis porrigit l. cum qui. §. 3. ult. ff. q vi aut clam q
ex eo inferri nequit q etm salvianum adversus adver
sus tertium possessorem det. atq; iuris authoritate ex
presso namq; hoc admittit. in interdicto, q vi aut clam ex
speciali ratione cum it 3 naturam regularem interdic
torum d. l. 1. §. gen. atq; ideo ad consequentias producendum
n. e. facit tex in l. q 3. ff. de ll. Tertio qa neq; scribi po
tuit de salviano interdicto q competat adversus tertium
possessorem pignoris, et ratio e. qa ex pacto expresso coloni
res suas domino locatori obligantis competit §. inter=
dictum inst. de interd. §. adversus tertium possessorem
dari nequit ex quo etm fieri q si res aliena pignori data
sit a colono adversus ipsum salvianum competat, qa
n de iure pignoris sed de pacto solum agit. ita Fab. d. de
cade. 58. err. 2. et 3. ubi hac latius prosequit. Quarto ab
authoritate Ant. Fab. quam adstatuit sententiam ex Gor
diano ex l. 1. C. de precario, ubi responsum. e. q salvianum
tm. competit adversus colonum conductorem ut sup. n.
25. exposuimus, q de directo solum interdicto exaudien
dum. e. qa si utile competere potuisset adversus tertium
possessorem Gordianus n dissimulasset qa impp. n [illegible]
gere, sed de aequo, et bono respondere solent l. 7. C. de pac
tis [illegible] et Fab. d. decade. 58. err. 1. et 6. Quinto qa ad
missa sententia doctorum inutilis redderet decisio tex in
L. 1. nam frustra negaret Gordianus q directum interdic
tum competit adversus tertium possessorem, si idem pulsa
ri potuisset utili interdicto cuius eadem e. vis ac pote
stas quam directi. l. actio. 47. de negotiis gest. §. cum in
d. l. 1. negetur q competit directum neq; utile nominatim

Cedat.

Dedat.^r adversus tertium possessorem coacta vis disputatio nis admittit, q neq; utili interdicto tertius pignoris possessor conveniri posset. hae sunt potiores Ant. Fab. rationes, contra communem communi excogitatione, quae fuco in mundo adeo obscurant. inaccessabilem faciat mentem suam, ut obscuritate potius quam rationem pondere vexationem quaerat, quod ex Fabro familiare, et perfectum.

N. 30.

Sed ne inauditum Ant. Fab. condemnemus placet totam eius sententiam dilucide, et plane exponere, quia hucusq; solum Confutavimus rationes generales illius contra communem sententiam excogitatas, superest autem, ut videamus quomodo faciat satis fundamentis sup. num. 27. adductis, et valide respondit q Julianus in d. l. 1. §. 1. n. de Salviano sed de Serviana actione loquit. Et haec e. secunda pars illius quam affundit de error. pracm. decade. 58. err. 7. cum seqq. relationem facit d. §. 1. cum l. si debitor. 10. ff. de pig. et hyp. illud in limine observare cupio, et diligenter signet. quae in praesenti n. dicenda sunt quia in iis continet. veritas illius articuli, et distinctionibus quae nunc usurus sum perpetuo Conresolutione illius utendum est j. q. et Fabri mentem diucidemus, et debet exponere sententiam et rationem d. ll. si debitor. 10. de pignor. ubi si fingatur species debitor duobus creditoribus simul, i dest uno eodemq; tempore in solidum eamq; rem aliquam pignori obligavit quaerit. an illi in solidum, vel pro parte adversus extraneum possessorem experiri possent, et affirmat. q in solidum efficaciter experiuntur. at vero si alter ex creditoribus adversus alterum agat n. e. audiendus, quia in pari causa melior e. conditio possidentis l. in pari. de R. J. et idem ac tor creditor a posessore creditore, neq; simul exceptionem

explicat.^r l. si debitor. 10. de pign. et hypot.

pellet. si n. sueverit, et eadem res mihi pignori est, quasi
res utrique obligata sit in solidum uno eodemque tempore efficaciter, et robustius est est
eius possessoris, quam actoris, quia ratione
temporis, et pignoris pares sunt, et ideo possessor praeponderat
ex optima iuris ratione: nec superioribus obstat tex. in l.
Videt. obstare, et applicat. tx. in l. ult. ff. de Salvian. interdict. ult. ff. de Salviano int. ibi in eadem specie idem Ulp. lib.
73. ad edictum respondet quod Salvianum creditori adversus
creditorem, non est dandum sed Serviana actio, quae quidem negat. in specie d. l. si debitor. 10. [illegible] ad advertendum tn. est quod tx.
in d. l. ult. non est Venulei ut vulgo circumfert. sed Ulp. ex lib.
70. ad edictum, ut notant Cuiac. d. lib. 5. obser. cap. 29. et Gothofredus in d. l. ult. quae propter coniungendo est cum d. l. 10.
nec lib. 70. tribuenda est sed 73. ubi textus de interdicto de
Migrando, et de Salviano agit l. 1. ff. de Migrando quod cum Venuleius ad edictum non scripserit manifeste apparet erratum
est in inscriptione d. l. ult. 2 igit. [illegible] sovendo superiori
iurium respondendum est quod Ulp. de casu longe diverso
loquit. in illa quam in d. l. 10. nam in d. l. 10. speciem examinat in qua res uniqui ex creditoribus in solidum obligata
est in specie vero d. l. ult. ubi pro parte quo in casu dicat alteri
creditori in alterum Serviana dat. actio: d. l. 10. l. 1. § 1. verbo si alicuius. ff. de Salv. int. non tn. dat. Salvianum interdictum, et ratio est evidens quia in Serviana de iure pignoris agit. et rei pro parte res obligata est non est ad iudicandum
pignus in solidum, in Salviano autem de possessione pignoris
agit. et cui pro parte res obligata est iure illam in solidum
possidet nam sicut ex parte debitori ut Salviano non admitti
tur [illegible] antenceat, vel non teneat pignus id in iudicio plenario reservat. ut sup. diximus ita in praesenti apparebat

torius

toris creditoris n̄ admictit. Ratio autem quod parte vel in solidum
res obligata sit quo inspecto iudicio serviana actionis exami
nat. d. l. ult.; superior interpretatio n̄ recte admictenda est. ne
alioquin dicamus, quod Ulp. variavit specie d. l. ult. et ita expli
cat Cuiac. d. cap. 25. atque ita tenendum licet ab hac sententia plu
ribus discedat Faber de error. pragm. decade. 59. err. 1. et
3. cum seq. ubi totam decadem consumpsit in explicatione d. l.
2. quam amictimus veritati valentes =. Cum hactenus
diximus, Accedunt cum alter ex creditoribus possidet, quod si pig
noris uno eodemque tempore simul duobus obligati po
ssessio penes tertium sit, modo in solidum, modo ex parte
res illis obligata sit efficaciter serviana, et salvianam expe
rientur in solidum adversus possessorem, et partem consequuntur. tamen
licet in solidum cuique res obligata sit, quod per concursus par
tes sibi faciunt cum utriusque causa par sit iure, et tempore
l. si fundum. 16. § si debo. 8. ff. de pign. et hyp. quod aut uni:
ter vincet, aut ad partem vocandi sunt, ne invicem sibi
obstent cum res in solidum ab ambobus possidere n̄ possit
l. 3. § ex contrario. de adquir. possessione, sed cum alter ex credi
toribus possidet, gaudet commodo possessionis, et ob diligen
tiam a se adhibitam meliorem suam conditionem facit, sed
si penes alterum ex creditoribus n̄ sit possessio quantum
cuique res in solidum illis obligata sit par omnium est conditio
l. aliena. 20. § 1. de pignor. act. quod quilibet ad partem admi explicat. l. aliena 20.
ttitur. ut observant Cuiac. lib. 21. Pauli ad edictum in d. l. § 1. de pig. actione
20. et Gothofr. in d. l. si debo. litera C. qui ex ita in concordiam
redigendus est cum d. l. 10. quod licet in solidum quilibet ex cre
ditoribus adversus extraneum experiatur d. l. 10. partem
tamen consequitur quod verum, si uno eodemque tempore serviana

experiant. qa si prius alter egit, et obtinuit solidum re- quit. ut notat glossa in d. §. vbo. dicendum.

N. 31. Reddo ad Ulp. in d. l. 10. ex mente Ant. Fab. nam in num. superiori ex eius ratione illo in super habito locutus sum q. cum Ulp. in d. l. 10. agitauerit quaestionem in qua duobus res obligata e. respondeat, q illis aduersus extraneum danda e. Seruiana apparet q. Julianus in d. §. 1. de Seruiana locutus e. q fortius ille firmat ex verbis ultimis d. §. 1. ibi utilis actio danda est quae uerba de Seruiana actione accipienda sunt, qa ad interdictum referri nequeunt, nam licet actionis nomine veniat, n tn. e. actio l. actionis. 37. de O. et A. q cum Ulp. et Julian. eandem quaestionem agitauerit alter cum alterum exaudiendus. e. unde cum in Ulpiano nihil sit q iuri repugnat nihil ex d. l. 10. corrigendum. e. imo potius Julianus in d. §. 1. castigandus. e. ex Ulp. n qa peccauerat Julianus, sed qa Tribonianus illum foedauit. ut imperitus glossator q fere. e. ex mente Cuiac. lib. 5. obser. cap. 29. qui mutilatum e. d. §. 1. in prin. agnouit, et sublatum esse q scriptum erat de Seruiana actione. q. ex mente Cuiac. ex for d. §. 1. de Saluiano, et Seruiano actione loqui debebat qq addit Faber q d. l. 10. mutilata e. a compositoribus, qa etm in illa de Saluiano interdicto tractabat. et n de Seruiano, tn. de qua loquit. Recompositores omnem mentionem Saluiani ex ea substulere, ut ad generalem tractationem de pignoribus illam acommodarent, ita Faber de erroribus pragma. decade. 58. errore. 7.

Vi[d]e Julian. l. si debitor. 10. de pig. et hyp. et l. 1. §. 1. de Sal. interd.

N. 32. Sed cum adhuc Faber n demonstrauerit q Julianus in d. §. 1. de Seruiana actione loquutus e. et

obstent

obstent illi manifeste illa verba singuli adversus extra-
neos Salviano interdicto recte experientur. Ita Salviano
Serviana legi delato interdicti mentione, ut sensus sit lo-
catores adversus extraneum Serviana acturos non vero per
Salvianum, qa non competit contra tertium pignoris possessorem
d. l. i. C. de precar. et Salv. int. et adstruit suam emmendat.
quia facile potuit a librarijs errare in mutatione nomi-
nis Serviane in Salvianum, Nec obstare inquit Faber q
secundum superiorem interpretationem, q[uam] Rom. et titulus non
facit nam ut deveniat triplicem supponit, q Julianus in
d. §. 1. examinavit speciem Prima an Salvianum com-
petat locatori adversus tertium possessorem?. Secunda an
det. Salvianum locatoribus interse, cum res in solidum
uno eodemq; tempore a colono obligata fuit? Tertia quid
iuris cum pro parte cuiq; ex locatoribus res obligata fuit de
qq. singulis suo ordine agendum e.: ad primam respon-
det Faber Julianus ex mente Fabri q Serviana competit, et
non Salvianum ex rationibus sup. num. 27. adductis et eo
qa si utriq; locatori daret Salvianum adversus tertium
possessorem pignoris, eveniret q uterq; locator in solidum
possideret q iuri repugnat l. 3. §. ex contrario. de adquir. possess.
et in d. §. fin. iuris patet textus docet q utriq; in solidum com-
petit interdictum. ergo uterq; in solidum possessionem nan-
cisceretur; Sed in Serviana hoc inconveniens non e. q[uam]a licet
per Servianam possessionem adipiscamur non de possessione
principaliter, sed de iure pignoris agit. et ideo cum res
restitui nequit, qa iam alteri restitutio facta e. estima-
tionem consequit. actor alter sicut omni in rem actione
de qua ubi res non restituit. id q modo inter se sequimur

ut de vindicatione dominii, ḡ dictum e. in l. qui restituere 68. ff. de Rei vind. et de vindicatione pignoris in l. si fundus. 16. §. in vindicatione. ff. de pignorib. §. vl. alter possessionem, et alter estimationem requirit. vl. si uterq; eo codem q; tempore concurrat, ad partem vocant, q̄a ad solidum nequeunt, cum una res a duobus in solidum possideri n̄ possit d. §. cum Trio. Hæc in Serviana obtinent q̄a iuris e. s̄ in Salviana q̄a e. facti et possessionem attrectat. atq; illo facto possessoris q̄a n̄ iubet restituere s̄ n̄ exhibere ne creditor possessionem adipiscat. unde eueniret q̄ si pretor duobus per Salvianum possidere iuberet duos in solidum possessores constitueret, q̄ iuri repugnat. ḡ mirco in uicem sese impediunt, sicut etm. duo qui in solidum unam eandemq; rem vindicant ex causa dominii mutuo sese obstant; q̄a nec possessio duorum e. potest nec dominium l. sicut certo. 5. §. ult. ff. commod. nec obstat hæc ratio creditoribus per Servianam experientibus adversus tertium, q̄a dominium duorum nequit e. et ex quo res mea sit alterius n̄ e. s̄ pignus duobus efficaciter obligat. atq; ideo mirum n̄ e. q̄ concurrant creditores ḡ par ius e. d. l. 20. §. 1. de pignor. actione cum ibi sup. nu. 30. notatis, Ulterius q̄a cum pignus sit accessorium ad principale debitum idem e. fundamentum Titianus ex quingentis mihi, et ex quingentis tibi obligatum e. ac dicere q̄ ex mille mihi obligatum e., ita Faber, sed non hac perspicuitate.

N. 33. In secunda vero specie ubi quærit. an locatori adversus locatorem dandum sit Salvianus admittit Faber q̄ alteri adversus alterum competat

d. §. 1.

d. §. 1. Cl[audius] n[on] simpliciter s[ed] sub sequenti declaratione
nam si locatori adversus locatorem dat[ur] debit[ur] et lo
catori adversus extraneum, q[ui]a et[ia]m locator possessor
extraneus. e. q[ue] ut Faber cum sue senti[enti]e componat
decade. 59. err. 1. existimat q[uo]d nec locatori adversus
locatorem directe, et immediate competit hoc interdic
tum s[ed] locatori adversus colonum, qui eam restituit,
cum tradidit possessionem primo locatori, et locator qui
possessor constituetur. e. defensorem se constituit debito
ris pulsati et liti se offert ut Salviani vim, et potes
tatem impediat, et ipse ex iussu pretoris, quasi dicat suis
pignus q[uo]d antea habebat ex nuda traditione debi
toris; nec quod debitor n[on] possideat facit q[uo]d inefficaci
ter Salviano conveniat[ur] q[ui]a Salvianum, ut ille docet
de error. praem. decade. 58. err. 4. dat[ur] adversus de
bitorem nihil possidentem, q[ui]a n[on] de pignoris restitut[ione]
s[ed] de facto agit[ur] q[ui]a interdicta omnia personalia sunt
igit[ur] in sensu de quo sup[ra] diximus interdictum neque
inter locatores reddit[ur] n[on] q[ui]a directe in possessorem dat[ur]
s[ed] q[ui]a ipse liti mote debitori se opponit per viam 3 dic
tionis, ne actor creditor possidere iubeat[ur] et h[aec] e[st] m[en]s
et sententia Fabri d. decade. 59. err. 1. et. 2. secundum que
distat Salvianum a Serviana, in eo q[uo]d Serviana actio
locatori in locatorem nec directe, nec indirecte dat[ur]
d. l. 10. de pignor. Salvianum vero competit quam
vis n[on] directe, saltem indirecte tenet Faber,
dicto errore. 2. N. 34.

Restat ut de tertia parte Fabriane sen
tentie agamus que convenit ad explicationem l. 1. in princ.

applicat. l. 1. in princ. ff. de Salu. interdicto.

ff. de Salu. interd. q. e. precipuum fundamentum communis sententiae ut num. 27. diximus, Faber nec decisis et impugnatis dictis rationibus probare contendit, quod in specie d. l. 1. de Salu. int. Saluianum in emptorem non dat. nec pro adipiscenda possessione ancillae, nec partus eius, et ratio fundamenti fabri ea e. quia Saluianum nec directe, nec utiliter in tertium possessorem dat. d. l. 1. C. de precario nec obstare dicit quod in specie d. l. 1. utile interdictum competere Iuliamus afirmat, nam id preter omnium mentem exaudit de utili interdicto, quod dat. in colonum, non in emptorem, et ut id demonstret supponit, quod in d. l. 1. non agit. de eo adversus quem reddit. interdictum sed de re quae pendente. i. per interdictum, igit. dubitatio e. an pro partu edito, et concepto penes emptorem qui e. in potestate coloni debitoris competat Saluianum interdictum ad quod tunc fingit quod in specie d. l. 1. ancilla pregnans pignori data fuit, et vendita quae apud emptorem peperit (in quo Cuiac. lib. 49. q. Iuliani Fabro sentit et in eo quod sequit.) sed iudicio per redhibitionem desoluta fuit quae propter partus editus apud emptorem eam e. in potestate coloni debitoris, quia non solum venditus corpus, sed et quod ei accessit, et partus ancillae restituunt. emptori facta redhibitione. l. quod si nolit. 31. §. ancilla. ff. de aedilitio edict. ita Faber de error. pragm. decade 58. err. 8. et decade 60. err. 2. (alias confert circa hunc articulum redhibitionis quae omitto, quia ad tractationem meam non faciunt) igit. sequuta redhibitione non solum conceptus partus apud colonum, et editus apud emptorem pignori obligatus e. sed etiam editus, et dup

tus

tus partus apud emptorem d. l. quin volit. 31. §. si ancilla. 2. ff. de edilitio edicto ubi plures partus redhibent. ex una ancilla vendita nati, et omnes pignori obligati sunt, et hunc omnes recipi apud venditorem non potuerint, videtur tamen docet quod partus non receptus apud venditorem pignori obligari non potuit creditori venditoris, nam ad id respondit quod sicuti ancilla pignori obligata matris nexus sufficit, ad id quod partus pignori obligatus sit l. Paulus. 29. de pignoribus eo similiter licet partus editus, et receptus sit apud emptorem redhibitione secuta pignori obligari debet, quia per illam rescindit ac si nunquam facta fuisset redhibitione vero non secuta, ut partus pignori est necessum erat quod receptus fuit apud venditorem. Nec hec interpretatio est divinatoria reiicienda. e. quia termini habiles que reddi sunt nec alia ratione reiicere Julianus potest cum Gordiano in d. l. 1. C. de precario hec Faber decade. 59. err. 9. et seqq. vero errore demonstrat quare interdictum utile adversus colonum ipsum det. cum directum adversus illum comparatum sit, et respondit quod ut directum interdictum competat ex propria pactio pignoris desiderit. cum vero ancilla sola expresse obligata sit, et non partus nisi accessione et in sequentia quandam d. l. 29. §. 1. de pignoribus de partus possessione creditor, non directo interdicto, sed utili obtinuit. quia partus potius ex interpretatione prudentum quam ex pacto expresso pignori obligat. ex eo quod omnia sequit. matris conditionem superiora quae iura que diximus procedunt non solum in ancilla propria, sed etiam in aliena pignori obligata que licet pignus vero

non consistit licet sit colonus in usu capiendi conditione in Salviano non de iure pignoris sed de pacto agitur. Nec et alia Fabri ubi sup. quae latius prosequitur decad. 60. err. 1. ubi alia comminiscuntur quae a nobis praeterea mittuntur quia ad rem, non pertinent.

N. 35. Haec est Fabri sententia, et interpretationes eorum iuxta mentem illius singula methodice comprehendendis ingentem laborem adhibui nec inutilem futurum est vobis, sicut spero assequuti fueritis Fabriano enigmata, quae licet falsa arguta, tamen, et acuminis plena existunt, sed quae hactenus ex illo proposuimus facile evanescunt, si animadvertamus sequentia quae non obstant sup. num. 29. considerato in quo robur totius considerationis, disputationisque existit, non primum deductum ex l. 1. §. pen. ff. de interdictis nam inter interdicta in rem scripta ~~[illegible]~~ enumeratur Salvianum interdictum, quia agitur in eo de causa pignoris, et sicuti pignus agitur unique per Servianam ita similiter illud persequimur per Salvianum utile licet ex pacto pignus constituatur l. tutoris. 15. de pactis affirmit. quod ut remedia quae pro pignoris persequutione concessa sunt realia sunt ut facit quod Donellus in l. 1. C. de precario illa verba adversus conductorem debitoremve ubi praecipue de Salviano loquitur sic commendat adversus conductoris rem debitorisve ut sensus sit, quod Salvianum potius in rem, quam in personam scriptum est siquidem ad rei persecutionem datur quod, licet ita sit, commendatio necessaria non est, ut supra diximus; Nec obstat dicimus ter cum Fabro quod interdictum hoc ex pacto nascitur. Nec

explicatur l. 1. §. pen. ff. de interdictis.

merito

commendatur a Don. l. 1. C. de precario et Sal.

explicatur

exptibus in §. item Serviano inst. de action. ex pignus
pacto creat. et persequtio illius adversus quemlibet compe
tit l. distractis 19. C. de pignoribus cum similibus expp.
soluta remanent tria fundamenta Primum Fa
bri minus obstat q Faber adiicit et loquit. ex d. l. 1. C. de
precario et Salu. interd. in qua ostendit q solum di
rectum interdictum adversus colonum dat. nam
ut sup. num. 25. diximus, etm. adversus alium debi
torem ex quali bet causa sub pignora debentem utiliter
competit nec id respiciunt verba tx. q. nec commu
nem interpretationem cum aperte scriptum sit in
l. 1. in princ. ff. de Salu. interd. q utile interdictum
dat. adversus emptorem apud quem partes edites. e.
ut tenent quos sup. laudavimus num. 27. nec obs Sequit. explicatio d. l. 1. C. de precario
tat. Gordianus in d. l. 1. Salvianum deneget adversus
tertium possessorem nam respondendum e. q cum in
consultatione solum quereret an directum interdi
ctum adversus tertium possessorem daret. Salvianus
respondit q n, nec negavit imperator q utile com
peterat adversus illum verum id in rescripto omi
sit q. a deo n erat dubitatio, et Caesares de iure stri
cto respondent, si de iure stricto interrogant. de ae
quitate, si de equitate consulunt. alioquin imperato
rum decreta, si omnia complecterent. in illis com
mentaria potius essent quam oracula, et sicuti mu
nus illorum e. de iure respondere, ita et doctorum
responsa illorum interpretare et in ordinem re
digere, amicitiam q iuris Dom. lib. 1. commentar.
cap. 1. minus obstant, que Faber considerat

obstat l. 1. §. 1. ff. de sal. interd.

Videt. obstare l. si debitor. 10. de pig. et hy.

3 d. l. 1. §. 1. ff. de salu. inter. nam emmendatio de qua sup. num. 32. intolerabilis e. et satis e. q refertur refellit quis n. a communi sententia expressa, et eam fundata, ut novam secta, quis ut adstruat uniuersam da iuris loca corrumpit. Nec obstat q cons. in d. l. si debitor. 10. de pignoribus et hyp. eandem questionem tractauit in Seruiana n. in de euincit. q eandem quaestionem Saluiano tractari n posset et Julianus in d. §. 1. in prin. de Saluiano loquutus e. in uers. sequenti de Seruiana actione, ut ex eius uerb. sententia apparet quia breuissime hoc e. ex parte duobus locatoribus obligato e. alteri in alterum Seruiana utilis idest efficax competit, ut curiosissime sup. num. 7. interpretati sumus nec e. arguendo Triboniani in uerio cum fabro ex eo interdictum actionem appellauit in uerbo at si d. §. 1. nam in eo n de interdicto, sed de Seruiana loquutus e. et ius ut dixi alterius dato q de interdicto loqueretur error nullus erat in appellatione quia interdictum actionis nomine uenit l. actionis 27. ff. de O. et A. ed. n. solum ab actione differt, q interdictum n continet causam perpetuam, sed interim dum de illa plenario iudicatur ius facit; actio uero Seruiana causam perpetuam continet, scilicet dum pecunia soluta n. e. teste Pap. in l. si cum uenditor. 66. ff. de euictionib. = Minus autem obstat q de multiplicitate possessorum ex Fabro consideremus, nam fatendum e. q utile interdictum 3 tertium possessorem competit etiamsi res pluribus locata sit, ut recte doctores docent neq sic uenit, q. duo in solidum possideant, nam aut utriq

res obligato

res obligata e. simul scilicet uno eodemq; tempore in eodemq; pariter experiunt. aut diversis, namq; si uno tempore experiunt. uterq; possidere iubet. per salvianum, sed non in solidum, sed ex parte sicut evenit in servia na cum competit duobus qq. par ius e. d. l. 10. § 1. de pignor. act. d. l. si fundus. ib. §. si duo. de pignoribus si vero alter egit prius, et obtinuit alteri interim in terdictum non dat. non in coloniam qa dolo non desiit possi deri, et licet hoc interdictum sit adipiscendae ex parte actoris, ex parte rei e. restituendae, et in non posidentem non dat. cum restituere non posit nec adversus locato rem possessorem, qa cum par sit causa utriusq; vin cere debet d. l. in pari. ff. de R. J. dixi num. 30. nec sibi invicem locatores impediunt qui uno tempore experiunt. et Faber inculcat qa in asequenda possessio ne per salvianum nec in vindicatione dominii ac rei invicem se impediunt, nam in superiori spe cie salviani uterq; succurrit qa res pari iuri utriq; obli gari potest, sed in vindicatione, qa dominium duorum e. non potest vero domino res restituenda e. si alter prius egerit antequam res ibi restituat. victori cavere debet servum defensurum l. si a geu. 57. de Rei vin dicatione vinelo Covarrubias in practicis questione 14. num. 4. versu 2. et cap. 16. num. 1. colum. na. 2. qa in presenti pares e. non possunt cum apud alterum dominium e. tantum modo possit. si vero dominium utriq; quesitum e. ut puta qa res duo bus legata e. per vindicationem, qa par utriusq; causa e. diverse partes sibi faciunt §. si eademres. Videndus e. Covarrubias.

inst. de legatis iuridicis ibi notatis, que causa ex qua
dominium apud duos non concurrit, sed vicinum sibi
obstent ad partes admictunt. absurdum enim est ut
possessori ad retentionem quod deesset vis actoris. Reli-
qua que ex Fabro circa l. 1. in princ. et in d. §. 1. con-
derabimus num. 33. et seqq. falso et divinatoria sunt siderauimus
nam quod verbum de redhibitione in d. l. 1. effecto nul-
lum quo vitia laborat id quod num. 33. de interdicto per
viam conditionis in collocatorem dato ac praeterea conven-
tum, et verbo 1 C. sti. e. quo cum ille docuit quod locatori ad-
versus locatorem non datur interdictum Faber admictit
quod competit, quo licentior, vel quo iuris principio ipse
videat nam ego sentio illius audaciam miror non pondus
non rationem quia his carent omnes interpretes il-
lius; maneat igitur firmum quod Salvianum interdictum
directum adversus colonum datur utile, adversus alium
locatorem, vel adversus tertium pignoris possessorem
a colono constituti, que est summa comprehensio eorum
que supra diximus, illud autem, ante quam hinc abea-
mus notare libet quod directum interdictum Salvi-
anum, non solum adversus colonum, sed etiam adversus
heredem eius competit. l. de precario que licet in pre-
cario loquatur tamen ad Salvianum, quia sub Rea-
tro eius iacet accommodanda est. ut recte docet Meno-
chius de adipiscenda possessione Remedio tertio
numero 63.

N. ult. Ex dictis facilis est quarti articuli
principalis nostri interdicti resolutio, in quo agendum
de persona illius, cui hoc interdictum datur. et apparet

quod directum

directum locatori prædii rustici; utilis vero militat aliocreditori pigneratitio competit, ut sup. num. 24. et. 25. cumseqq. diximus restat solum agere pro complemento totius materiæ deultima principali parte nostri Salviani interdictum. i. dedifferentiis illius, et serviane actionis, quæ promiscue abomnibus doctoribus peracta. i. et præcipue a Negusancio depignoribus membro. 1. parte. 8. pertotum. cui adiungendus est Menochius de adipiscendo possessione remedio. 3. num. 4. usqz ad. 17. et Pichardus ind. §. item serviana. 7. num. 30. et. 31. inst. de actionibus, et quæ nos num. 16. cumseqq notavimus præter hæc etiam pro complemento totius materiæ pignoris invectorum, et illatorum agendum, cum erat de remediis peculiaribus, quæ conductoribus competunt, ad recuperationum pignoris, postquam pensionem solverunt, et breviter dicendum est, quod locatori prædii Urbani det. pigneratitia actio l. solutum. 11. §. solutam ff. depigneratitia actione, et interdictum de Migrando l. 1. ff. de Migrando, non vero colono, sed extra ordinem ei succurrit. d. l. 1. §. 1. de quibus omnibus egimus in prima parte huius commentarii et num. 29. tertiæ partis, sed interim consulendi sunt Donellus lib. 15. commentar. cap. 36. ubi Osualdus litera. A. Ant. Faber. de erroribus pragmatz decada. 58. errore. 3. Cuiacius libro libro. 34. Pauli ad edictum in l. 24. §. si colonus. ff. locati, et in paratitlis ad tit. de Salviano Interdicto.

ad. tx. de Aliegrando et ad tx. ff. exqq. causis maior. secunda parte columna 2. Richard. in q. clemen ciana. 7. num. 15. inst. de actionibus totius materia hanc executeris fuissem nisi incommodis estiuorum rigorem vestram salutem exponerem, tum etiam qui facile sunt, que de hoc interdicto, di ei, et comprehendi possunt ex superio ribus, cum euenerit ocassio in exem plo. et quibus finit. hec mo derico, ad laudem, et glo riam sanctissime Trinitatis, et Bea te virginis Marie,

Hic finit aut finem imposuit, doctissimus inter omnes huius nre Vniuersitatis Salmanti sensis, omnibus ceteris totius Orbis illustrioris Ma gister meus a me semper venerandus Doctor D.D. Franciscus Nuñez de Zamora Catedre Codicis Vespertine meritissimus moderator, huic materie et expositioni imperatoris Alexandri in l. certi iuris. C. de locato, et conducto. die 22. Mensis Julii anno domini 1653

Finis

Arenga que dise en una academia a 22. de Junio de el año de 1653. en Salamanca

fol. 13.

A temporis quibus inflammatur tellus ardoribus (novere nicus Academiae, illustrisque mille titulis meritissime Rector, doctissime praeses, doctor illustris, nobiles academici) A temporis inquam quibus inflammatur et uritur tellus ardoribus occasione desumpta, rudiori etsi stilo interrae matris refrigerium, fontem placuit adumbrare. Erupit igitur ex dehiscenti solo mulita ui, et nisu pellucentis aquae illimis, prodiensque fons. Fluent ex arenti solo undae sedaturae scilicet prolixam telluris sitim. Nimirum aegra pie calore tellus aquas evomit, ipsiusque ignitis temporis iaculis velut phlebotomi delicato cuspide ipsa vena lymphas prodegit prorsanguine. Tandem secretiora terrae viscera per apertas rimas limpidissimum pepperere fontem: mirarís, ut crebra, perennique scaturigine ebulliant undae, et anhelo, properoque saltu in aera se librent; ut certatim erumpentes mutuo se insequantur, defatigent, obvoluant; ut obvias arenulas impellentibus crepitent fluctibus; ut leni susurro quasi obmurmurent se tandiu incarceratos, pressique detentos angustiis. Mireris tam claro fatu squalentia terrae viscera praegnavisse: tantaque manantibus pelluciditas aquae, ut vel solis ipsius iubar in undas liquatum materiam fonti ministrasse, vel undas ipsas iubar concretas solem ipsum efformavisse autumeris. Cui cum viridi deinde, rosidoque cespite, et umbroso se circum cingit salice, velut se de tanto devicto hoste, Sole scilicet, victorem coronet, puniceoque impleto cratere paulatim in rivum exorbitat, salitque deductus, ac cursitusque tabis, non ridens, sed debellatum deridens

hostem rivulus, donec aquarum auctus copiis est flu=
mine prerupto, et pelago non premat arva sonanti, sed
exhillaret, fecundet, amenet, terre qz matris sitim abun=
danter extinguat. Dixi sed antequam dicam adsit divina tri=
adis una pater, et filius, et spiritus sanctus amor, adsit divus
Benedictus, sanctissimus Pater Bernardus, adsit etiam angelus
mei custodis, et divus Fabianus cuius nomine etsi indignus
adnotor, sed iam e. tempus ut perveniamus ad explicationem
lex qui mihi obtigit in principio inst. de satisdatione tu=
tor. vl. curat. ubi sic exponit. ab imperatore Justinia=
no species Ne res vl. negotia pupillorum, pupillarus=
ue, et eorum qui, quique in curatione sunt à curato=
ribus, tutoribusue consumant. vl. deminuant. neces=
sarium e. q pretor curet tutores, et curatores eo nomi=
ne satisdare. Sed necesse aduertere q hoc n. e. perpe=
tuum, nam tutores testamentarii satisdare n cogunt.
qa fides eorum, et diligentia ab ipso testatore approba=
ta e. Item datiui cum inquisitione satisdatione
n onerant. qa idonei electi sunt, et satisfacio prestit
aut se obligando, aut dando fideiussores l. 1. ff. qui sa=
tisd. cogan. imprimis aduertendum e. q sunt quatuor
genera tutorum secundum opinionem Accurs. in pri=
mis tutor testarius, legitimus, datiuus cum inquisitione
et datiuus sine inquisitione. Primo tutor testarius li=
berat.

Principio inst. de satisda=
tionibus tut. vl. curat.

berat. Onere satisdationis, quod bene resultum est. attto
re. h. §. n. elegans tx in l. testamento. 17. de ttaria tut.
l. pen. C. de tutore vel cur. qui satis n. dedit l. Decrea-
tionibus. 27. in prin. C. de episcopali audien. Induxit sic numerat. in pande-
etiam. tx in l. legitimos. 5. §. pen. et facit etiam. eiusdem l. §. in le- ctis florentinis. 27.
gitimis. 2. cum seq. ff. de legitimis tutor. notandum tn.
est. quod eadem ratio militat in tutoribus vel curatoribus
datis in codicillis. tx elegans. in l. atto. 3. de ttaria tut. neq;
curator ttarius satisdat l. si filio. 6. ff. de confirman. tut. vel
curatore. et ratio est quia parentes amicissimos, et fidelissimos
liberis suis tutores, et curatores eligere solent tx elegans in
l. Amicissimos. 36. ff. de excusationibus; sed inuestigandus
est. an voluntas patris durauerit necne. l. in confirmando. §.
cum dd. seqq; ff. de confirmand. tut. vel curat., et circa datio-
nem tutorum, et curatorum in ttio. videndus tx. in l. fin. §. et
siquidem. 5. C. de curatore furiosi, vel prodigi. et hanc sen-
tentiam, et doctrinam amplectuntur Accurs. in prin.
inst. de satisdat. tut. vel cur. littera G. Ioanis Borch-
oltem. in eodem princ. num. 1. et. 2. et idem in vers. id
quod n. est. uti tx. num. 1. et. 2. Ant. Pichard. in eodem
princ. num. 2. et 3. Mynsinger. in nro tx num. 6.
Iulius Pacius Selectorum cap. 17. lib. 1. in analy-
si, idem in inst. in nro princ. nota 2. in fin. et prae-
cipue Necacius. in nro tx num. 3. et 9.

B. Sed videt. obsta-
re l. 1. §. 1. de confirmando tut. ubi tutor ttarius tenet. satisdare. id fa-
cile respondebis dicendo quod ille tx loquit. de tutore dato a matre

et ille tenet. satisdare, quia consilium matris non est confirmum, sicut patris, et ideo tutor datus a matre etiam si testarius sit confirmat. decreto praetoris vel consulis tex elegans in l. Mulier. 2. ff. de conform. tuto. vel curat. l. 1. C. eodem tit. l. mater. 4. C. de testaria tutela sed haec regula aliquando fallit quia si mater filios heredes instituerit poterit eis tutorem assignare et in hoc casu non coguntur satisdare, sed hoc absolute non est verum quia necessaria est inquisitio hoc est confirmatio. d. l. 2. ff. de conform. tut. d. l. mater. 4. C. de testaria tutela. Sed pro maiore intelligentia possumus dicere quod eadem ratio militat in datione matris, quando filios heredes instituit, ac in datione patris facta, aut non iusto testamento, aut non ut lege praecipitur quia tunc confirmatur tutor, sed ei remittitur satisdatio. l. qui a patre. 3. ff. de conform. tut. vel cur. l. 2. C. eodem tit. § fin. inst. de tutelis. l. pater. 4. l. si pater. 31. ff. de testaria tutela et haec doctrina corroboratur ex tex in l. fin. in princ. ff. quis a ... tut. et ubi petant. Animadvertendum tamen est quod idem observatur in datione curatoris. d. l. 2. § fin. l. 1. in fin. l. si filio. 6. ff. de conform. tut. l. Gaius testamento. 16. ff. de excusation. d. l. 2. C. de conform. tit. Ratio est quia curatores non dantur a parentibus in testamento; dantur autem ab eisdem magistratibus qui dant tutoribus inst. de curatoribus, sed dati a parentibus confirmantur decreto decreto praetoris vel praesidis d. § 1. inst. de curatoribus et locis supra citatis l. 1. in fin. l. 2 in fin. de conformand. tut. quia sufficit paternum testimonium pro eius satisdatione d. l. 2. de excusationibus. 28. in princ. C. de episcopali audien. d. l. fin. § et si quidem. C. de curatore furiosi vel prodigi. ita tenent Bord oltem. in cursu. sed hoc non est perpetuum. ut n. n. tit. num. 1. Nicasius ubi supra num. 3. et 8. et idem in princ. inst. de curator.

curat. num. 2. Mynsing. ubi sup. num. 6. Julius Pacius Selectorum lib. 2 cap. 16. de curatorib. in analysi. et haec mihi videntur sufficere de dativis tutor. vel cur.

.c. Secundum genus tutorum sunt datiui cum inquisitione iniq. inuenit. eadem ratio, quae militat in tutoribus dativis, quia si dativi tutores vel curatores liberant. ab onere satisdationis e. quia sufficit paternum testimonium ut sup. animaduertimus: in tutoribus vel curatoribus datis ex inquisitione inuenit. etiam testimonium, et probatio iudicis, qui semper eligit idoneos tutores, et curatores et ideo liberant. a satisdatione quia idonei electi sunt, et e. presumptio iuris iudicem nolle inidoneum tutorem, curatorem ue dare impuberibus, puberibusue ut probat. ex mo tx in fin. conducit tx in l. fin. C. arbitrium tutelae, et §. ad hoc q. inst. de Atiliano tut. conducit tx in l. diui Marcus. 29. de tutor. et curat. dat. ab his et l. ult. §. et siquidem. C. de curator. fur. ita tenent sup. laudati Acc. littera I. Borcho. vers. ad hoc num. 2. Mynsing. loco sup. citato Nicass. num. 4. Pich. num. 3. Julius Pacius ubi sup. in inst. et Analysi.

.d. Videt. tx. obstare tx in l. fin. §. et siquidem, et §. sin autem etiam vers. Sin vero non tales. ubi tutores, et curatores dati ex inquisitione tenent. satisdare cui obiectioni possumus respondere quod in tali datione defecit solemnitas quae requirit. ad hoc ut liberent. ab onere satisdationis ita tenet Nicassius ubi sup. num. 4. circa finem ad possumus dicere quod curator datus a iudice furioso satisdat si non habeat idoneam substantiam, ita tenet Accurc. ubi sup. littera I. Julius Pacius d. prouinc. nota 2. circa

d. l. ult. §. sin autem. etc. vers. sin vero si talis. C. de curat. furiosi. Et hoc si tenet in testamentarijs quod sufficit paternum testimonium ut dictum est sup. et patet ex d. l. ult. §. etsi quidem. ita tenet Julius Pacius ubi sup. nota 2. circa finem et haec sufficiant de tutoribus, et curatoribus cum inquisitione datis . c

Iam autem dictum est de tutoribus, et curatoribus qui satisdationem non praestant, nunc videamus quales sint qui satisdationem dant, quia poterit aliquis dicere quod si neque testamentarii, neque datiui satisdant, qui erunt illi, qui satisdant cui obiectioni respondeo quod sunt legitimi, et datiui sine inquisitione. f f

Tertium genus tutorum, et curatorum sunt legitimi quales sunt qui tenentur satisdationem praestare l. legitimos. 5. §. 1. ff. de legitimis tut. et antequam satisdationem praestent, in primis iuramentum interponunt pupillum, vel adultum, et eius bona bene, et fideliter administraturos utilia eius procuraturos, inutilia uitaturos et legale iuramentum facturos, et finita tutela, vel curatione rationem reddituros ita tenet Vickard. in nov. IX. num. 2. et Ulp. in l. Tutor. 7. in prin. de adminis. tut. l. ult. §. etsiquidem. C. de curatore fur. vel prod. et ultra iuramentum tenentur hi tutores, et curatores satisdare per solemnem stipulationem pupillis, vel adultis l. 1. ff. rem pupilli salv. fo. l. 1. C. de [illegible] curatore furiosi vel prodig. l. legitimos. 5. §. 1. ff. de legitimis tut. et haec satisdatio praecedit antequam administrationem incipiat

ipsiat l. si impuberi. 13. §. 1. ff. de tuto. et cur. datis ab his & satisdant tutores, et curatores cum promittunt rem pupilli vl. adolescentis salvam fore, datis fideiussoribus. l. 1. ff. qui satisd. cogant. namque fit datis pignorib. minus proprie vocatur satisdatio. l. 1. §. iubet autem praetor. 9. ff. de collatione bonor. et hoc fit ut datis fideiussoribus securi sint. l. in ypotesi 4. ff. rem pupill. salvam fore d. l. 1. C. de tutor. vl. cur. qui sat. n̄ dedit. et haec stipulatio fit praesentibus pupillis vl. adultis si fari possunt, et tunc stipulantur a tutoribus, itemque fideiussoribus eorum res suas salvas fore, et si absunt, aut fari n̄ possunt, servi eorum stipulabuntur. si servos n̄ habent ement eis servi, si n̄ habent unde emant, servus publicus eis stipulabitur. l. 2. C. servum pupilli. b. et l. 3. ff. rem pupilli salv. fore l. 1. §. exigere. 15. ff. de Magistratibus conveniendis conducunt & in l. et si ad species. 8. l. cum pupillus. 9. l. cum rem. 11. ff. rem pup. salv. for. ita tenent magistri Joanes Borcholten in meo tr. num. 1. et. 2. Mynsing. eodem loco num. 1. usque ad. 5.

9. Videt. autem obstare negantis l. stipulatio ista. 38. §. Alteri. 17. ff. de V. O. ibi alteri stipulari nemo potest quo neque servus poterit stipulari, et difficultas augetur in servo publico, id precipue obiectionibus pondibus cum eadem l. 38. §. alteri. ibi praeterquam si servus domino, filius patri stipuletur. et haec doctrina corroborat. ex l. adquirit. 10. §. 2. de adquir. rer. dom. princ. inst. et §. 1. de stipulatione servi. et argumento in l. n̄ minus. 31. §. 1. l. servus hereditarius. 52. ff. de hered. inst. l. si Titio. 55. §. fin. ff. de leg. 2. et Videndus e. doctor

D. Petrus de Virto et Lasama magister meus in a signatura primaria de adquirend. hered. cap. 2. de hereditatis fictione num. 27. Iacobus Cujac. in recitatione ad § in l. si Titio. ss. § 1. ff. de leg. 2. hoc supposito mihi videtur expeditam esse difficultatem et quod alteri per alterum inquireit obligatio quod servus nullus habent. l. cinquantumo ... tinet § 2. ff. de R. L. id difficultas servi publici adhuc remanet cui respondet quod illud fuit introductum propter ius publicum et haec sufficiant.

Necessarium tamen est scire quando stipulatio committatur. Primo committitur stipulatio pupillorum finita demum tutela, et dies exinde incipit cedere fideiussoribus d. l. ... l. 4. § hanc stipulationem. 4. ff. rem pup. sal. fore. Secundo committitur stipulatio adultorum statim atque aliquid salvum esse desiit, et fideiussoribus dies cedit ex Ulpiani in l. siquidem 4. § pen. ff. Rem pup. vel adol. salvam. et quod notandum est, quod hic fideiussores non habent beneficium divisionis ex epistola divi Hadriani propterea quod pupillus non ipse elegit, id in tutorem incidit, et ignorat omnia, et ideo beneficium dividendae actionis iniquissimum habere visum est. ne ex una tutelae causa plures ac variae quaestiones apud diversos iudices constituant. ex praesumptione in l. fin. ff. Rem pup. vel adul. sal. for. in solidum igitur unus ex fideiussoribus conventus condemnabit. nisi forte actio adversus eum pro parte et pro altera parte adversus tutorem instituta fuerit quod ius pandectarum, et codicis fieri potest. ex Ulpiani l. 1. C. de fideiussorib. tutor. vel curatorum ibi haec sunt verba Alexandri eligere debes utrum cum ipsis tutoribus, vel curatoribus, seu heredibus eorum: an cum his, qui pro ipsis

Videtur obstare § si plures. 4. inst. de fideiussorib. respondet quod hic loquitur quod ille Hadrianus favore pupillorum.

p. ipsis se obligauerunt, agere debeas (si ita malis) diui-
dere actionem. Nam in solidum et cum reo, et cum fideiu-
ssoribus agi iure non potest. ex qq. uerbis manifeste deprimit.
q pupillus vel adultus potest eligere aut reum, aut fideiussorem
conueniunt tx in l. 1. C. de duobus reis stip. et committen. l. e. in ar-
bitrio. 19. C. de oblig. et action. cum vulgatis. et hoc q dictum
e. de tutoribus et curatoribus legitimis, habet locum in tu-
toribus, et curatoribus datis sine inquisitione

4. Sed uidetur obsta-
re q patronus qui e. legitimus tutor non prestet satisdatio-
nem per regulam tx in l. legitimos. 5. §. pen. ff. de legitim.
tutorib. cui difficultati respondetur q regula predicta fallit in
patrono qui e. legitimus successor, et ideo uidetur recte gessisse
et liberatur a satisdatione nisi suspectus sit d. l. legitimos. ita
tenet Nicasius loco sup. citato num. 10., sed iam iure no-
uo omnes tenentur satisdare Nouella. 4. de fideiussor. et man-
datoribus ita tenent Borcholt. in nro tx num. 5. Vigensing.
num. 7. per totum.

5. Necessarium nunc e. scire an istę stipulatio-
nes pretoriae sint aut legales et uidentur pretoriae esse secun-
dum regulam tx in l. pretoriae. 7. ff. de pretoriis stipulatio.
§. hoc ius cautionis originem habuit a pretore, cui respon-
detur q ius cautionis non ex edicto pretoris sed ex constitutionib.
substantiam capit §. sed ex his. §. inst. de Atiliano tutor. et ideo
cautio prestatur ex constitutionib. Conuocatio fit ex edicto preto-
rii ita tenet Acurs. in nro tx. vers. uerum Pretor. littera
a. et littera d. conducit tx in §. dant. autem. 1. inst. de cura-
torib. sed uidetur sentire Julius Pacius in vers. uerum

aduerte q potest dici has stipulationes has pre-
torias ex l. pretoriae. 7. ff. de pretor. stipulat.

In. n. 15. qui afirmat pretoriam ee. talem cautionem et intendit probare suam doctrinam cum §. ult. inst. de divis. stipul. et etiam cum l. eorum. 19. §. 1. ff. de damno infecto quod mihi videt. non probare quod intendit quando §. et cum d. l. 19. §. 1. non dicit. neque legit. quod substantiam capit, neque originem a pretore, ibi in §. ult. et interdum ei dicitur et in l. 19. §. 1. ibi curat pretor et timersti damnum caueat ff. de damno infecto et non conducit. quod ideo cautio prestet. ex edicto pretoris, sed quod pretor curat et provocat ad cautionem ita tenet Accurs. d. Vers. curet Pretor. litterra. e. et d. et d. §. 3. inst. de Atiliano tut. et aperte patet ex l. fin. C. de Magistratib. conueniend. §. ult. ver. et qa non ipse pretor, sed actuarius, aut scriba satisdationem exigit idem Julius Pacius in Vers. curet.

Sed iam, XI.

tempus ut peruenia mus ad rationes dubitandi et in primis videt. obstare quod ratio propter quam datiuus tutor liberat. ab onere satisdationis. e. qa a pretore approbat, e. sed legitimus tutor approbatus. e. a lege. 12. tab. ergo debet etiam liberari; Secundo tutor datiuus e. extraneus respectu pupilli, et qa datus. e. a pretore non adstringit. satisdare ergo multo minus legitimus propter sanguinem et cognationem quod debet liberari. Tertio legitimus tutor anteponit. datiuo idest cum deficit testarius. ergo debet liberari sicut datiuus. Quarto satisdatio fuit introducta fauore pupillorum ergo pretor nunc fauori eorum derogare non potest. Sexto quod redundat in fauorem pupi

llorum amplectere debemus intellectus ut satisda-
tio redundat in favorem pupillorum quia tutores dativi
satisdare tenentur corroborat. ex l. qui 18. de tutoribus et curat.
per satisdationem remanent res pupilli securiores. quia
semper uiro e.

.l. Primo videtur obstare l. sine mo. 19. §. Vide infra litteram z.
.1. ff. de tutor. et curat. ubi confirmat testamentarius tutor te-
netur satisdare sed solutio patet cum l. 3. de confirman. tuto.
hoc e. quia non fuit legitime datus.

Secundo videtur obstare l. pu-
.m. pillum 97. de adquirend. hered. solutio in illo text. lo-
quitur de tutore honorario qui tenetur cautionem prae-
stare

.n. Tertio videtur obstare l. filio 7. §. curator 1. ff. Vide glossam et textum l.
de curatoribus furioso et aliis extra minores dandis ubi emptio et venditio si fundus 13. §. quamquam
celebrata a curatore non tenet nisi prius fuerit satisdatio, ff. de reb. eorum
mecit respondetur cum l. non quasi 9. §. fin. ff. rem pu-
pilli salvam fore. ibi pertinet autem haec stipulatio ad omnes curato-
res quia si non stipulati fuerint non erunt curatores
quarto videtur l. ut legitimi 77. de
.o. obstare l. muto. 6. §. 1. ff. de tutelis ibi si satis dederit quia R. I.
e in voluntate tutorum et curatorum satisdationem
praestare solutio e in eodem §. ibi non conditionem in seclu-
dere sed admonitionem

Quinto videtur obstare l. 2. ff. rem
.p. pup. salva. for. in ultimis verbis cum respondetur quia servus
publicus commune e omnium, et ideo iure publico in

Opinione intelligentia e etm. actio utilis. introductum fuit tale remedium ut supra animad uertimus.

Bt Alegans l. 16. detut. et rat. dist. Iam dictum e. sup. q nisi finita sit tutela n tenentur tutores l. nisi finita. 4. in prin. de tutele et rat. distr. q vulgatis id in curatore secus q eodem ins Vide g. illud 2. cum neg. ff. eodem tt. ad intelligen tiam g. pen. tanti quo aliquid desinit. e. bonis eius nascit. actio l. 4. g. pen. ff. rem pup. sal. for. ratio diuersitatis e. q curator n habet tm dominium in adulto, quantum tutor in pupillo q curator bonis, tutor gerso rgda tur ut dicta sup. littera h. .q.

Sed uidet. obstare huic doctrine l. n quasi. 4. g. si tutor. 5. ff. rem pup. salu. for. sed res pondet. q fuit introductum fauore pupillorum et corroborat. ex g. sed et capitis. 4. inst. qq. fin. tut. .r.

Secundo uide .s.

t. obstare nec doctrine approbate cum l. 4. g. nam stipu lationum. 4. et g. pen. ff. rem pup. salu. for. l. Rabi ny. 19. et l. ad curas. 2. C. de administrat. tut. et solutio in his legib tractat. de redditu uniuersali totius administrationis ita glossa littera. m. sed n negat q actio Bt Alegans in l. 16. g. cum curatore. ff. de tutele et rat. distr. ex stipulatu denegat. ~~curatorum~~ adultis sic necessario intelligendus tx in l. cum curatore. 26. ff. de administ. et per. tut. et tx in l. actus. 19. ff. eodem tt. de admist. et facit tx. in l. etm. 14. ff. eodem tt. ubi colliga tenet. sed hoc. e. propter suspicionum.

Tertio videt. obstare nec .t. solutioni l. l. nisi finita. 4. g. fin. ff. detutele et ratio. dist.

dist. ibi cum furiosi curatore non tutelae sed negotiorum gestorum actio e. solutio huius e. privilegium furiosi quia ignoramus quando eius curatio finem imponat, et ideo nascitur actio negociorum gestorum secus e. in aliis quia scimus quando finiendo e. cura huius e. solutio glossae in l. 2. C. de adminis. tut.

.V. Quarto videtur obstare l. 1. §. finito. 3. ff. de contraria tutelae actione cui respondet quia ibi datur actio contraria non directa. respondetur cum l. si quis § 4 vers. denique ff. rem pup. sal. fo.

X Quinto obstant tres difficiles in l. si plures. 27. ff. de contraria tut. et §. fin. inst. de auctorit. tutor. ibi quia altero autore cum altero agi potest ergo etiamsi finita non sit tutela actio potest oriri cui respondetur quod loquuntur iurisconsulti de negotiis ante gestis ante tutelam, et quod bene potest agere pupillus adversus tutorem. potest responderi elegan ter cum l. cum 24. ff. de administ. et per. tut.

.X. Sexto videtur obstare l. si tutor. reip. causa. 9. §. fin. ff. de tutelae et rat. dist. cui respondet cum l. cum tutor. 18. ff. eodem tit. et numquam denegarunt leges actionem pupillo furti, damni, iniuriarum etc.

.X. Advertendum tamen e. quod adversus tutorem non gerentem qui appellatur honorarius l. quisi forte. 14. §. 1. ff. de solut. et lib.) huiusmodi actio ex stipulatu non datur nisi post compulsos illos, qui administrabant tutelam d. l. 4. §. si quis curator. pen. ff. rem pup. salu. fore secus adversus statutorem curatorem d. l. 4. §. 1. et §. hanc. ff

ff. cum pup. salu. tor. cui respondet q illa actio
e. utilis. .a.

Ad primam rationem dubitandi propositam sup. littera X. q legitimus tutor e. approbatus a lege 2. ratio hoc e. ad hoc ut possit e. tutor agnatus ipso iure sed n sunt approbati mimores qa lex n potuit praeuidere consuetudinis suas quas possent e. dam. nostis pupillo. Sed etiamius approbatus e. a patre amore suo et sufficit paternum testimonium d. l. de creationib. 28. C. de episcop. aud. l. fin. g. et siquidem. C. de curato. fur. vel. Sed cum vulgatis sup. adductis prima littera .A. et qa semper elligunt patres amicissimos ut tutores sint L. amicissimos. 36. de excusat. et credibile e. q nullus amor vincit paternum L. fin. in prin. de curatorib. furioso. et alijs X. L. cum pater. 77. g. mando. 12. ff. de leg. 2. idem observat. in dativis cum inquisitione qa sufficit approbatio iudicis qui semper elliget idoneos tutores. .b.

Ad secundam rationem dubitandi respondetur q si satisdatio e. introducta a lege tm. inquisitio quae cum satisdatione accipit. approbata e. a lege et ita pr[illegible]tur a legem n facit c

Primo uidet. obstare l. stipulatio. 38. g. alteri 17 de V. o. L. 8. 9. et 10. de confirmando tut. L. filio. 6. ff. eodem. solutio loquent. auth. inquir

+ et uidendo l. fin. g. fin. ff. rem pup. salu. fo. de confirmando tutore

fecto, aut dationis tutoris respectu, aut respectu etiam
id suff. relatus e. hoc. littera prima. a.

.d. Ad advertendum tamen
qt nisi iustitiarius dicatur curet praetor ut ideo debemus
intelligere qt praetor tunc dat aut apud eum fit satisdatio,
quia etiam Magistratus praetores, et praesides possunt
dare tutores. l. ius dandi 3. ff. de tutoribus et curat.
datis ab his. l. 1. § initio. 4. ff. de praefecto officio
praefecti urbis l. mulo. 6. § tutoris datio. 2. ff. de
tutelis.

.e. Sed autem videtur tx in l. si impuberi. 13. ff. de
tutoribus et curat. datis ab his. respondet qt ibi loqui
tur de tutore cum suscepto id omnino § loquitur de tal
suscipiendo. sic itaque intelligendus tx in l. fin. § defensio etiam l. 1. § sufficit. 2. ff. de adminis. tut.
eum. C. de administ. tut.

.f. Videtur etiam obstare l. ...
bius § C. de tutore vel curat. qui satis non dedit.
respondet qt ibi loquuntur tamen pp. de tutore datico
sine inquisitione dom. lib. 3 ... cap. 11.

.g. Videnda
e. l. praetoris. 7. ff. de praetoriis stipulat. cum l. 9.
§. 8. de fidei commissar. libert. respondet qt in d. l. 9. in
venit favor libertatis facit etiam l. 1. § iubet 9. ff.
de collat. bonor.

.h. obstat etiam l. promissor. 21. § fin. de sti
tuta pecun. respondet qt ibi loquitur de illo qui non satisde-

dit, sed de illo, qui constituit se satisdaturum.

Solutio Quinij l. Cuiacii a. contrarius. a. dicere quod illud verbum potuerunt non decit quod a forma satisdationem, et tuae putant sed quod debent ad petere sed si non petierint sibi imputabunt

tare l. tutores. 5. ff. de confirmand. tuto. Videtur obstare ... respondetur quod si e. cum inquisitione non datus confirmatus liberat. satisdatione, sed si non e. cum inquisitione non liberat., et aserit Pag. in d. l. 5. quod loquitur de illo qui tutorem dare non poterat pupillo 1. 3.

Ratio dubitandi l. 19. § 1. ff. de tutela et ratio tutela proposita sup. Prima littera l. melius dissolvit per l. otto 17. in princ. ff. eodem et de tutela et ratio. cum c. l. legitimos. 5. § 2. in fin. de legitimis tutor. ex quo respondetur quod e. melius rem agere per unum, quam per plures et magis quando vult satisdare et ita intelligitur d. l. 19. § 1. K

poteris replicari l. § 3. cum l. 3. C. de tutore vel cur. qui non dedit et vide sup. prima littera f. sed potes respondere quod ibi fuit datus sine inquisitione

Videtur etiam obstare nostrae materiae l. Aemilius. § 3. de admin. et per. tut. cum l. 1. in princ. de Magistrat. conveniendis Respondetur ... in § fin. de satisdation. sed dic quod in d. l. § 3. tutores non habebant unde satisfacerent pupillis, et quo modo actione tutelae possunt tutores conveniri unde est quod non convenit magistratus actione subsidiaria l.

Et advertendum est... in nov. quod satisdatio accipitur stricte ... d. l. 1. ff. rem pup. salv. for. d. l. 1. quod satisd. cogantur non accipitur generaliter ut in l. solutionis verbo. 17 C. de V. S. Videtur etiam obstare d. l. otto. 17. § 1. ff. de tutela et ratio. tut. sed respondetur cum principio eiusdem legis m.

n Aduertendum in e. q inuentarium a testatore remitti potest l. ult. §. ult. C. arbitrium tutelae l. tutores. 29. C. de ad mist. tut. etsi remiserit tenet. tutor facere illud, sed fides illius testatoris approbata e. a testatore, & quare n tenet. satisdare, et tenet. inuentarium facere Respondet. Vorra per distinctio in uno, ac in alio casu, nam in l. sufficit ut fides approbata sit ad hoc ut tutor releuet. a satis datione, sed in 2 presumit. fraus ex parte tutoris si quis uellit res pupillares, et facultates n agnoscere.

o Videt. obstare l. 4. ff. rem pup. sal. fore respondet. q e actio utilis

3 l. 1. §. Magistratus. 11 ff. l de Magist. conuenien. respondet. q sufficit inquisitio ad hoc ut liberet. ab onere satisdationis 3 §. exigere 15. ff. eodem tt. sed in d. l. 1. §. 15. loquit. de legitimo, sed in primo casu loquit. de datiuo d. l. 1. §. 11.

3 l. sponsabat. 2. ff. de Magist. conueniend. respondet. q ibi loquit. de Magistratu municipale qui n solum debet inquisitio nem facere sed cautionem praestare ita intelligendus §. in l. 1. §. 9. Verb. Sed et si ff. eodem tt.

3 l. 9 l. 6. l. 7. ff. .r. de Magist. conueniend. ibi loquunt. de tutore datiuo ubi potest remitti a magistratu cautio, aut inquisitio secus in legitimis ubi necessaria e. cautio et satisdatio.

s Circa conuentio

Respondet. l. 1. §. 5. Ver. sed si ad eos. cum l. 3. ff. de confirmando tutor

Respondet. in genere magistratibus municipalibus n e. necessaria satisdatio, quamuis de iure potera eam imponere ut necessariam, tutoris cerere n possunt sed possunt secundum l. §. 7 neq obstabit dicere q nulla differat. dicio inter magistratus municipales, et alios, cum respondet. q in municipalibus quamuis inquisitio facta sit si postea tutores, soluendo n sint tenent. qa satisdationem n exigerunt. Sed alii magistrati qui tutores da

531

terunt cum inquisitione non tenent ut colligitur ex l. 1. §. si magistratus. ff. de magistratib. conveniend. et tenet magister meus d. Petrus de Messana

tionem tutoris dum durat tutela videnda c. l. 9. §. 4. et ult. de tutelis et rat. dist. t

3 l. 2. C. de tutore vel curat. qui satis non dedit ibi qui satis non dedit. §. ottavi tutores tenent satisdare, ubi respondet quod ibi loquitur de legitimo. v.

3 l. 1. §. 1. et l. ita. §. 3. fin. ff. de adminis. tut. in prima lege loquitur de legitimo, et in §. §. fin. de legitimo, et ottavio. x.

3 l. quicunque. 17. ff. de administ. et per. tut. ubi non solum tenetur de satisfacione ex cotem pore, quo tutelam cepit gerere sed ex eo quo incessit alio qui ius unde habebat y

3 l. naturali. 7. ff. de confir. marid. tut. respondet quod loquitur de filio naturali cui non potest pater tutorem dare sine inquisitione et sic loquitur ut videtur sit l. fin. C. de confirm. tut. z.

3 l. legitimos. 5. §. sed ergo. 3. ff. de legitimis tutorib. ibi non potuerunt intelligenda e. de facto, aut dicere quod potuerunt ex pore satisdationem quod aut inquisitionem, ~~[illegible] [illegible] quod loquitur de [illegible] qui potest [illegible] [illegible] adimi de legitimis tutor.~~

potest remittere satisdatio sed cum periculo suo l. 5. 6. 7. de mag. conveniend. pecunia solutio. e. l. 5. §. 2. ff. eodem et de legitimis tutor.

3 l. si tutor. 7. C. in qq. causis restitut. in integr. necesse non sit respondet quod ibi a.

dicto tutori, qui noluit de facto satisdare et ideo irrita sunt quae ab eo gesta sunt

.b. 5 l. 1. §. fin. ff. de Magistratib. conven. Respondet. quod ibi loquitur de culpa filii et de solutio ipsius etc.

.c. 3 l. situ. 3. C. de Magist. conveni. Respondet. quod n. c. necessaria stipulatio, sed primario re securitate pupilli

.d. 5 l. 1. §. si puer. 5. de Magistra. conven. Respondet. quod ibi loquitur de Magistratibus municipalibus qui cum satisdatione non potest exigere

.e. 3 l. tutores. 5. ff. de confirman. tut. in ultimis verbis Respondet. quod ibi loquitur de Magistratu municipali

.f. ~~Item dicit l. si mandante 22. ff. Mandati~~

Conducit etiam 3 nec 3 materiam l. unica. C. ut si contendit ibi ac satisdationis

.g. Advertendum tamen est quod Pupillus non potest stipulari sibi quia pupillus non habet consensum et ad hoc ut stipulatio constat requiritur interrogatio et responsio quae committitur voluntati contrahentium l. inter stipulantem. 43. in princ. de V. O. § Pupillus non potest stipulari etiam si fari posset quando deficit consensus. cui Respondet quod fuit introductum utilitatis causa ut probatur l. sorbum. 6. ff. rem pupill.

salic. forr. ibi etiamsi lux etatis orit ut non intelligat g-1 .n.
quid agat.

\+ Videtur etiam obstare l. greca. §. § a tutore
4. ff. de fideiussoribus et mandat. respondetur quod ibi lo
quitur de illo tutore qui voluntate sua voluit fide
iussorem dare, et vide l. sinemo. 19. §. 1. ff. de tuto
ria tutela supra prima littera L. et secunda littera §.
ubi dissoluit difficultas cum l. testamento. 17. ff. eodem
et. de tutoria tut. et si tempus non instaret latius immo
raret utinam ad gloriam dei omnipotentis sit, et ipse ex
sit mihi fauore in hac angustia, in qua positus sum.

Hic finit. haec materia quae vigiliis vetidinis elabora
ta fuit et in sorte mihi obtigit per manum d. d. d. Vi
centii de calatayu y toledo huius illustris uniuersi
tatis Salmanticensis meritissimi Rectoris, qui
a me (etiamsi fortuna opposita) dignitatem
accepit die 11 nouembris (ut moris est) in
hac uniuersitate anno domini 1652.
cuius spatio, [illegible] anni 1652 frui dignitate nobili
mi capitis nationis meae Baeticae
idest consiliarii quam accepi die
11 ipsius mensis anno 1651.
auctore, factione d. Salv
atoris de Mantilla
togato insignito
sancte crucis
de Canizares

BIBLIOTECA PROVINCIAL UNIVERSIDAD SEVILLA

§ 10. inst. de nuptijs. Lib. 1. tit. 10.

§. Illud certum e. inst. de nuptijs

Videt. obstare acerrime l. fin. C. de servis fugitivis.

Circa solut. videnda e. glossa.

§. fin. inst. de ingenuis ibi n. officit ei in servitute fuisse. respondet. q ibi loquit. de libero homine qui bona fide serviebat, et postea fuit manumissus

§. quod autem. 6. inst. de capitis deminut. solutio ibi loquit. de cognatione quoad successionem, non quo ad nuptias contrahendas.

l. 7. ff. unde cognati, solutio huius legis e. sicut solutio §. 6. inst. de capitis demin.

§. Minorem natu. 4. inst. de adoptionib. c. 1. fol. 1.

L. adrogato. 40. §. 1. ff. de adoptionib.
L. non sunt liberi. 14. in princ. ff. de statu hominum
L. nam ad ea. 5. ff. de legibus
L. adoptio. 16. ff. de adoption.
L. nec ei. 17. §. et primum. 2. ff. eodem.
L. si pater fam. 15. §. fin. in fin. ff. eodem
Adducit Tx. in l. filio quem pater. 23. ff. de lib. et posth.
L. si collectaneus. 13. ff. de Manum. vindict.
Adducit etiam. §. iustæ autem. 5. inst. qui ex causis man. non licet
09. L. de pupillo. 5. §. si in pluribus. 16. ff. de novi oper. nunt. Videndus e Nicasius.

·§· 11· de adoptionib· lib· 1 tit· 11·

·§· illud proprium· c· 11· inst· de adoptionibus·
\+ L· operę· 9· ff· de operis libert·
L· si pater fam· 15· ff· de adopt· et eman·
contra l· quandiu· 25· ff· de bonis libert·
\+ L· conficiunt· 8· §· si post factum· 3· de iure codicillor·
L· nec absens· 24· de adopt· et eman·
·§· omnibus modis·
L· Adrogato· 40· in prin· de adop· et em·
\+ contra l· si libertus· 23· in prin· de bonis libert·

§. si ab hostibus. 5. inst. qq. modis ius pat. pot. solu.
+ l. eum duas species. 14. §. fin. de capt. et postli. reu.
l. si pater. 15. ff. de suis et leg. her.
+ l. si ie euenit. 21. in princ. ff. ad l. iul. de adulter.
+ l. dum apud hostes. 32. de liber. et posth.
+ l. in quaestione ult. §. pen. et ult. ff. de sentent. passis.

§. Foeminæ. 10. inst. de adoptionib. et emanc.
+ L. cum quidam. 19. de liber. et posth.
L. 20. C. de Nuptiis
+ L. 7. ff. de testamentaria tutela

§. et qui potestatem. 3. inst. de excusat. tut. vl. cur.
+ L. iuris peritos. 30. in princ. ff. de excusat.
+ L. propter litem. 21. §. pen. ff. eodem t.
+ L. legatus. 20. ff. de officio presidis.
+ L. spadonem. 15. §. si ciuitatis. 9. ff. de excusat.
+ L. propter magistratum. 23. ff. eodem t.
+ L. spadonem. 15. §. qui accepit. 12. ff. eodem t.
L. spadonem. 15. §. si quis autem. 3. ff. eodem. t.

+ solutio loquit. de priuilegiis
solutio
+ loquit. de tutela suscepta
solutio
+ n. finita erat legatio

§. 3. qui testa. tut. dar. pos. lib. 1. tit. 14.

§. adversum tempus. 3. inst. qui testa tutor. dar. pos.
+ L. Actus legitimi. 77. de R. I.

Principium inst. de autoritate tutor.
L. pupillum. 49. ff. de adquir. hered.

[illegible]

§. Sed et unum. pen. inst. de testis ordinan. e. 2. fol. 9.

g. L. Vnum. 24. ff. de testis et qui testa. fac.
+ L. Sempronius. 47. de leg. 2.
+ L. quingenta. 12. de probation.
+ L. 1. §. si quis in duob. §. cum duob. segg. de bon. pos. sec.
g L. duo sunt Titii. 30. de testaria tutela.
L. si in duobus. 10. quemadm. testa. aper.
+ L. fin. ff. eodem. tit.
L. si plures. 24. de Vulg. et pup. subst.
+ L. 2. C. de testis.
+ L. fin. §. fin. de dote praelegato
+ L. fin. de his quae in testo delent.
L. 2. et l. 4. de fide instrum.
L. Pomponius. 8. in prin. fam. Erciscundae
L. 3. C. de diversis rescrip.
+ Authentica si quis. C. eodem. tit.
L. 2. §. 1. de iure fisci
L. cum quis. 37. §. Codicillis. 5. de leg. 3.

10 525

§. 2. qq. mod. ~~ctta~~ inferm. lib. 2. tit. 17.

§. posteriore quoque 2. inst. qq. modis ~~ctta~~ inferment.
L. si duobus. 12. §. si prius. 1. de bon. poss. contr. tabul.

§. Sirem suam. 12. inst. de legatis. vide etiam circa hunc §. c. 3. fol. 19.

\+ L. qui de tota re. 76. de Reiuindic.

L. Servum filii. 44. §. si idem. 7. de leg. 1.

\+ L. si chorus. 79. §. area. 2. cum seq. de leg. 3.

\+ L. si a reo. 39. de leg. 2.

L. Servus. 27. §. fin. de adimen. leg.

L. fundum. 3. §. minor. fin. de fundo vel inst. leg.

L. filius. 28. §. 1. de cond. et dem.

L. si servus. 108. §. si servus. 9. de leg. 1.

L. qui etto. 37. de leg. 2.

L. cum eta. 9. §. fin. ff. de option. leg.

L. fin. §. fin. ff. de auro et arg. leg.

L. duo filii. 7. de manumiss.

Ferum L. Ferocum. 52. ff. de Mancum. etto.

L. 4. ff. de adim. legat.

L. predia. 27. §. liberto. 3. de fundo inst. vel inst. leg.

L. scribit. 34. §. fin. ff. de auro et arg. leg.

L. si maritus. 12. C. de donation. inter

L. si ex toto. ff. de leg. 1.

L. q in rerum. 29. §. qui. ff. de leg. 1.

L. Tabernam. 7. ff. de fundo inst. vel inst.

L. 5. ff. eodem.

L. pater. 23. ff. de adimendis legat.

L. non solum. 7. §. 7. ff. de liberat. legat.

L. lana. 88. §. fin. ff. de leg. 3.

L. quitn. 10. §. 5. ff. qq. mod. usu. amit.

L. si quis. 9. in prin. et §. 2. ff. de vino trit. et ol. legato

fol. 827

§. 34. de legatis lib. 2. tit. 20.

§. ante heredis institutio num. 34. inst. de legatis.
L. fin. de hered. inst.
L. statuliberi. 29. §. quintus Mutius. de stat. liber.
+ §. ad certum tempus. 3. inst. qui test. tutor. dar. po.

§. si res aliena. 6. inst. de legatis
+ L. si servus. 108. §. 1. ff. de leg. 1.

§. 10. de hered. inst. lib. 2. tit. 29.

§. impossibilis conditio. 10. inst. de heredib. inst.
L. 2. §. siquis. 5. cum seq. ff. de eo quod certo loco
L. fin. ff. de conditionib. instit.
+ L. Actus legitimi. 77. ff. de R. I.
inst. + L. 1. §. Titius autem. 2. de condition. et demonst.
§. fin. inst. de legatis
L. 9. §. 1. ff. de statu liberor.
L. Si Titius. 16. ff. de condit. inst. sol. in gl. Acc.

Princip. inst. de exheredat. liber.

+ L. inter cetera. 30. de liber. et posth.

.§. 3. de usufructu lib. 2. tit. 9.

.§. finit. 3. inst. de Usufructu

+ L. fin. ff. qq modis finit. Usufructus

§. 12. de Usucapionibus lib. 2. t. 6.

§. Diutina possessio. 12. inst. de Usucap. et long. temp. pres. c. 3. fol. 19. 17

L. quaesitum. 40. ff. de adquir. rer. dom.

L. cum heredes. 23. ff. de adquir. vel amitt. poss.

L. si expilatae. 2. ff. de expilat. hered.

\+ L. qui universas. 30. §. 4 per colonum. 5. de adquir. poss.

L. 2. §. si a furioso. ff. pro emptore

L. 5. C. de longi temp. praescrip.

L. Tutor. 56. ff. de administ. et peric. tut. vel curat.

\- L. praescriptio. 45. ff. de Usurp. et Usucap.

L. 30. ex qq. causis maior. 25. an. (cum miles 30)

18.

§. 12. de legatis lib. 2. tit. 20

§. Servum suam. 12. inst. de leg. — Vide circa hunc §. etiam 2. fol. 4.
L. Testatoribus. 61. ff. de leg. 3.
L. qui heredi. 9. §. si pars. de cond. et demonst.
L. alienationis. 28. ff. de V. S.
L. 5. §. fin. ff. ut legat. fideicom.
L. in verbis. 102. in princ. de leg. 3.
L. si quando. 109. §. fin. ff. de leg. 1.
L. cum maritus. 29. §. fin. ff. de pactis dotalib.

[illegible] 159

Circa materiam de codicillis et precipue ad versus §. codicillis autem. inst. de codicillis

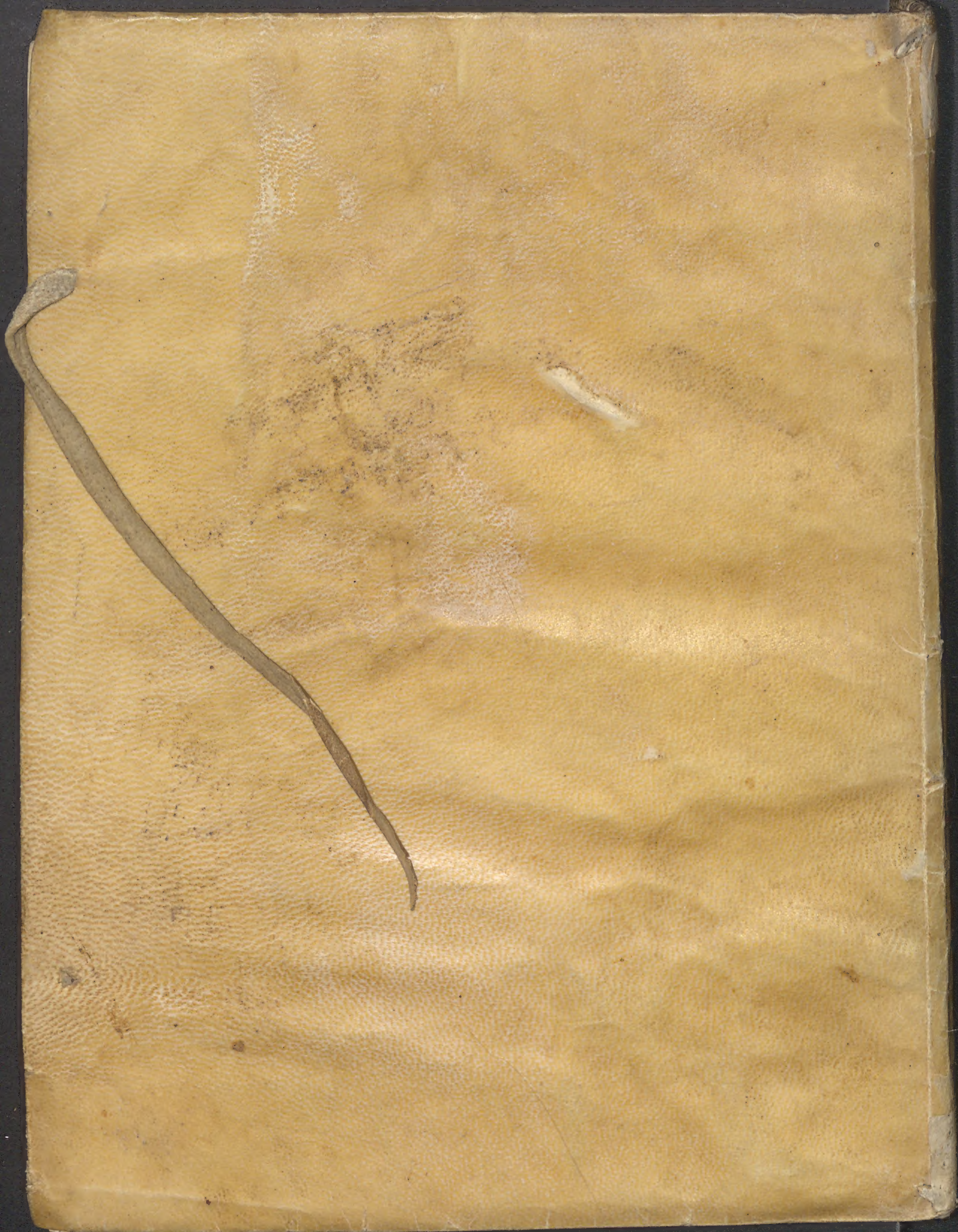
\+ L. ante tabulas. 5. ff. de iure codicill.
L. quidam. 19. ff. eodem. t.
\+ L. ass[e] toto. 77. ff. de her. inst.
L. ultim. Co. de codicillis
L. quod per manus. 20. ff. de iure codicill.
L. illud. 13. §. tractari. fin. ff. eodem t.
\+ L. Scevola. 76. ff. ad S. C. Treb.
L. cum tibi [i]uiusd[em]. ff. de vulg. et pup. subst.
L. non codicillum. 19. C. de t[estamen]tis et q
L. quoties. 13. C. de here. inst.
\+ L. Divi Severus. 6. §. codicillos. 3. ff. de iure codicill.
L. institutio. 10. ff. de condition. instit.
L. si idem. 7. C. de codicillis
L. si ita scripsero. 38. ff. de condition. et demonst.
\+ L. Pam. ff. quemad. t[estamen]ta ap.
\+ L. qui filio. 38. §. 1. ff. de her. inst.
\+ L. ex parte. 39. §. intestato. ff. fam. ercisc.
\+ + L. 4. C. de his qui ut indig. + respond. 72. 12. ff. [ta]l. de his qui ut ind.
\+ L. u. §. t[estamen]to. ff. de bon. pos. sec. Tab.
\+ L. quidam. 27. §. 1. de condit. inst.

+ L. a Lumone 30. §. 3. decdim. legat.
+ L. Paula. 27. §. Pompeius. 1. ff. de leg. 3.

Receta muy aprobada para secar la leche de los pechos a las paridas es de el d.r Muñoz

Tomase vna onça de aceite de hypericon otra de aceite de lirios, otra de aceite Rosado verde, otra de aceite de almendras dulças. En estos quatro aceites se echan vnas Rebanadas de Rabanos de hacia las ojas, y todo puesto en vna caçuela vidreada se freira hasta que gaste la mitad, y en estando frito se echara vna onça de cera blanca, y se mojara en ello vnos lienços del grandor de los pechos hechos vnos agujeros para que salgan los peçones y dexallos enjugar y ponellos en los pechos.

Esta es la Receta y io lo e visto esperimentado y opera con eficaçia &c.

333

86